

**-قاموس الكبائر -المجموعة الأولى
(الحرمين والجمعية)**

დიდი ცოდვების ლექსიკონი

დიდი ცოდვების ლექსიკონი

ისლამური კონტენტის სხვადასხვა ენაზე
გავრცელების ასოციაციის სამეცნიერო
კომიტეტი

დიდი ცოდვების ლექსიკონი

ისლამური კონტენტის სხვადასხვა ენაზე
გავრცელების ასოციაციის სამეცნიერო
კომიტეტი

სახელითა ალლაჰისა მოწყალისა,
შემწყალებლისა

შესავალი

ქება-დიდება ალლაჰს, რომელმაც თავის
მონებს გაუძღვა მის სწორ გზაზე, და
ღვთისმოშიშება გახადა მტკიცე ციხესიმაგრედ
მისი მტკივნეული სასჯელისგან, ალლაჰმა
დალოცოს და მიესალმოს ჩვენს შუამავალ
მუჰამმადს, მის ოჯახს და მის ყველა მეგობარს,
ამის შემდეგ:

მართლაც, ერთ-ერთი უმაღლესი რამ, რაც
გულს ამშვიდებს და სულს სიმშვიდეს ანიჭებს,
არის ისლამის აღმატებულ სწავლებებზე ფიქრი,

ღრმად ჩაფიქრება ალლაჰის ბრძანებებსა და აკრძალვებზე, განსაკუთრებით კი იმ დიდ ცოდვებზე, რომლითაც ალლაჰი გვაფრთხილებს თავის ცხად წიგნში, და რომელთა შესახებაც მისი მოციქული მუჰამადი (ალლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) გვაფრთხილებდა წმინდა სუნნაში — მათი დიდი საფრთხისა და ზემოქმედების გამო როგორც ინდივიდზე, ასევე მთლიან საზოგადოებაზე. უზენაესი ალლაჰი ამბობს:

﴿وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِيْنَ اَسٰؤْا بِمَا عَمِلُوْا وَيَجْزِيَ الَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا بِالْحَسَنٰى 31 الَّذِيْنَ يَجْتَنِبُوْنَ كَثِيْرَ الْاِثْمِ وَالْفَوْحِشِ اِلَّا اللَّمَمَ اِنَّ رَبَّكَ وَسْعُ الْمَغْفِرَةِ...﴾

{ალლაჰს ეკუთვნის ყველაფერი, რაც არის ცაში და დედამიწაზე, რათა ალლაჰმა აუნაზღაუროს მათ, ვინც ბოროტება ჩაიდინა, მათი საქმეების მიხედვით, ხოლო ვინც კეთილ საქმეს აკეთებდა — დააჯილდოვოს საუკეთესოთი}.

მათ, რომლებიც თავს იკავებენ მძიმე ცოდვების და სიბილწეებისაგან, გარდა მცირე შეცდომებისა — ჭეშმარიტად, შენი უფალი

მოიცავს (უსაზღვრო) მიტევებას! [ბევრს პატიობს] [ან-ნაჯმ: 31-32].

და თქვა მოციქულმა (ალლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას):

«اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُوبِقَاتِ».

«ერიდეთ შვიდ დამღუპველ ცოდვას»¹.

დიდი ცოდვები მოიცავს ყველა იმ მძიმე ცოდვას, იქნება იგი ალლაჰის წინაშე ჩადენილი თუ მისი მონების მიმართ, და შარიათმა მკაცრად გააფრთხილა მათში ჩავარდნისგან, აგრეთვე განმარტა მათი მძიმე შედეგები ამქვეყნად და საიქიოში.

ნამდვილად, ალლაჰის უსაზღვრო წყალობამ გახსნა მონანიების კარები ყველასთვის, ვინც მოინანა და ალლაჰს დაუბრუნდა. უზენაესი და დიდებული ბრძანებს:

﴿وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِّمَن تَابَ وَءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا...﴾

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით [2766] და მუსლიმის მიერ, ნომრით [89].

{ქეშმარიტად, მე შემნდობი ვარ იმისთვის, ვინც მოინანია, ირწმუნა და კეთილი საქმეები აკეთა...} [ტაჰა: 82].

ამიტომ, ეს წიგნი შეიქმნა იმისათვის, რომ განმარტოს დიდი ცოდვის არსი და მისი შედეგები, ყურანისა და სუნას ტექსტებზე დაყრდნობით, აგრეთვე აჩვენოს მონანიებისა და მისგან ხსნის გზა.

ეს ნაშრომი მომზადდა ისლამური კონტენტის სხვადასხვა ენაზე გავრცელების ასოციაციის სამეცნიერო კომიტეტის მიერ ქადაგების და თემების ინფორმირების ასოციაციასთან რაბვაში თანამშრომლობით, მათი მხრიდან ამ ფასეული ცოდნის გავრცელებაზე ზრუნვით, ამასთან, გათვალისწინებულია მისი შესაბამისობა თარგმნისათვის არაბულ ენაზე არა მოსაუბრეთათვის, ისლამის გზავნილის ყველასათვის მიწოდების მნიშვნელობის რწმენით.

აღლაჰს ვთხოვთ, რომ ეს შრომა ჩაწეროს კეთილ საქმეთა სასწორზე, და რომ სასარგებლო გახადოს იგი ყველა ადამიანისთვის.

აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა ჩვენ შუამავალ მუჰამმადს

წინასიტყვაობა

ქება-დიდება აღლაჰს, სამყაროების ღმერთს, აღლაჰმა დალოცოს და მიესალმოს ჩვენს შუამავალ მუჰამმადს, მის ოჯახს და მის ყველა მეგობარს, ამის შემდეგ:

მართლაც, მთელ სამყაროში ბოროტების საფუძველი არის ცოდვები. ისინი ყოველგვარი სირცხვილის, შეურაცხყოფის, დამცირებისა და წარწყმედის მიზეზია. სწორედ ცოდვის გამო ჩამოაგდეს ადამი და მისი შთამომავლობა სამოთხიდან. სწორედ აღლაჰზე დაუმორჩილებლობის გამო დაიღუპა ნუჰის ხალხი წარღვნის დროს. აღლაჰი ქარს ადის ხალხზე და ღრიალს — სამუდის ხალხზე არ უგზავნიდა სხვაგვარად, გარდა მათი ცოდვების და მათი უფლის მოციქულების უარყოფის გამო.

ცოდვა არის ყოველი უბედურების მიზეზი და ყოველი განსაცდელის წყარო. ეს მოიცავს ყოველ ცოდვას, თუმცა დიდ ცოდვებს ამ მხრივ უფრო მძიმე შედეგი აქვთ, ვიდრე სხვებს.

დიდი და პატარა ცოდვების განმარტება:

დიდი (მძიმე) ცოდვა არის ყოველი ის ცოდვა, რომელსაც თან ახლავს მუქარა, წყევლა ან შარიათით დაწესებული ამქვეყნიური სასჯელი, ალლაჰის წიგნსა და ალლაჰის მოციქულის (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) სუნნაში არსებული ცხადი ტექსტებით; ან ისეთი ცოდვა, რომლის მიერ გამოწვეული ზიანი ცნობილია, რომ უდრის იმ ცოდვების ზიანს, რომელთა თან არის მუქარა, შარიათით დაწესებული სასჯელი ან წყევლა, ან მასაც აღემატება; ან ცოდვა, რომელიც მიანიშნებს მისი ჩამდენის რელიგიისადმი დაუდევრობაზე.

ამრიგად, მცირე ცოდვა არის ყოველი ის ცოდვა, რომელიც არ შედის დიდი ცოდვის ადრე აღნიშნულ განსაზღვრებაში: ანუ ის, რაზეც არ არსებობს სასჯელის მუქარა, რასაც არ ახლავს

შარიათის სასჯელი, წყევლა ან მუქარა, და რაც არ მიანიშნებს მისი ჩამდენის მიერ შარიათის მიმართ დაუდევრობაზე.

განსხვავება დიდ ცოდვებსა და პატარა ცოდვებს შორის:

1. დიდ ცოდვას თან ახლავს სასჯელის მუქარა, ან დადგენილი სასჯელი, ან წყევლა და ამის მსგავსი; პატარა ცოდვას კი ამათგან არაფერი არ ახლავს.

2. დიდი ცოდვა მიანიშნებს მისი ჩამდენის შარიათის ბრძანების მიმართ დაუდევრობაზე, ხოლო პატარა ცოდვა ასეთი არ არის.

3. დიდი ცოდვების ჩამდენს აუცილებლად მოწიპება სჭირდება, რათა მიეტევოს; ხოლო მცირე ცოდვათა მიტევება ხდება მოწიპებით, ან დიდი ცოდვებისგან თავის არიდებით, ან იმ უბედურებებით, რომლებიც ადამიანს დაატყდება თავს, ან კეთილი საქმეებით.

თქვა დიდებულმა:

﴿إِنْ تَجْتَنَّبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلَكُمْ مُدْخَلَ كَرِيمٍ ۝۳۱﴾

{თუ თქვენ, მორწმუნენო, თავს შორს დაიჭერთ იმ დიდი (ცოდვებისგან), რაც თქვენთვის აკრძალულია, მაშინ ჩვენ მოგაშორებთ თქვენს ცუდ საქმეებს [გაპატიებთ მცირე ცოდვებს] და შეგიყვანთ პატივცემულ ადგილას [სამოთხეში}]. [ან-ნისა: 31].

დიდებულმა ალლაჰმა თქვა:

{وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَزُلْفَا مِنْ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرَى لِلذَّكْرَيْنِ 114}

{და აღასრულე ლოცვა დღის ორ კიდეში [დილას და დღის მეორე ნახევარში] და ღამის ახლო საათებში [საღამოს და ღამის]. ჭეშმარიტად, კეთილი საქმეები აშორებს [შლის] ბოროტ საქმეებს [იქცევა ცოდვების გამოსასყიდად]! ეს არის შეხსენება მათთვის, ვინც იხსენებს [ვინც სარგებლობს შეგონებით}]. [ჰუდ: 114].

აიშასგან (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადამოცემულია, რომ მან თქვა: ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«مَا مِنْ مُصِيبَةٍ تُصِيبُ الْمُسْلِمَ إِلَّا كَفَّرَ اللَّهُ بِهَا عَنْهُ، حَتَّى الشَّوْكَةِ يُشَاكُّهَا».

«არ არსებობს არცერთი განსაცდელი, რომელიც მუსლიმს დაატყდება თავს, და ალლაჰმა ამით არ აპატიებს მის ცოდვებს — თუნდაც ეკლის ჩხვლეტა»¹.

გადმოცემულია აბუ ჰურაირასგან (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომ ალლაჰის მოციქული (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ამბობდა:

«الصَّلَاةُ الْخَمْسُ، وَالْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ، وَرَمَضَانُ إِلَى رَمَضَانَ، مُكَفِّرَاتٌ مَا بَيْنَهُنَّ إِذَا اجْتُنِبَ الْكَبَائِرُ».

«ხუთი ყოველდღიური ლოცვა, პარასკევის ლოცვა შემდეგი პარასკევის ლოცვამდე და რამადანის მარხვა შემდეგ რამადანამდე, შლის მათ შორის არსებულ მცირე ცოდვებს, თუ ადამიანი დიდ ცოდვებს ერიდებოდა»².

დიდ ცოდვათა რელიგიური და

ამქვეყნიური საფრთხეები და ზიანები:

დიდი ცოდვების ჩადენა იწვევს მრავალ საფრთხესა და ზიანს ამქვეყნადაც და აახირეთშიც, მათ შორის არის:

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (5649) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (2572).

² გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (233).

- დიდი ცოდვები აყენებს მათ ჩამდენს იმ მუქარის ქვეშ, რომ ის ვერ შევა სამოთხეში; გადმოცემულია ჯუბაირ იბნ მუტ'იმისგან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომ მან გაიგონა, რომ შუამავალი (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ამბობდა:

«لَا يَخُلُ الْجَنَّةَ قَاطِعٌ».

«არ შევა სამოთხეში კავშირის გამწყვეტი»¹. ანუ: ნათესაური კავშირის გამწყვეტი.

გადმოცემულია ჰუზაიფასგან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომ მან თქვა: გავიგონე, რომ შუამავალი (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ამბობდა:

«لَا يَخُلُ الْجَنَّةَ قَتَاتٌ».

«ჭორიკანა არ შევა სამოთხეში»². ანუ: ჭორის გამავრცელებელი.

- ზოგიერთი მათგანი საფლავის სასჯელის მიზეზია; გადმოცემულია იბნ აბბასისგან

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ ნომრით (5984) და მუსლიმის მიერ ნომრით (2556).

² გადმოსცა ალ-ბუხარიმ ნომრით (6056), და მუსლიმმა ნომრით (105).

(აღლაჰი იყოს მათით კმაყოფილი), რომ მან თქვა:

مَرَّ النَّبِيُّ ﷺ بِقَعْرَيْنِ، فَقَالَ: «إِنَّهُمَا لَيُعَذَّبَانِ، وَمَا يُعَذَّبَانِ فِي كَبِيرٍ، أَمَّا أَحَدُهُمَا فَكَانَ لَا يَسْتَتِرُ مِنَ الْبَوْلِ، وَأَمَّا الْآخَرُ فَكَانَ يَمْشِي بِالنَّمِيمَةِ».

შუამავალმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ორ სასაფლაოს ჩაუარა და თქვა: «ჭეშმარიტად, ორივე მათგანი ისჯება, და არ ისჯებიან დიდი ცოდვების გამო. ერთი მათგანი შარდს არ უფრთხილდებოდა (არ სუფთავდებოდა), ხოლო მეორე ჭორებს ავრცელებდა»¹.

- ის საიქიოში სასჯელის სიმკაცრის მიზეზთაგანია; ხოლო აიშასგან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადამოცემულია, რომ მან თქვა: აღლაჰის შუამავალმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«أَشَدُّ النَّاسِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ الَّذِينَ يُضَاهَوْنَ بِخَلْقِ اللَّهِ».

«განკითხვის დღეს ყველაზე მკაცრ სასჯელს დაექვემდებარებიან ისინი, ვინც ცდილობენ შექმნან აღლაჰის ქმნილების მსგავსი

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით [218] და მუსლიმის მიერ, ნომრით [292].

ქმნილება»¹. ანუ: ამსგავსებენ; იგულისხმებიან: გამომსახველები (მხატვრები, მოქანდაკეები).

- ის არის წყევლის მიზეზი ალლაჰისა და მისი მოციქულის (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) მხრიდან; რადგან გადმოცემულია იბნ აბბასისგან (ალლაჰი იყოს მათით კმაყოფილი), რომ მან თქვა:

«لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْمُتَشَبِّهِينَ مِنَ الرِّجَالِ بِالنِّسَاءِ، وَالْمُتَشَبِّهَاتِ مِنَ النِّسَاءِ بِالرِّجَالِ».

«დაწყევლა შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) მამაკაცები, რომლებიც ემსგავსებიან ქალებს, და ქალები, რომლებიც ემსგავსებიან მამაკაცებს»².

გადმოცემულია აბდულლაჰ იბნ მას'უდისგან (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომელმაც თქვა:

«لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَكَلَ الرِّبَا وَمُؤْكَلُهُ».

«ალლაჰის მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) დაწყევლა ის, ვინც პროცენტს ჭამს, და ვინც აძლევს მას (ეწევა მევახშეობას)».³

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (5954) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (2107).

² გადმოსცა ალ-ბუხარიმ ნომრით (5885).

³ გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (1597).

- იგი იმ მიზეზებს შორისაა, რომლებიც ქმედებებს ანადგურებენ და ბათილად აქცევენ; ბურაიდასგან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოცემულია, რომ აღლაჰის შუამავალმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«مَنْ تَرَكَ صَلَاةَ الْعَصْرِ فَقَدْ حَبَطَ عَمَلُهُ».

«ვინც მიატოვა ნაშუადღევის ლოცვა, მისი საქმეები ფუჭი იქნება»¹.

- იგი იწვევს მის ჩამდებზე შარიათული სასჯელის აღსრულებას, თუ ეს იმ ცოდვათაგანია, რომელზეც დადგენილია სასჯელი, როგორც უზენაესი ამბობს:

﴿وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جَزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾
(38)

{და ქურდ კაცს და ქურდ ქალს — მოჭერით (ო, მმართველებო) მათი ხელები (როგორც განსაზღვრულია აღლაჰის კანონში) საზღაურად იმის გამო, რაც ჩაიდინეს, როგორც აღლაჰისგან მიცემული დაშინება (სხვებისთვის). ხოლო აღლაჰი არის

¹ გადმოსცა აღ-ბუხარიმ ნომრით [553].

აღმატებული (თავის მბრძანებლობაში) და ბრძენი (თავის გადაწყვეტილებებსა და ბრძანებებში)!} [ალ-მაიდა: 38], ასევე, თქვა დიდებულმა და ძლევამოსილმა:

﴿الْأَنِيبَةُ وَالزَّانِي فَأَجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ...﴾

{მრუმე ქალსა და მრუმე მამაკაცს — დაურტყით თითოეულ მათგანს ასი დარტყმა ...} [ან-ნურ: 2]. და თქვა დიდებულმა:

﴿وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ 4﴾

{და ისინი, ვინც ბრალს დასდებენ უბიწო ქალებს (და ასევე უბიწო მამაკაცებს), — ხოლო შემდეგ ვერ მოიყვანენ ოთხ სამართლიან მოწმეს, — დაერტყათ მათ ოთხმოცი დარტყმა მათრახით და არასოდეს მიიღოთ მათი მოწმობა; (რადგანაც) ისინი არიან ურჩები}. (ან-ნურ: 4)

- იგი არის სიკეთეების წართმევის და მათი ცვლილების მიზეზი, თქვა უზენაესმა:

﴿ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِّعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَىٰ قَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ...﴾

{ეს იმიტომდა, რომ ალლაჰი არ შეცვლის მადლს, რომელიც უბოძა ხალხს, სანამ ისინი

თვითონ არ შეცვლიან იმას, რაც მათ სულელებშია...} [ალ-ანფალ: 53]

თქვა ას-სა'დიმ (ალლაჰმა შეიწყალოს ის): «ეს არის ის სასჯელი, რომლითაც ალლაჰმა მოიცვა უარყოფელი ერები და წაართვა მათ ის სიკეთეები და კეთილდღეობა, რომლებშიც იმყოფებოდნენ — მათი ცოდვების და იმის გამო, რომ შეცვალეს ის, რაც მათ თავიანთ სულელებში ჰქონდათ. რადგან ალლაჰი არ არის შემცვლელი სიკეთისა, რომელსაც ანიჭებს ხალხს, იქნება ეს რელიგიის თუ ამქვეყნიური სიკეთე; არამედ ამყარებს მას და უმრავლებს, თუ ისინი მატებენ მას მადლიერებას. სანამ არ შეცვლიან იმას, რაც საკუთარ თავშია — მორჩილებიდან დაუმორჩილებლობაზე; ისინი უარყოფენ ალლაჰის სიკეთეს და ცვლიან მას ურწმუნოებით. და ამიტომ ალლაჰი წაართმევს მათ სიკეთეს და შეუცვლის მათ, როგორც თავად შეცვალეს თავიანთში არსებული. და ალლაჰს ეკუთვნის სიბრძნე ამაში, ასევე სამართლიანობა და სიკეთე თავისი მონებისადმი, რადგან არ

დასჯის მათ, თუ არა მხოლოდ მათი საკუთარი უსამართლობის გამო».¹

- ეს წარმოადგენს დედამიწაზე უკეთურობის გავრცელების მიზეზს; რადგანაც არეულობა ჩნდება ცოდვების გამო, მითუმეტეს — დიდი ცოდვების შემთხვევაში. უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს:

﴿ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ (41)

{გამოჩნდა უკეთურობა ხმელეთზე და ზღვაში იმის გამო, რასაც ადამიანთა ხელები მოიპოვებენ [ადამიანთა ცოდვების გამო], რათა დააგემოს მათ ნაწილი იმათგან, რაც ჩაიდინეს, რათა მათ (ამით) მოინანიონ და დაუბრუნდნენ [ალლაჰის მორჩილებას)!} [არ-რუუმ: 41].

- ეს არის ცოდნის ბარაქის დაკარგვის მიზეზთაგან ერთ-ერთი, რადგან ცოდნა სინათლეა, რომელსაც ალლაჰი კაცის გულში ჩასახავს, ხოლო ცოდვა იმ სინათლეს აქრობს. და როდესაც აშ-შაფი'ი დაჯდა იმამ მალიქის წინაშე

¹ ას-საადის თაფსირი (გვ: 324).

და წაუკითხა მას, ის მოიხიბლა იმით, რაც დაინახა მისი ჭკუის სიუხვით, გონების ანთებული სისწრაფით და სრული გაგებით. და თქვა: «მე ვხედავ, რომ ალლაჰმა შენი გული სინათლით გაანათა, ნუ ჩააქრობ მას ცოდვის სიბნელით»¹.

— ეს არის იმ მიზეზთაგანი, რომელიც ართულებს საქმეებს მისი ჩამდენისთვის: რისი შესრულებაც არ უნდა მოინდომოს, მას წინ დახშულსა და ძნელად გასავლელს პოულობს. ეს მსგავსია იმისა, რომ ვისაც ალლაჰისა ეშინია, ალლაჰი უადვილებს მას საქმეებს. ხოლო ვინც უარყო ღვთის შიში და ჩაიდინა დიდი ცოდვები, ალლაჰი უმძიმებს მას საქმეებს. უზენაესი ალლაჰი ამბობს:

﴿فَيُظْلَمُ مَنْ الَّذِينَ هَادُوا حَرَمْنَا عَلَيْهِمْ طَيْبَاتٍ أُحِلَّت لَهُمْ وَبِصَدَّهِمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ كَثِيرًا 160 وَأَخَذَهُمُ الرِّبَا وَقَدْ نُهُوا عَنْهُ وَأَكْلِهِمْ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبُطْلِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا 161﴾

{იმ უსამართლობის გამო, რასაც ჩადიდნენ ისინი, რომლებიც იუდეველები იყვნენ, ჩვენ

¹ იხილეთ: "მანააყიბ ალ-შააფი'ი" ალ-ბაიჰაკის (ტომი 1, გვ. 104).

ავუკრძალეთ მათ სიკეთეები [ზოგიერთი სახის საზრდო], რომლებიც მანამდე მათთვის ნებადართული იყო, და (აგრეთვე) იმის გამო, რომ ბევრს აშორებდნენ ალლაჰის გზიდან}.

{და (აგრეთვე) იმის გამო, რომ ისინი იღებდნენ სარგებელს [პროცენტს], მიუხედავად იმისა, რომ ეს მათთვის აკრძალული იყო, და (აგრეთვე იმის გამო,) რომ ისინი ჭამდნენ ხალხის ქონებას უკანონოდ. და ჩვენ მოვუშზადეთ მათგან ურწმუნოებს [იუდეველებს] მტკიცნეული სასჯელი}. [ან-ნისა: 160-161].

— იგი (ცოდვა) სიბნელეს იწვევს იმ ადამიანის გულში, ვინც მას სჩადის. იგი ამ სიბნელეს გრძნობს ისე, როგორც ღამის სიბნელეს. ცოდვის სიბნელე მის გულში ისეთივე ხდება, როგორიც ნამდღამის სიბნელე თვალისთვის. ჭეშმარიტად, მორჩილება — სინათლეა, ხოლო ცოდვა — სიბნელე. და რაც უფრო ძლიერდება ეს სიბნელე, მით უფრო იზრდება მისი დაბნეულობა, სანამ არ ჩავარდება

ბიდ'ათებში (სიახლეებში), შეცდომებსა და დამღუპველ საქმეებში ისე, რომ თვითონაც ვერ შეამჩნევს. ჰუზაიფასგან გადმოცემულია: მან თქვა: «ჩვენ 'უმართან ვიყავით, და მან თქვა: 'ვინმეს თქვენგან გაუგონია, როგორ ახსენებდა მოციქული (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ფითნებს (ცდუნებებს)?' ხალხმა თქვა: 'ჩვენ გავიგონეთ.' მან თქვა: 'აღლაჰი გულისხმობთ ადამიანის გამოცდას მის ოჯახში და მეზობელთან?' მათ თქვეს: 'დიახ.' მან თქვა: მათ ასუფთავენს ლოცვა, მარხვა და მოწყალება. მაგრამ თქვენგან ვის გაუგონია, როგორ ახსენებდა მოციქული (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) იმ ფითნას, რომელიც ზღვასავით ალივლივდება?' ჰუზაიფამ თქვა: 'ხალხი დადუმდა, და მე ვთქვი: „მე.“ მან ('უმართა) თქვა: 'აღლაჰისთვის იყავ, შენს მამას!' ჰუზაიფამ თქვა: 'მე მოვისმინე მოციქული (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას), როდესაც ამბობდა:

«تُعَرِّضُ الْفِتْنُ عَلَى الْقُلُوبِ كَالْحَصِيرِ عُوْدًا عُوْدًا، فَأَيُّ قَلْبٍ أَشْرَبَهَا، نُكِبَتْ فِيهِ نُكْتَةٌ سَوْدَاءٌ، وَأَيُّ قَلْبٍ أَنْكَرَهَا، نُكِبَتْ فِيهِ نُكْتَةٌ بَيْضَاءٌ، حَتَّى تَصِيرَ عَلَى قَلْبَيْنِ، عَلَى أَبْيَضٍ مِثْلِ الصَّفَا فَلَا تَضُرُّهُ فِتْنَةٌ مَا دَامَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ، وَالْآخِرُ

أَسْوَدُ مُرَبَّادًا كَالْكُوزِ، مُجَجَّيًّا لَا يَعْرِفُ مَعْرُوفًا، وَلَا يُنْكِرُ مُنْكَرًا، إِلَّا مَا أَشْرَبَ مِنْ هَوَاهُ».

«ფიტნები გულის წინაშე წარდგებიან, როგორც ლერწმის ხალიჩის რიგები, ერთიმეორის მიყოლებით. ყოველი გული, რომელიც შეიწოვს ამ ფიტნებს, დაიბეჭდება შავი ლაქით. ხოლო ყოველი გული, რომელიც მათ უარყოფს, დაიბეჭდება თეთრი ლაქით. ეს გაგრძელდება მანამ, სანამ გულები არ გაიყოფიან ორ ტიპად: ერთი — თეთრი, როგორიცაა გლუვი ქვა, რომელსაც ვერაფერი ავნებს, ვიდრე იარსებებს ცანი და მიწა; მეორე — შავი, ნაცრისფერი ელფერით, გადაბრუნებული ჭურჭლის მსგავსად, რომელიც ველარ აღიქვამს სიკეთეს და არ უარყოფს ბოროტებას, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ის მის ვნებებს ემთხვევა»¹.

– ის არის მიზეზი მტრობისა, სიძულვილისა და მტრის გაბატონებისა, როგორც თქვა უზენაესმა ალლაჰმა:

﴿وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي أَخَذْنَا مِنْهُمُ الْقَسَمَ حَقًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ فَأَعْرَضْنَا عَنْهُمْ
الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ وَسَوْفَ يَنْبُهُمُ اللَّهُ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ﴾ (14)

{და მათგან, ვინც საკუთარ თავზე თქვეს:
«ჩვენ ქრისტიანები ვართ!» – ჩვენ (ასევე) ავიღეთ

¹ მუსლიმის საჰიპ ჰადისთა კრებული, ნომრით: (144).

აღთქმა [დაპირება] (რომ ისინი მხოლოდ ალლაჰს ემსახურებოდნენ და ეთაყვანებოდნენ და შეასრულებდნენ ყველაფერს, რასაც ის უბრძანებდა მათ სახარებაში, რომელიც მან გარდამოუვლინა წინასწარმეტყველ ისას). მაგრამ მათ [ქრისტიანებმა] (აგრეთვე) დაივიწყეს იმიდან ნაწილი, რაც მათ შევახსენეთ [რაც გარდმოვავლინეთ მათთვის]. და ჩვენ აღვძარიტ მათ შორის მტრობა და სიძულვილი (რომელიც გაგრძელდება) აღდგომის დღემდე. შემდეგ კი ალლაჰი აცნობებს მათ ყველაფერს, რასაც ისინი სჩადიოდნენ (მიწიერ ცხოვრებაში) [როგორი ცილი დასწამეს ალლაჰს, რომ მას შეეძინა ცოლი და შვილი}]. [ალ-მაიდა: 14] როდესაც ხალხი მიატოვებს ალლაჰის ბრძანებულთაგან ზოგიერთს და ჩაიდენს იმას, რაც ალლაჰმა აუკრძალა, მათ შორის გაჩნდება მტრობა და სიძულვილი და მათზე მტრები მოიპოვებენ ძალაუფლებას¹.

¹ იხილე: მაჯმუუ' ალ-ფათავა (3/421).

– ეს არის მიზეზი საზოგადოების გაფუჭებისა, რადგან ის იწვევს ცუდი ზნეობრივი თვისებების გავრცელებას, როგორიცაა: ტყუილი, ცილისწამება, ზურგსუკან ჭორაობა, ურთიერთის წაქეზება, მოტყუება, თაღლითობა, ამპარტავნება, ქედმაღლობა, ერთმანეთის ქონების უსამართლოდ მითვისება, ცხოვრების გაფუჭება და ხალხში ზიანის გავრცელება, როგორიცაა მაგია და მისნაირები; ასევე ცოდვიანი ვნებების გავრცელება, მაგალითად: მრუშობა, სოდომიზმი, გარყვნილება, და მსგავსება კაცებსა და ქალებს შორის¹.

სუნნის მიმდევართა პოზიცია მძიმე ცოდვის ჩამდენისა და დაპირებისა და მუქარის ჰადისების მიმართ:

აჰლუ ას-სუნნა ვალ-ჯამაას მრწამსის მიხედვით, ვინც ჩაიდენს დიდ ცოდვას, რომელიც არ არის შირქი (მრავალდემერთიანობა) ან დიდი ქუფრი (ურწმუნობა), რჩება მორწმუნედ, მაგრამ არასრულყოფილი

¹ იხილეთ: დაავადება და წამალი იბნ ალ-ყაიმის (1/132).

რწმენით. მისი რწმენა მცირდება იმდენად, რამდენადაც მან ჩაიდინა ცოდვა. მას სრულად არ ეწერება სახელწოდება "მორწმუნე", მაგრამ ასევე არ ეძლევა ეს სახელწოდება აბსოლუტურ მნიშვნელობაში. ის არის მორწმუნე არასრულყოფილი რწმენით, ან მორწმუნე თავისი რწმენით, მაგრამ ფასიყი (ცოდვილი) თავისი დიდი ცოდვის გამო. ხოლო მისი მდგომარეობა საიქიოში ალლაჰის ნებაზეა დამოკიდებულია: თუ ალლაჰი ინებებს — აპატიებს მას და უშუალოდ შეიყვანს სამოთხეში წინასწარი სასჯელის გარეშე; ხოლო თუ ალლაჰი ინებებს — დასჯის მისი ცოდვის ზომის მიხედვით, შემდეგ კი გამოიყვანს ჯოჯოხეთიდან და შეიყვანს სამოთხეში მორწმუნეებთან ერთად. იგი შეიძლება გაიწმინდოს ამქვეყნადვე დიდი ცოდვისაგან — ჭეშმარიტი მონანიებით, შარიათით დადგენილი სასჯელის შესრულებით, უბედურებებისა და გასაჭირების (მოთმენის) მეშვეობით, ან მრავალი კეთილი საქმის გამო,

ისე რომ აღდგომის დღეს წარსდგება ალლაჰის წინაშე სასჯელის გარეშე.

ხოლო რაც შეეხება დიდ ცოდვათა ჩამდენთათვის მუქარაზე მოსულ ჰადისებს, მაგალითად, აბუ ჰურაირა (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოსცემს, რომ ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«لَا يَزْنِي الزَّانِي حِينَ يَزْنِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَلَا يَشْرَبُ الْخَمْرَ حِينَ يَشْرَبُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَلَا يَسْرِقُ حِينَ يَسْرِقُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ».

«ადამიანი არ ჩადის ზინას (მრუშობას), როცა ამ დროს მორწმუნეა, არ სვამს ღვინოს, როცა ამ დროს მორწმუნეა, და არ ჩადის ქურდობას, როცა ამ დროს მორწმუნეა»¹. ამრიგად იგულისხმება, რომ მისგან იკარგება "სრული იმანის" სახელწოდება, თუმცა რჩება ისლამი — მანამ, სანამ არ დატოვებს ამ ცოდვას და არ მოინანიებს მას; შემდეგ კი იმანი (რწმენა) კვლავ უბრუნდება. სრული იმანი უარყოფილია მისგან მხოლოდ იმ დროს, როცა ის ჩადის ამ დიდ ცოდვებს, მაგრამ იმანის საფუძველი მას მაინც დარჩენილი აქვს. რადგან მოვიდა სხვა

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (2475) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (57).

ჰადისებიც, სადაც დაპირებულია სამოთხე იმათთვის, ვინც მოკვდება და არაფერს დაუდგენს ალლაჰს თანაზიარად, თუნდაც მრუშობა ჩაედინა ან ქურდობა. როგორც არის გადმოცემული აბუ ზარის (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) ჰადისიდან, რომელმაც თქვა: მოციქული (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ამბობდა:

«أَتَانِي آبٌ مِنْ رَبِّي، فَيَسِّرَنِي أَنَّهُ مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِي لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ»، قُلْتُ: وَإِنْ رَأَى وَإِنْ سَرَقَ؟ قَالَ: «وَإِنْ رَأَى وَإِنْ سَرَقَ».

«ჩემთან მოვიდა მაცნე ჩემი უფლისგან და მაუწყა, რომ ვინც ჩემი უმმეთიდან გარდაიცვლება ისე, რომ ალლაჰს არაფერს დაუდგენს თანაზიარად - სამოთხეში შევა». ვკითხე: და თუნდაც იმრუშა და მოიპარა? თქვა: «თუნდაც იმრუშა და მოიპარა»¹.

მძიმე ცოდვებთან გამკლავებისა და მათი მკურნალობის წესი:

- საზოგადოების წევრებს შორის ცნობიერების გავრცელება ცოდვების, განსაკუთრებით კი დიდი ცოდვების, საშიშროების შესახებ და იმის შესახებ, რომ

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (1237) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (94).

ისინი მთელ საზოგადოებაზე სასჯელებისა და უბედურებების მოსვლის მიზეზია, როგორც თქვა უზენაესმა ალლაჰმა:

﴿وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبُنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾
{25}

{და ფრთხილად იყავით (ო, მორწმუნეო) განსაცდელისგან, — ის აუცილებლად მიეწევა არა მხოლოდ თქვენგან უსამართლოთ, არამედ მართალთაც და ცოდვილთაც. და იცოდეთ, რომ ალლაჰი ძლიერია სასჯელში [მკაცრად დასჯის მათ, ვინც წინააღმდეგობას უწევდა მას!] [ალ-ანფალ: 25].

შარიათული ცოდნის შესწავლა; რადგან მისი სწავლა აკავებს სულს ცოდვებისგან; ვინაიდან ვინც გაეცნობა ამ ცოდვებზე დადგენილ სასჯელებს, მისი სული თავს შეიკავებს მათი ჩადენისგან.

- ბოროტების აღკვეთის ვალდებულების შესრულება, ღიად მცოდველთა გაკიცხვით და მათი შეკავებით დიდი ცოდვებისაგან; გადმოცემულია ან-ნუ'მან იბნ ბაშირისგან (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) რომ

ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«مَثَلُ الْقَائِمِ عَلَى حُدُودِ اللَّهِ وَالْوَاقِعِ فِيهَا، كَمَثَلِ قَوْمٍ اسْتَهَمُوا عَلَى سَفِينَةٍ، فَأَصَابَ بَعْضُهُمْ أَعْلَاهَا وَبَعْضُهُمْ أَسْفَلَهَا، فَكَانَ الَّذِينَ فِي أَسْفَلِهَا إِذَا اسْتَقَوْا مِنَ الْمَاءِ مَرُّوا عَلَى مَنْ فَوْقَهُمْ، فَقَالُوا: لَوْ أَنَّا خَرَقْنَا فِي نَصِيبِنَا خَرْقًا وَلَمْ نُؤْذِ مَنْ فَوْقَنَا، فَإِنْ يَتْرَكُوهُمْ وَمَا أَرَادُوا هَلَكُوا جَمِيعًا، وَإِنْ أَخَذُوا عَلَى أَيْدِيهِمْ نَجَوْا، وَنَجَّوْا جَمِيعًا».

«ისინი, ვინც იცავენ ალლაჰის მიერ დაწესებულ საზღვრებს, და ისინი, ვინც არღვევენ ამ საზღვრებს, შეიძლება შევადაროთ ადამიანებს, რომლებმაც ისროლეს წილის კენჭები, რათა დაეკავებინათ ადგილები გემზე: ერთი ნაწილი აღმოჩნდა გემის ზემოთ, მეორე კი ქვემოთ*. როცა ქვემოთ მყოფებს წყლის ამოღება სურდათ, უნდა გაეცლოთ ზემოთ მყოფთა გავლით, ამიტომ ბოლოს თქვეს: 'რატომ არ გავაკეთოთ ხვრელი გემის ძირში, რომ წყალი იქიდან ავიღოთ და ზემოთ მყოფები არ შევაწუხოთ?' თუ [ზემოთ მყოფნი] მათ თავიანთ ნებაზე მიუშვებენ და მისცემენ ნებას გააკეთონ ის, რაც სურთ, ყველა დაიღუპება. მაგრამ თუ შეაჩერებენ მათ და ხელს შეუშლიან, ისინი გადაარჩენენ თავიანთ თავსაც და სხვებსაც»¹.

¹ გადმოსცა ალ-ბუხარიმ ნომრით [2493].

მისი ნათქვამი: "ალლაჰის საზღვრების დამცავი" — ანუ უზენაესი ალლაჰის ბრძანებების შესრულებაში მტკიცედ დამდგარი, არ ჩადის იმას, რაც უზენაესმა ალლაჰმა აკრძალა, და არის სიკეთისკენ მომწოდებელი და მოუწონარის ამკრძალავი. «მასში ჩავარდნილი»: სიკეთის მიმტოვებელი და ბოროტების ჩამდენი. «წილისყრა მოახდინეთ»: წილი ყარეთ, რათა თითოეულმა მათგანმა მიიღოს თავისი წილი, ანუ: ნაწილი. «მათ ხელი შეუშალეს» — მათ ნავის გახვრეტისგან შეაკავეს.

- ოჯახში სწორი სარწმუნოებრივი აღზრდა და მშობლების მიერ შვილებზე ზედამხედველობა, განსაკუთრებით მოზარდობის პერიოდში, რის შედეგადაც ყალიბდება მორწმუნე ახალგაზრდების თაობა, სარწმუნოებრივი იერით გამსჭვალული და სწორი ზნეობით ჩამოყალიბებული.

- ცოდვებისთვის ნებადართული ალტერნატივის მოძიება: ვინაიდან უზენაესმა უზენაეს ალლაჰს არაფერი აუკრძალავს ისე, რომ

მის ნებადართულში არ დაედგინა საკმარისი სანაცვლო იმისა, რაც აკრძალა. მაგალითად, მრუშობის აღკვეთის გზა ახალგაზრდებისთვის არის ადრეული დაქორწინება, ქურდობის აღკვეთა მიიღწევა ინდივიდებისთვის სამუშაო შესაძლებლობების შექმნით, ხოლო ჭორაობის (ზურგს უკან სხვისი ცუდად ხსენება) და სხვის ღირსებაზე ცუდად ლაპარაკის თავიდან აცილება თავისუფალი დროის დაკავება მორჩილებით [აღლაჰზე თაყვანისცემით] ან იმით, რაც აღლაჰმა ნებადართულად დაადგინა; და ასეა საქმე ყოველი ცოდვის მიმართ, იქნება ის მცირე თუ დიდი.

- ახალგაზრდების პოტენციალის გამოყენება და მისი მიმართვა იმ მიმართულებით, რაც სარგებელს მოუტანს საზოგადოებას როგორც რელიგიაში ისე ამქვეყნიურ საქმეებში: შარიათული ცოდნის შესწავლა, ისლამური მოწოდების გავრცელება, ასევე ამქვეყნიურ საქმეებში სასარგებლო თეორიული და გამოყენებითი მეცნიერებების სწავლა,

როგორიცაა მედიცინა, ინჟინერია, ვაჭრობა და სხვა, აგრეთვე ზოგი სასარგებლო მრეწველობისა და ხელობის ათვისება, როგორიცაა დურგლობა, მჭედლობა და სხვა. ვინაიდან სული, თუკი თაყვანისცემით არ იქნება დაკავებული, დაკავდება ცოდვით.

- მუსლიმმა თავისი რწმენაზე განუწყვეტლად უნდა იზრუნოს, რადგან რწმენა გულში ძველდება ისევე, როგორც სამოსი, ამიტომ საჭიროა მასზე ზრუნვა მორჩილებათა [თაყვანისცემის] გახშირებით, რომლებიც ზრდიან რწმენას გულში.

- მუსლიმმა თავი უნდა აარიდოს ყველაფერს, რაც მას ცოდვისკენ უბიძგებს, განსაკუთრებით სოციალური ქსელების გავრცელების პირობებში და იმ საიტების ფონზე, რომლებიც ავრცელებენ გარყვნილებას, ათეიზმს და ყველაფერს, რაც ალლაჰს განარისხებს. ამიტომ მუსლიმმა არ უნდა გაუხსნას საკუთარ თავს ბოროტების რომელიმე კარი, რადგან ვინც ამ კარს გააღებს, მასში შევა. ან-ნავაას ბინ

სამ'ანისგან ალლაჰი კმაყოფილი იყოს მასით
გადმოცემულია, რომ მოციქულმა (ალლაჰის
ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا، وَعَلَى جَنْبَيْ الصِّرَاطِ سُورَانِ، فِيهِمَا أَبْوَابٌ
مُفْتَحَةٌ، وَعَلَى الْأَبْوَابِ سُورٌ مُرْخَاةٌ، وَعَلَى بَابِ الصِّرَاطِ دَاعٍ يَقُولُ: أَيُّهَا النَّاسُ،
ادْخُلُوا الصِّرَاطَ جَمِيعًا، وَلَا تَتَعَرَّجُوا، وَدَاعٍ يَدْعُو مِنْ فَوْقِ الصِّرَاطِ، فَإِذَا أَرَادَ
أَنْ يَفْتَحَ شَيْئًا مِنْ تِلْكَ الْأَبْوَابِ، قَالَ: وَيْحَكَ لَا تَفْتَحْهُ، فَإِنَّكَ إِنْ تَفْتَحْهُ تَلْجُهُ (أَي: تَدْخُلْهُ)،
وَالصِّرَاطُ: الْإِسْلَامُ، وَالسُّورَانِ: حُدُودُ اللَّهِ، وَالْأَبْوَابُ الْمُفْتَحَةُ: مَحَارِمُ
اللَّهِ، وَذَلِكَ الدَّاعِي عَلَى رَأْسِ الصِّرَاطِ: كِتَابُ اللَّهِ، وَالدَّاعِي مِنْ فَوْقِ الصِّرَاطِ:
وَاعِظُ اللَّهِ فِي قَلْبِ كُلِّ مُسْلِمٍ».

ალლაჰმა მოიყვანა მაგალითი სწორი გზისა,
რომლის ორივე მხარეს ორი კედელია. ამ
კედლებში არის ღია კარები, და კარებზე
ჩამოფარებულია ფარდები. გზის
შესასვლელთან არის მომხმობი, რომელიც
ამბობს: ჰეი ხალხო, შედით ამ სწორ გზაზე
ყველანი და ნუ გადაუხვევთ! ასევე, გზის
ზემოდან არის სხვა მომხმობი, როცა ვინმე
ეცდება იმ კარებიდან ერთ-ერთის გაღებას, ის
ეუბნება: "გაფრთხილდი, ნუ გახსნი ამ კარს!
რადგან თუ გახსნი, მასში შეხვალ (ანუ: შიგნით
შეხვალ). სწორი გზა არის ისლამი, ორი კედელი
არის ალლაჰის საზღვრები, ხოლო ღია კარები
არის ალლაჰის აკრძალვები, გზის თავზე მყოფი
მომხმობი არის ალლაჰის წიგნი, ხოლო

მომხმობი, რომელიც გზის ზემოდანაა: ალლაჰის შეგონებაა ყოველი მუსლიმის გულში.¹

- მმართველებს (ძალაუფლების მქონე პირებს) და მათ, ვისაც მუსლიმებზე აქვთ მმართველობა, ევალებათ რელიგიის დაცვა: კეთილის ბრძანება, ბოროტის აკრძალვა და მისი აღმოფხვრა, სასჯელთა აღსრულება და სხვა მისი მსგავსი. ამის შესახებ გადმოსცემს მა'ყილიბნი იასაარი (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) და ის მიაკუთვნებს[ამ ჰადისს] შუამავალს (ალლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას):

«مَا مِنْ عَبْدٍ يَسْتَرْعِيهِ اللَّهُ رَعِيَّةً، يَمُوتُ يَوْمَ يَمُوتُ، وَهُوَ غَاشٍ لِرَعِيَّتِهِ؛ إِلَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ».

«ალლაჰი აუცილებლად აუკრძალავს სამოთხეს ნებისმიერ თავის მონას, რომელსაც (ალლაჰი) ჩააბარებს პასუხისმგებლობას რომელიმე ხალხზე, მაგრამ ეს ადამიანი მოატყუებს თავის მზრუნველობაზე მყოფთ და გარდაიცვალა იმ დღეს როცა გარდაიცვალა, მათ მოტყუებაში ყოფნის მდგომარეობაში»². და თქვა შუამავალმა (ალლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას):

¹ გადმოსცა აჰმადმა ნომრით (17634).

² გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (7150) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (142), და ტექსტი მას ეკუთვნის.

«مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ، وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ».

«თქვენგან ვინც დაინახავს მოუწონარ (ისლამში მიუღებელი) ქმედებას, გამოასწოროს თავისი ხელით, და თუ ვერ შეძლებს ამას, გამოასწოროს თავისი ენით და თუ ამითაც ვერ შეძლებს, მაშინ თავისი გულით (ანუ შეიძულოს ის საქმე) და ის იქნება რწმენის ყველაზე სუსტი გამოვლინება»¹. ეს საფეხური ეკუთვნის მათ, ვისაც აქვს ძალა და ხელისუფლება, ან მმართველობა.

დასასრულს, ვთხოვთ ალლაჰს, რომ ჩვენი გულები და ჩვენი სხეულის ნაწილები მის მორჩილებაში შეინახოს და გვარიდოს ცოდვებს, რაც აშკარაა და რაც დაფარულია დიდსაც და მცირესაც.

ალლაჰზე თანაზიარის დადგენა (შირქი-მრავალღმერთიანობა)

შირქი (ალლაჰზე თანაზიარის დადგენა) არის უსათუოდ ყველაზე მძიმე ცოდვა, რომლითაც უზენაეს ალლაჰს ურჩობენ ის ეწინააღმდეგება

¹ გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (49).

აღლაჰს რწმენას და მის ერთობის დამოწმებას.
უზენაესი აღლაჰი ამბობს:

﴿...إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ 13﴾

(...ჭეშმარიტად მრავალღმერთიანობა ყველაზე დიდი უსამართლობაა 13) [ლუყმან: 13], გადმოცემულია აბდულლაჰ იბნ მას'უდისგან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომელმაც თქვა:

سَأَلْتُ النَّبِيَّ ﷺ: أَيُّ الذَّنْبِ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ؟ قَالَ: «أَنْ تَجْعَلَ لِلَّهِ نِدًّا وَهُوَ خَلْقٌ».

შევეკითხე შუამავალს (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას): რომელია ყველაზე დიდი ცოდვა აღლაჰის წინაშე? მან თქვა: «დაუდგინო აღლაჰს მოზიარე, როდესაც მან გაგაჩინა შენ»¹.
ან-ნიდდ: თანაზიარი

შირქის არსი: არის წმინდა და დიდებულ აღლაჰზე თანაზიარის დადგენა მის მბრძანებლობაში, თაყვანისცემაში, სახელებსა და თვისებებში და ისიც, რომ ადამიანი აღლაჰის რომელიმე უფლებას ან თაყვანისცემის რომელიმე სახეობას მიუძღვნის

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (4477) და მუსლიმის მიერ ნომრით (86).

აღლაჰის გარდა სხვას. ყოველი მრწამსი, სიტყვა თუ ქმედება, რომლის შესახებაც დადგენილია, რომ იგი შარიათით არის ბრძანებული მისი მიმართვა მხოლოდ ყოვლისშემძლე აღლაჰზე არის თავიდა, რწმენა და გულწრფელობა, ხოლო მისი მიმართვა მის გარდა სხვა ვინმესადმი მრავალმერტიანობა და ურწმუნოებაა.

მრავალმერტიანობაში შედის: გარდაცვლილებზე ვედრებით მიმართვა, მათგან საჭიროებათა თხოვნა, მათთვის აღთქმის მიცემა და მათგან დახმარების თხოვნა, ასევე აღლაჰის გარდა სხვისთვის სუჯუდის გაკეთება, აღლაჰის გარდა სხვისთვის შესაწირის დაკვლა და მსგავსი ქმედებები.

**მრავალმერტიანობის აკრძალვის
მტკიცებულებები და მისი სასიზღრობისა და
დანაშაულის სიმძიმის განმარტება უამრავია;
და მათგანია:**

თქვა უზენაესმა:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ
أَفْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا﴾ (48)

ნამდვილად, ალლაჰი არ პატიობს (სრულფასოვანი მონანიების გარეშე), მასზე თანაზიარის დადგენას [როცა ვინმეს უტოლებენ მას], და პატიობს იმას, რაც ამაზე ნაკლებია [სხვა ცოდვებს, გარდა მრავალღმერთიანობისა და ურწმუნოების], ვისაც ისურვებს. ხოლო ვინც ალლაჰს თანამოზიარეს დაუდგენს [მრავალღმერთიანობას ჩაიდენს], მან უდიდესი ცოდვა გამოიგონა [ან-ნისა: 48]. და თქვა დიდებულია:

﴿...إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ
أَنْصَابٍ﴾ (72)

ვინაც ალლაჰს თანამოზიარეს დაუდგენს [ვინც ემსახურება და თაყვანს სცემს ვინმეს ალლაჰის გარდა], მას ალლაჰი უკრძალავს სამოთხეში შესვლას. ხოლო მისი საბოლოო სამყოფელი იქნება ცეცხლი [ჯოჯოხეთი], და უსამართლოებს არ ეყოლებათ შემწეებიდან არავინ [ვინც გადაარჩენდა მათ ჯოჯოხეთის

სასჯელისგან] [ალ-მაიდა: 72], უზენაესმა ალლაჰმა თქვა:

﴿وَلَقَدْ أَوْحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ 65 بَلِ اللَّهَ فَاعْبُدْ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ 66﴾

და უკვე შთაგაგონე შენ (ო, მოციქულო) და იმ (მოციქულებსაც), რომლებიც შენამდე იყვნენ: «თუ ალლაჰს თანამოზიარეს დაუდგენთ [ვინმეს სხვას აღიარებ ღმერთად მის გარდა], მაშინ უეჭველად, შენს საქმეს (კეთილ საქმეებს) აზრი დაეკარგება [ყველა კეთილი საქმე არაფრად ჩაითვლება ალლაჰთან], და (ამ შემთხვევაში) აუცილებლად აღმოჩნდები წაგებულითა რიგში (როგორც ამქვეყნად, ისე საიქიოში – სამარადისო ცხოვრებაში) 65

პირიქით, მხოლოდ ალლაჰს თაყვანი ეცი და მადლიერთაგანი იყავი 66) [აზ-ზუმარ: 65 - 66].

აბუ ბაქრათა (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოსცემს, რომ ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«أَلَا أُتَبِّئُكُمْ بِأَكْبَرِ الْكِبَائِرِ؟» ثَلَاثًا، قَالُوا: بَلَىٰ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: «الِشْرَاكُ بِاللَّهِ، وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ، وَقَتْلُ النَّفْسِ، وَشَهَادَةُ الزُّوْرِ».

« არ გნებავთ, გამცნოდ ყველაზე დიდი ცოდვების შესახებ?» და გაიმეორა სამჯერ, მიუგეს: რა თქმა უნდა, ო, ალლაჰის შუამავალო. მან თქვა: «ალლაჰზე თანაზიარის დადგენა, მშობლებისადმი ურჩობა, ადამიანის მკვლელობა და სიცრუეზე მოწმობა»¹.

მრავალღმერთიანობას მრავალი ზიანი აქვს, მათ შორის:

- რომ მრავალღმერთიანობა ანადგურებს ყველა [კეთილ] საქმეებს, თქვა ალლაჰმა:

{...وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ (88)}

და თუ ისინი [მოციქულები] მას თანამოზიარეს დაუდგენდნენ, მაშინ უეჭველად, ფუჭი იქნებოდა ის, რასაც აკეთებდნენ [ალ-ან'ამ: 88].

- რომ ვინც ამ მდგომარეობაში გარდაიცვლება და მისგან არ მოინანიებს, იგი ჯოჯოხეთში მარადიულად დარჩება. ჯააბირისაგან (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოცემულია, რომ მან თქვა:

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (4477) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (86).

أَتَى النَّبِيُّ ﷺ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا الْمُوجِبَاتُ؟ فَقَالَ: «مَنْ مَاتَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَمَنْ مَاتَ يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ النَّارَ».

ერთხელ მოციქულთან (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) მივიდა კაცი და ჰკითხა: ო, ალლაჰის შუამავალო, რა არის ორი სავალდებულო რამ? მოციქულმა ﷺ უპასუხა: «ის, ვინც გარდაიცვალა და ალლაჰისთვის არაფერი დაუდგენია თანაზიარად - სამოთხეში შევა, ხოლო ვინც გარდაიცვალა ისე, რომ ალლაჰს უდგენდა თანაზიარს - ჯოჯოხეთში შევა»¹.

- მრავალღმერთიანი არ სარგებლობს სისხლისა და ქონების ხელშეუხებლობით; გადმოცემულია იბნ უმარისგან (ალლაჰი იყოს მათით კმაყოფილი), რომ ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«أَمَرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ، وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ، فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّ الْإِسْلَامِ، وَجَسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ».

«მე მებრძანა რომ ვებრძოლო ხალხს, სანამ არ დაამოწმებენ, რომ არ არსებობს ღმერთი, გარდა ალლაჰისა და რომ მუჰამმადი ალლაჰის მოციქულია. ასევე, რომ ადასრულონ ლოცვა და

¹ გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (93).

გადაიხადონ ზაქათი. თუ ისინი ამას გააკეთებენ, დაცულნი იქნებიან ჩემგან თავიანთი სიცოცხლითა და ქონებით, გარდა ისლამის მიერ დადგენილი უფლებებისა, ხოლო მათი ანგარიში ალლაჰთანაა»¹.

- ის, რომ მრავალმერტიანი ალლაჰისაგან ვერ პოვებს ვერც შეწყვეტას და ვერც დახმარებას ამქვეყნიური განსაცდელების მიმართ, რომლებიც მას დაატყდება, და ეშმაკები ყველა მხრიდან დაეუფლებიან მას, და იგი იცხოვრებს შფოთსა და არეულობაში, მუდმივ შიშსა და განუყრელ სევდაში. უზენაესი ბრძანებს:

﴿...وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوِي بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ﴾

ხოლო ვინც ალლაჰს თანამოზიარეს დაუდგენს [მრავალმერტიანობას ჩაიდენს], იგი თითქოს ციდან ვარდება [რწმენის სიმაღლიდან], და თითქოს ფრინველები იტაცებენ მას [როგორც კი შემოერტყმებიან მას],

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (25) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (22).

ან ქარი მიაქანებს და შორეულ ადგილას მოისვრის [ალ-ჰაჯჯ: 31].

შეიხი ას-სა'დი (ალლაჰმა შეიწყალოს ის) ამ აიათის განმარტებაში ამბობს: „... ასევე მრავალღმერთიანი, რწმენა ზეცის მსგავსია — დაცულია და მაღლა აღმართული, ხოლო ვინც რწმენას მიატოვებს, ის ზეციდან ჩამოვარდნილს ჰგავს საფრთხეებისა და განსაცდელების წინაშე დაუცველი, ან ფრინველები გაიტაცებენ და ნაწილ-ნაწილ დაგლეჯენ. ასევეა მრავალღმერთიანი როცა რწმენაზე ჩაჭიდებას მოეშვება, ეშმაკები ყოველი მხრიდან გაიტაცებენ, დაგლეჯენ და დააკარგვინებენ სარწმუნოებასაც და ამქვეყნიურსაც¹.

- მრავალღმერთიანი არ განიბანება, არ შეახვევენ სუდარაში, არ აღავლენენ ლოცვას მისთვის და ის არ დაიკრძალება მუსლიმთა სასაფლაოზე.

¹ ას-საადის თაფსირი (გვ: 538).

შირქისგან (მრავალღმერთიანობისგან) დაცვის გზები:

მუსლიმი იცავს საკუთარ თავს მრავალღმერთიანობაში (შირქში) ჩავარდნისგან იმით, რომ:

- უნდა ისწავლოს თავპიდი და სწორი რწმენა და იმოქმედოს ნასწავლის თანახმად. უზენაესმა თქვა:

{فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ...}

(იცოდე, რომ არ არსებობს (არავითარი ჭეშმარიტი) ღმერთი, გარდა ალლაჰისა) [მუჰამმად: 19] იმამ იბნი ალ-ყაიმი ამბობს (ალლაჰმა შეიწყალოს ის): უზენაესი ალლაჰი ამბობს: (იცოდე, რომ არ არსებობს (არავითარი ჭეშმარიტი) ღმერთი ალლაჰის გარდა...) ; მაშ, მისი ერთღმერთიანობის ცოდნა და რომ არ არსებობს ღვთაება მის გარდა — თავისთავად მოთხოვნადია; თუმცა ეს საკმარისი არაა, არამედ საჭიროა მასთან ერთად მისადმი თაყვანისცემა მხოლოდ მასზე ერთად-ერთზე, რომელსაც არ ჰყავს თანამოზიარე. ამრიგად, ეს

ორი საქმე მოთხოვნადია: რომ შეიცნოს უზენაესი ალლაჰი მისი სახელ-თვისებებით, ქმედებებითა და განჩინებებით და რომ ეთაყვანოს მას შესაბამისად, მისი პირობების შესრულებით, როგორც მისი თაყვანისცემა მოთხოვნადია და მიზნად დასახული, ასევე ცოდნაც მის შესახებ და მისი შეცნობაც. ასევე, ცოდნა თაყვანისცემის ერთ-ერთი საუკეთესო სახეობაა¹.

უნდა მოერიდოს პატარა შირქს; როგორიცაა: მოჩვენებითობა, ალლაჰის გარდა სხვაზე დაფიცება, და როდესაც ადამიანი ადამიანს ეუბნება: როგორც ალლაჰი და შენ ისურვებთ, ეს ალლაჰისგან და შენგანაა, მე ალლაჰითა და შენით ვარ, მე მივეنده ალლაჰს და შენ, და სხვა მსგავსი გამონათქვამები, რადგან პატარა შირქი არის გზა დიდი შირქისკენ.

უნდა იცოდეს შირქის (მრავალღმერთიანობის) გამოხატულებები და მისი სახეობები, რომლებიც ხალხში ფართოდ

¹ მიფთაჰ დარ ალ-სა'ადა (ტომი 1, გვ. 178).

არის გავრცელებული, რათა მათგან თავი აირიდოს და შირქში არ ჩავარდეს.

- რომ შეევედროს დიდებულ და ძლევამოსილ ალლაჰს, რომ გაამყაროს იგი ერთლმერთიანობაზე და აარიდოს იგი მრავალდმერთიანობას, უზენაესმა ალლაჰმა გვამცნო იბრაჰიმის შესახებ (მშვიდობა მას):

(وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ إِلَّا صَنَامًا ۖ 35)

და (გაიხსენე) (ო, მოციქულო), (თუ)როგორ თქვა (მოციქულმა) იბრაჰიმმა, როდესაც ალლაჰს მოუხმო (იმ დროს, როცა თავის შვილ ისმაილსა და მის დედას ჰაჯარს მექქას ველზე ასახლებდა): ღმერთო ჩემო! აქცია ეს ქალაქი [მექქა] უსაფრთხოდ (ისეთ ადგილად, სადაც ყოველი იქნება უსაფრთხოდ), დამიფარე მე ჩემი შვილები, რომ არ ვეთაყვანოთ კერპებს [იბრაჰიმ: 35], და შუამავალი ﷺ ხშირად ამბობდა ხოლმე:

«يَا مُغَلَّبَ الْقُلُوبِ ثَبَّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ».

«ო გულების შემბრუნებელო, გაამტკიცე ჩემი გული შენს რელიგიაზე»¹.

¹ გადმოსცა ათ-თირმეზიმ ნომრით (2140).

უზენაეს ალლაჰზე და მის შუამავალზე (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ტყუილის თქმა

ტყუილი, ზოგადად, დიდი ცოდვაა, ხოლო ტყუილის ყველაზე საზიზღარ და მახინჯ სახეობათა შორისაა უზენაესს ალლაჰზე და მის შუამავალზე (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ტყუილია. ას-საადი ამბობს: არავინ არის უფრო უსამართლო და არც უფრო დიდი დამნაშავე იმაზე, ვინც ალლაჰის შესახებ სიცრუეს თხზავს ალლაჰს მიაწერს სიტყვას ან განჩინებას, რისგანაც უზენაესი ალლაჰი შორს არის. და სწორედ ამიტომაც ეს საქციელი ქმნილებათაგან ყველაზე უსამართლო; რადგან მასშია სიცრუე და რელიგიათა ფუძეთა და განშტოებათა შეცვლა, ხოლო ამის ალლაჰზე მიწერა უდიდეს მავნებლობათაგანია.¹

ტყუილის სახეობათაგან არის ის, რომ განმარტოს ალლაჰის სიტყვა ისე, როგორც არ უგულისხმია ალლაჰს; რადგან სიტყვის მიზანი

¹ ას-საადის თაფსირი (გვ: 265).

მისი მნიშვნელობაა. ამიტომ თუ იტყვის: ალლაჰმა ამით იგულისხმა ესა და ის და ის, ის იტყუება უზენაეს ალლაჰზე, ალლაჰზე ამოწმებს იმას, რაც უზენაეს ალლაჰს არ უგულისხმია, ასევე, თუ მის შუამავალის (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) სიტყვას განმარტავს ისე, როგორც მას არ უგულისხმია.

**უზენაესს ალლაჰზე და მის შუამავალზე
(ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას)
ტყუილის აკრძალვის მტკიცებულებები,
აგრეთვე მისი ამაზრზენობისა და ცოდვის
სიდიდის განმარტება ბევრია; მათგან:**

თქვა უზენაესმა:

﴿قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ هُوَ الْغَنِيُّ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ اِنْ عِنْدَكُمْ مِنْ سُلٰطٰنٍ بِهٰذَا اَنْتَقُولُوْنَ عَلَىٰ اِلٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ 68 قُلْ اِنَّ الَّذِيْنَ يَقْتُرُوْنَ عَلَىٰ اِلٰهِ الْكَذِبَ لَا يَفْلَحُوْنَ 69 مَتَّعَ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ اِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ نُنْفِقُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوْا يَكْفُرُوْنَ 70﴾

მათ [მრავალმერტიანებმა] თქვეს: ალლაჰმა აიყვანა თავისთვის შვილი, ის [ალლაჰი] წმიდაა [მას არ შეეფერება არავითარი ნაკლი]! და ის არის ყველაზე მდიდარი (სრულიად თვითკმარი და არაფერს არ საჭიროებს)! მას ეკუთვნის

ყველაფერი, რაც ცაშია და რაც მიწაზეა. [რად სჭირდება მას შვილი, როცა ისედაც ყველაფერი მისი საკუთრებაა?!] თქვენ არ გაქვთ ამაზე არავითარი საბუთი [მტკიცებულება]? ნუთუ ალლაჰზე იტყვით იმას, რაც არ იცით?! 68

თქვი: ჭეშმარიტად, ისინი, ვინც ალლაჰზე სიცრუეს მოიგონებენ (მიაწერენ მას შვილს ან თანამონაწილეს), ვერ იქნებიან ნეტარნი (არც ამქვეყნად და არც სამარადისო ცხოვრებაში)

(მათი ურწმუნოების გამო მიღებული) სიამოვნება ამქვეყნად (მხოლოდ დროებითია) შემდეგ ისინი დაბრუნდებიან ჩვენთან (ანგარიშისათვის), შემდეგ (სამარადისო ცხოვრებაში) გავასინჯვინებთ ძლიერ ტანჯვას იმ ცოდვებისთვის, რასაც ამქვეყნად ურწმუნოების სახით ჩაიდინებდნენ (იუნუს: 68-70)

ვინც უზენაეს ალლაჰზე, სიცრუეს ამბობს და ამტკიცებს, რომ მას ჰყავს ცოლი, შვილი ან თანაზიარი, ის ურწმუნოა უზენაესი ალლაჰის მიმართ.

უზენაესმა ალლაჰმა თქვა:

﴿وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللَّهِ وُجُوهُهُم مُّسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى
لِّلْمُتَكَبِّرِينَ﴾ (60)

აღდგომის დღეს იხილავ მათ, რომლებიც ალლაჰზე სიცრუეს იგონებდნენ მათი სახეები შავი იქნება. ნუთუ არ არის ჯოჯოხეთში ადგილსამყოფელი ამპარტავნებისთვის? [აზ-ზუმარ: 60].

თქვა ას-სამ'ანიმ: და "ალლაჰზე მოიტყუეს" მნიშვნელობა არის: ამტკიცებდნენ, რომ უზენაესმა ალლაჰმა აიყვანა შვილი ან თანამოზიარე; ხოლო ითქმის: ეს ზოგადია და მოიცავს ალლაჰზე ყოველგვარ ტყუილს".¹

უზენაესმა ალლაჰმა თქვა:

﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ لَأَنَّكَ يُعْرَضُونَ عَلَىٰ رَبِّهِمْ وَيَقُولُ الْأَشْهُدُ
هُؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ﴾ (18)

და ვინ არის უფრო უსამართლო (უფრო ცოდვილი), ვიდრე ის [ყველაზე ცუდი ადამიანი], ვინც ალლაჰზე სიცრუეს მოიგონებს? ისინი წარდგებიან თავიანთ უფალთან (გასამართლებისა და საზღაურისათვის), და

¹ თაფსირ ას-სამ'ანი (4/478).

იტყვიან მოწმეები: «აი, ისინი არიან, ვინც სიცრუეს მიაწერდნენ თავიანთ უფალს». ო, ალლაჰის წყევლა იყოს უსამართლოებზე [ურწმუნოებზე] [ჰუდ: 18].

უზენაესმა ალლაჰმა თქვა:

﴿وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ هَذَا حَلَلٌ وَهَذَا حَرَامٌ لِّتَقْتُلُوا عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ إِنَّ الَّذِينَ يَقْتُلُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يَقْلِحُونَ 116 مَتَّعَ قَلِيلٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ 117﴾

და ნუ იტყვით (ო, მრავალღმერთიანებო) თქვენი ენებით აღწერილ სიცრუეზე: «ეს [რაც ალლაჰმა აკრძალა] ნებადართულია, ხოლო ეს [რაც ალლაჰმა ნებადართული გახადა] აკრძალულია», რათა ამით ალლაჰზე სიცრუე მოიგონოთ. ჭეშმარიტად, ვინც ალლაჰზე სიცრუეს მოიგონებს, ისინი არ იქნებიან ნეტარნი (არც ამქვეყნად და არც საიქიოში) 116

(ეს არის მხოლოდ) მცირე სარგებლობა (ამქვეყნად), ხოლო მათ (სამარადისო ცხოვრებაში) ელოდებათ მტანჯველი სასჯელი 117) (ან-ნაჰლ: 116-117)

თქვა იბნ ჰაჯარ ალ-ჰაითამმა: ეჭვგარეშეა, რომ ალლაჰზე და მის მოციქულზე განზრახ ტყუილი აკრძალულის ნებადართულად

გამოცხადება ან ნებადართულის აკრძალვა —
ნამდვილი ურწმუნობაა.¹

გადმოცემულია მულიირა იბნ შუ'ბასგან
(ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომ მან
თქვა: გავიგონე, რომ ალლაჰის შუამავალი
(ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ამბობდა:

«إِنَّ كَذِبًا عَلَيَّ لَيْسَ كَذِبٍ عَلَى أَحَدٍ، مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُنْعِمًا، فَلَيْسَ بِمُفْعَدَةٍ مِنَ
النَّارِ».

«ჭეშმარიტად, ჩემზე ტყუილი არ არის როგორც
სხვაზე ტყუილი, ვინც შეგნებულად მოიტყუებს
ჩემზე, მოამზადოს თავისი ადგილი ცეცხლში»².

ან-ნავავიმ თქვა: ამაში ხაზგასმულია
შუამავალზე (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა
მას) ტყუილის მკაცრი აკრძალვა, და რომ ეს არის
დიდი უზნეობა და დიდი დამლუპველი ცოდვა,
თუმცა ამ სიცრუის გამო კაცი ურწმუნო არ
ხდება, თუ მას ნებადართულად არ ჩათვლის, ეს
არის სწავლულთა შორის ცნობილი მოსაზრება³.

¹ იხილეთ: "აზ-ზავაჯირ ა'ნ იყთირაფ ალ-ქაბაირ" (1/162).

² გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (1291) და
მუსლიმის მიერ, ნომრით (933).

³ იხილეთ: მუსლიმის განმარტება (ტომი 1, გვერდი 69)

თქვა იბნი ალ-ყაიმმა: შუამავალზე (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ტყუილის თქმა ცეცხლში აუცილებლად მოხვედრის და იქ განსახლების ადგილის მომზადების მიზეზია, ეს არის მოუცილებელი საცხოვრისი, რომელსაც მისი მკვიდრი ვერ მოშორდება¹.

და უზენაესს ალლაჰზე და მის შუამავალზე (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ტყუილი მრავალ ზიანს იწვევს, მათ შორის:

- უზენაესს ალლაჰზე ტყუილი არის მრავალღმერთიანთა გზა. უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს:

﴿وَلَا تَقُولُوا لِمَا نَصِفُ السِّبْنُكُمْ الْكَذِبَ هَذَا حَلَلٌ وَهَذَا حَرَامٌ لِنَقْتَرُوا عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ إِنَّ الَّذِينَ يَقْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يَفْلَحُونَ 116 مَتَّعَ قَلِيلٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ 117﴾

და ნუ იტყვით (ო, მრავალღმერთიანებო) იმას, როგორც აღწერს თქვენი ენები ტყუილს: ეს [რაც ალლაჰმა აკრძალა] — ნებადართულია, ხოლო ეს [რაც ალლაჰმა ნებადართული გახადა] — აკრძალულია, რათა ამით ალლაჰზე მოიგონებთ სიცრუეს. ჭეშმარიტად, ისინი,

¹ მადაარიჯ ას-სალიჰიინ (ტომი 1, გვ. 379).

რომელნიც ალლაჰზე სიცრუეს თხზავენ,
ნეტარნი ვერ იქნებიან (ვერც ამ ქვეყნად და ვერც
მარადიულ ცხოვრებაში)

(ეს მხოლოდ) მცირე დროებითი
სარგებლობაა ამ სამყაროში, ხოლო მათთვის
საიქიოში მტკივნეული სასჯელი არის
გამზადებული (ან-ნაჰლ: 116-117)

თქვა იბნი ქასირმა: "უზენაესმა ალლაჰმა
აკრძალა მრავალდმერთიანთა გზას გაყოლა,
რომლებიც მხოლოდ თავიანთი
შეხედულებებით, მათ მიერ მოგონილ და
ერთმანეთში შეთანხმებულ სახელწოდებებზე
დაყრდნობით, ერთს დაშვებულად
აცხადებდნენ და მეორეს აკრძალულად —
ბაჰირა, საიბა, ვასილა, ჰამი და სხვა, რაც
მათთვის რელიგიურ წესად აქციეს, თუმცა ეს
უმეცრების ხანაში თავადვე მოიგონეს"¹.

- უზენაეს ალლაჰზე და მის შუამავალზე
(ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ტყუილის
თქმა ღვთაებრივი კანონმდებლობის შეცვლის

¹ თაფსირ იბნ ქასირ (4/ 609).

მიზეზია: ან უზენაესი ალლაჰის მიერ ნებადართულის აკრძალვა, ან იმის ნებადართულად გამოცხადება, რაც უზენაესმა ალლაჰმა აკრძალა.

- რაც მიმართავს (რელიგიაში) გამოგონილი სიახლეებისკენ, იბნ ქასირმა თქვა: ამაში შედის — ანუ უზენაესი ალლაჰის სიტყვებში: «და ნუ იტყვით იმის შესახებ, რასაც თქვენი ენებით სიცრუეს აღწერთ: ეს ნებადართულია და ეს აკრძალულია» — ყოველივემ, ვინც რელიგიაში ბიდ'ათი (სიახლე) გამოიგონა, რომელზედაც არ გააჩნია შარიათული მტკიცებულება, ან ნებადართულად გამოაცხადა რამე იმათგან, რაც ალლაჰმა აკრძალა, ან აკრძალა რამე იმათგან, რაც ალლაჰმა დაუშვა, მხოლოდ საკუთარი მოსაზრებითა და სურვილით.¹

თავის დაცვის გზები ალლაჰზე და მის მოციქულზე (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა

¹ თაფსირ იბნ ქასირ (4/ 609).

მას) სიცრუის დანაშაულში ჩავარდნისგან არის:

ცოდნა არის სიტყვაზე და ქმედებაზე წინ.

- შუამავლის ﷺ სუნნაზე მყარად ჩაჭიდება და სიახლეებისგან თავის არიდება; ალ-'ირბაად იბნ საარია (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოსცა, რომ ალლაჰის მოციქულმა ﷺ თქვა:

«عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الْمَهْدِيِّينَ الرَّاشِدِينَ، تَمَسَّكُوا بِهَا وَاعْتَصُوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِذِ (أَي: الْأَصْرَاسِ)، وَإِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ، فَإِنَّ كُلَّ مُحَدَّثَةٍ بَدْعَةٌ، وَكُلُّ بَدْعَةٍ ضَلَالَةٌ».

«თქვენზედ სავალდებულოა, რომ ჩაეჭიდოთ ჩემს სუნნას და მართლმორწმუნე სწორი გზის მაჩვენებელი ხალიფების სუნნას, ჩაეჭიდეთ მას და ჩაეჭიდეთ საღეჭი კბილებით, უფრთხილდით სიახლეებს, რადგან ყველა სიახლე ბიდათია, და ყველა ბიდ'ათი (სიახლე) გზასაცდენილობაა»¹.

- გულწრფელობისკენ სწრაფვა, გადმოცემულია აბდულლაჰ იბნ მას'უდისგან, (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომ მან თქვა: თქვა ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას):

¹ გადმოსცა აბუ დააუდმა ნომრით (4607).

«عَلَيْكُمْ بِالصِّدْقِ، فَإِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ، وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ، وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَصْدُقُ وَيَتَحَرَّى الصِّدْقَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صَدِيقًا، وَإِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ، فَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ، وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ، وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَكْذِبُ وَيَتَحَرَّى الْكَذِبَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَابًا».

«თქვენთვის სავალდებულოა გულწრფელობა, რადგან ჭეშმარიტად, სიმართლე ღვთისმოსაობისკენ მიგიყვანთ, ხოლო ღვთისმოსაობა მიგიყვანთ სამოთხეში. ადამიანი სიმართლეს ამბობს და ისწრაფვის სიმართლისკენ მანამ, სანამ ალლაჰის წინაშე არ იქნება ჩაწერილი როგორც სიმართლის მთქმელი. გაფრთხილდით ტყუილისგან, რადგან ჭეშმარიტად, ტყუილი ცოდვებისკენ წაგიყვანთ, ხოლო ცოდვები მიგიყვანთ ჯოჯოხეთის ცეცხლში. მანამ სანამ ადამიანი ტყუის და ისწრაფვის ტყუილისკენ, სანამ არ იქნება ჩაწერილი ალლაჰის წინაშე როგორც მატყუარა»¹.

- ალლაჰზე და მის შუამავალზე (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ტყუილის შედეგების განხილვა ამქვეყნად და იმ ქვეყნად.

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (6094) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (2607).

- სწავლულთა არსებობა, რომლებიც იცავენ და იგერიებენ ღმერთზე და მის შუამავალზე თქმულ ტყუილს.

სიახლე

რელიგიაში სიახლის გამოგონება დიდ ცოდვათაგანია; მრავალღმერთიანობის შემდეგ, უზენაესი ალლაჰის მიმართ დაუმორჩილებლობა არცერთი სხვა ცოდვით არ არის იბლისისთვის უფრო საყვარელი, ვიდრე ბიდ'ათი. თქვა იბნ ალ-ყაიიმმა (ალლაჰმა შეიწყალოს იგი): შაიტანს სურს, რომ შვიდი დაბრკოლებათაგან რომელიმე ერთზე გაიმარჯვოს ადამიანზე; რომელთაგან ნაწილი სხვებზე უფრო მძიმეა. ის არ გადადის იმ ძნელ ცოდვებიდან უფრო იოლზე, გარდა მაშინ, როცა იქ მასზე გამარჯვებას ვერ ახერხებს. პირველი დაბრკოლება: ურწმუნოების დაბრკოლება — ალლაჰის, მისი რელიგიის და მასთან შეხვედრის, მისი სრულყოფილი თვისებებისა და იმის, რაც მისმა მოციქულებმა აუწყეს მის შესახებ, უარყოფა. რადგან თუ მტერი ამ დაბრკოლებაზე დაამარცხებს მას, მისი მტრობის ცეცხლი გაგრილდება და მოისვენებს. ხოლო თუ მან ეს დაბრკოლება გადალახა და ჭეშმარიტი

გზის გამჭრიახი ხედვით გადაურჩა, და მასთან დაუზიანებელად გადარჩა რწმენის სინათლე, მაშინ იგი მას მეორე დაბრკოლებაზე დაედევნება: და ეს არის ბიდ'ათის (სიახლის) დაბრკოლება: ანუ ჭეშმარიტების საწინააღმდეგო მრწამსის — იმ ჭეშმარიტების, რითაც ალლაჰმა თავისი მოციქული (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) მოავლინა და თავისი წიგნი გარდმოავლინა ხოლო რაც შეეხება ღვთისმსახურებას იმით, რაზეც ალლაჰს ნება არ დაურთვია, ანუ რელიგიაში ახლად შემოღებული ფორმებითა და წეს-ჩვეულებებით, რისგანაც ალლაჰი არაფერს მიიღებს"¹.

ბიდ'ათის ჭეშმარიტი არსი: იგი არის რელიგიაში გამოგონილი გზა, რომელიც შარიათულს ემსგავსება და მიზნად ისახავს უზენაესი ალლაჰის მიმართ მორჩილებაში გადაჭარბებას².

აკრძალული ბიდ'ათი არის ის, რაც დაკავშირებულია რელიგიურ საკითხებთან; ხოლო ამქვეყნიური საქმეები, როგორიცაა

¹ მადაარიჯ ას-სალიქიინ (1/237).

² აშ-შატიბის ალ-ი'თისამ (1/50).

ადამიანების მიერ ავტომობილის, თვითმფრინავის, კომპიუტერის, ტელეფონის და სხვა ამის მსგავსი საგნების გამოგონება, ეს ყველაფერი ბიდ'ათად არ ითვლება, მიუხედავად იმისა, რომ ენობრივი თვალსაზრისით შესაძლოა „სიახლედ“ იწოდებოდეს.

მოციქულმა ☩ დაგვტოვა ნათელ და გამჭვირვალე გზაზე, რომლის ღამეც მის დღეს ჰგავს, და არავინ გადაუხვევს მისგან, გარდა დაღუპულისა. არც ერთი სიკეთე არ არსებობს, რისკენაც ის ☩ არ მოგვიწოდებდა, და არც ერთი ბოროტება, რისგანაც ის ☩ არ გვაფრთხილებდა. მან ☩ არ დატოვა ადგილი იმისთვის, რომ ვინმეს სხვა რამე ეთქვა ამრიგად, ვინც შეიტანს რაიმე სიახლეს დიდებული ალლაჰის რელიგიაში, რაზეც ნებათვა არ მიუცია დიდებულ ალლაჰს და არ დაუკანონებია მის შუამავალს (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას), არ არის მასში არანაირი სიკეთე; არამედ ის მიბრუნებული იქნება თავის პატრონთან (ჩამდენთან). მაშ,

ყოველი საქმე, რომელზეც არ იყო მოციქული (აღლაპის ლოცვა და მშვიდობა მას), არც მისი სწორ გზაზე მდგარი ხალიფები და მისი საჰაბები (აღლაპი იყოს მათით კმაყოფილი), არ იქნება სწორი, რომ უზენაესი აღლაპისთვის ამით თაყვანისცემა შესრულდეს; ამიტომ, დავკმაყოფილდეთ ჩვენც იმით, რაც იმ ხალხი თავისთვის დაკმაყოფილდა, რადგან ისინი ცოდნაზე დაყრდნობით გაჩერდნენ და ნათელი, გამჭოლი ხედვით შეიკავეს თავი.

და იცოდეთ, რომ რელიგიაში ყოველი სიახლე (ბიდ'ა) აკრძალული და გზააზნეულობაა, ხოლო გზააზნეულობაც და მისი მიმდევარნიც ცეცხლში არიან; მისი აკრძალვის შესახებ მტკიცებულებები მრავლადაა; მათგან ვახსენებთ:

უზენაესი აღლაპი აფრთხილებს, რომ სხვა რამეს არ მიჰყვეთ მისი წიგნისა და მისი შუამავლის სუნნის გარდა:

﴿اتَّبِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ 3﴾

მიჰყევით (ო, ადამიანებო) იმას, რაც თქვენა უფალმა გარდმოგივლინათ [დაემორჩილეთ ბრძანებებს და შორს დაიჭირეთ თავი აკრძალულიდან, რაც ყურანშია და რაზეც თქვა მოციქულმა ﷺ], და ნუ მიჰყევით მის ნაცვლად სხვა მფარველებს [სატანებს, ბერებსა და წიგნის მცოდნეებს]. და რა ცოტაა, რომ ყურს უგდებთ დარიგებებს [და სარგებელს იღებთ მათგან]. [ალ-ა'რაფ: 3].

და თქვა დიდებულმა:

{أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُم مِّنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنُ بِهِ اللَّهُ...}

ან იქნებ მათ [ამ მრავალღმერთიანებს] ჰყავთ თანამონაწილე [ვინმე, ვინც ალლაჰის გარდა ღმერთებად აიყვანეს], რომლებმაც მათთვის რელიგიაში კანონად დააწესეს ის, რაც ალლაჰმა არ დაუშვა? [აშ-შურაა: 21].

აიშასგან (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოცემულია, რომ მან თქვა: ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ».

«ვინც ჩვენს ამ საქმეში (რელიგიაში) შემოიტანს იმას, რაზეც არ იყო ჩვენი ბრძანება, ის უარყოფილი იქნება»¹.

გადმოცემულია ჯაბირ იბნ აბდულლაჰისგან (აღლაჰი იყოს კმაყოფილი მათით), რომ მან თქვა: აღლაჰის მოციქული (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ამბობდა ხოლმე:

«أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ، وَخَيْرُ الْهُدَى هُدَى مُحَمَّدٍ، وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَالَّةٌ».

«ხოლო ამის შემდეგ, საუკეთესო სიტყვა აღლაჰის წიგნია, და საუკეთესო ხელმძღვანელობა მუჰამმადის ხელმძღვანელობაა, და ყველაზე ცუდი ქმედებები სიახლეებია, და ყველა სიახლე გზასაცდენილობაა»².

და გადმოცემულია ჰუზაიფა იბნ ალ-იამაანისგან (აღლაჰი იყოს მათით კმაყოფილი): «ყოველი თაყვანისცემა, რომელსაც აღლაჰის მოციქულის (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) საჰაბები არ ასრულებდნენ, თქვენ ნუ შეასრულებთ მას, რადგან პირველებმა

¹ გადმოცემულია ალ-ჰუზარის მიერ, ჰადისი ნომრით (2697) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (1718).

² გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (867).

შემდგომათათვის რაიმე სათქმელი არ დატოვეს. მაშ, გეშინოდეთ ალლაჰისა, ო, მკითხავთა [განსწავლულნო] საზოგადოებავ, და აიღეთ მათი გზა, ვინც თქვენამდე იყვნენ».¹

და სუფიან ას-სავრი (ალლაჰმა შეიწყალოს ის) გადმოსცემს: «სიახლე იბლისისთვის უფრო საყვარელია, ვიდრე ცოდვა; ცოდვას ინანიებენ, ხოლო სიახლეს — არა».²

ბიდ'ას რამდენიმე საფრთხე და ზიანი აქვს, მათგან:

- გამოცდილებამ და სამყაროს დასაწყისიდან დღემდე მიმდინარე პრაქტიკამ ცხადყო, რომ ადამიანის გონება დამოუკიდებელი არაა საკუთარი სარგებლის განსაზღვრაში, აქედან გამომდინარე, აუცილებელია შარიათი, რომლის მიხედვითაც იცხოვრებს ადამიანი, რომელიც მისმა უფალმა შექმნა, ხოლო უზენაესმა უკეთ იცის მისი სარგებელიც და ზიანიც. როდესაც იგი არ მიდის თავისი უფლის ნების მიხედვით,

¹ "ალ-ბა'ის ალა ინჟარ ალ-ბიდა' ვალ-ჰავადის" (გვერდი: 16).

² გადმოსცა ალ-ლალაქიმ შარჰ უსულ ალ-ითიყად-ში (გვ: 238).

საკუთარ თავს ზიანს მიაყენებს და დაღუპვის საფრთხის წინაშე დააყენებს.

- სიახლის შემომტანი ვნებებზე მიმყოლია; რადგან თუ გონება შარიათს არ მისდევს, მას აღარ დარჩება არაფერი გარდა ვნებისა და ლტოლვისა, და ალლაჰი ეუბნება თავის მორჩილ დავუდს, მშვიდობა იყოს მასზე:

﴿...وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا﴾
﴿الْحِسَابِ﴾

ნუ მიჰყვები ვნებას (გადაწყვეტილების გამოტანისას), თორემ ის გადაგახვევინებს ალლაჰის გზიდან [ალლაჰის კანონიდან]! ჭეშმარიტად, ისინი, ვინც ალლაჰის გზას გადაუხვევენ, მათთვის ძლიერი სასჯელია ჯოჯოხეთში იმის გამო, რომ დაივიწყეს ანგარიშის დღე [საად: 26]

-ისლამური კანონი მოვიდა სრულყოფილი, მასში არ შეიძლება არც დამატება და არც დაკლება. უზენაესმა ალლაჰმა ბრძანა:

﴿...أَلَمْ تَأْمُرُوا أَلَيْسَ لَكُمْ دِينُكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا...﴾

მე დღეს სრულყავი თქვენი რჯული, დავასრულე ჩემი წყალობა თქვენდამი და

კმაყოფილი ვარ თქვენთვის ბოძებული ისლამის რჯულით [ალ-მაიდა: 3] ვინც გამოიგონა ახალი რამ რელიგიაში, ის ამტკიცებს, რომ შარიათი ნაკლულია და რომ შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა იყოს მასზე) გამოცხადების რაიმე ნაწილი დამალა.

სიახლის შემომტანი შარიათისადმი ჯიუტი მოწინააღმდეგეა და მას ეწინააღმდეგება, რადგან შარიათის დამკანონებელმა მსახურებისთვის განსაზღვრა განსაკუთრებული გზები და მათი შესრულების განსაზღვრული ფორმები, და შექმნილები მასზევე შეზღუდა ბრძანებითა და აკრძალვით, დაპირებითა და მუქარით, და ამცნო, რომ სიკეთე სწორედ მათშია, ხოლო ბოროტება მათ გადაცილებაში, და სხვა ამგვარი, ვინაიდან ალლაჰმა იცის, ჩვენ კი არ ვიცით, და რომ მან მოციქული (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) მსოფლიოთათვის წყალობად გამოგზავნა. ამრიგად, რელიგიაში სიახლეთა შემომტანი ამას ყველაფერს უარყოფს; ვინაიდან ის ამტკიცებს,

რომ არსებობს კიდევ სხვა გზებიც, ხოლო ის, რასაც შარიათის დამკანონებელმა საზღვრები დაუდო, თურმე შეზღუდული არ არის, და რაც მან განსაზღვრა, თურმე განსაზღვრულადაც არ ითვლება, თითქოს შარიათის დამკანონებელმა იცის და ჩვენც ვიცით. უფრო მეტიც, შესაძლოა მის მიერ გზების შარიათისთვის დამატების მცდელობიდან გამოითქვას აზრი, თითქოს მან იცის ის, რაც შარიათმდებელმა (ალლაჰმა) არ იცის და თუ ეს მიზნად აქვს იმას, ვინც რელიგიაში სიახლე შემოაქვს, ეს არის ურწმუნოება შარიათისადმი და შარიათმდებლისადმი (ალლაჰისადმი); ხოლო თუ მიზნად არა აქვს, ეს არის ცხადი გზააზნევა.

გაფრთხილება:

და ამ მძიმე დიდ ცოდვაში ჩავარდნისგან თავის არიდების საშუალებებიდან:

- ყურანზე და სუნნაზე ჩაჭიდება, აგრეთვე ამის გავრცელება და ხალხზე გადაცემა რაც შეიძლება ფართო მასშტაბით; თქვა უზენაესმა ალლაჰმა:

﴿وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا...﴾

ყველამ ერთად ჩაეჭიდეთ თოკს (რელიგიას) ალლაჰისა (ყურანსა და სუნნეთს) და ნუ დაიყოფით... [აალ იმრაან: 103] ალლაჰის თოკი: ისლამი, ყურანი და სუნნა.

- აუცილებელია მხოლოდ ყურანსა და სუნნაზე დაყრდნობა რწმენის იმ საკითხებში, სადაც არ არის ადგილი იჯთიჰადის, ისთიჰსანისა და ყიასის, და მრავალმნიშვნელოვანი (აიათებში) (მუთაშაბიჰში) ჩაღრმავებისგან თავის შეკავება; რადგანაც მასში ჩაღრმავება არის ჭეშმარიტებიდან გადახრილთა და ბიდათის მიმდევართა ნიშანი, და ეს არის მუსლიმებში შემოსული ყოველი ჭირისა და უბედურების მიზეზი.

- სუნნის განხორციელება პიროვნების და საზოგადოების ქცევაში: ეს გულისხმობს იმის დანერგვას, რაც ადამიანს სუნნადან აქვს ნასწავლი, საკუთარ ყოფაქცევაში ცხოვრების ყველა სფეროში. სუნნას განხორციელება

ბიდ'ათს საზოგადოებაში საძრახ და დაგმობილ საქმედ აქცევს, აშკარად გამოაჩენს მის მახინჯ ნიშნებს და ცუდ იერს, და იგი თავადვე მიუთითებს იმ მახინჯობასა და საფრთხეზე, რასაც ისლამისა და მუსლიმებისთვის შეიცავს.

- სიკეთის ბრძანება და სიბოროტის აკრძალვა: ბიდათები თავდაპირველად მცირეა, შემდეგ კი იზრდება, მას ერთეული დააწესებს და მალევე მის გარშემო ვნებათა მიმდევარნი ერთიანდებიან. ხოლო როცა სიკეთის ბრძანებელნი და სიბოროტის ამკრძალავნი საზოგადოებაში თავიანთ როლს შეასრულებენ, ბიდათებს მოსპობენ და სუნნათებს გააცოცხლებენ.

- ისლამის წინააღმდეგ მიმართული აშკარა თუ ფარული კამპანიებზე პასუხის გაცემა, ბიდაათის გამოვლინებების გამოაშკარავება და მათი ყურანისა და სუნნის საფუძველზე განმარტება და მათზე ყურადღების გამახვილება, რათა აღიკვეთოს მათი შეღწევა და გავრცელება, და თავის არიდება სუნნის

საზღვრებიდან ყოველგვარი გადახრისგან, რაც არ უნდა მცირე იყოს მისი გავლენა ან მნიშვნელობა.

- საზოგადოების რიგითი წევრებისთვის ცოდნის გარეშე რელიგიურ საკითხებზე მსჯელობის აკრძალვა და მათი შარიათს საწინააღმდეგო მოსაზრებების უგულებელყოფა, რა თანამდებობაც არ უნდა ეკავოთ.

რია (თავმომწონეობა, მოჩვენებითობა)

რია (სხვის დასანახად შესრულებული ქმედება) დიდი ცოდვათაგან ერთ-ერთია, რომელიც ანადგურებს კეთილ საქმეებს; რადგან ის შირქის (მრავალმერტიანობის) ერთ-ერთი სახეობაა, რისგანაც შარიათი გვაფრთხილებს, და მოციქულმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«إِنَّ أَخَوْفَ مَا أَخَافُ عَلَيْكُمُ الشِّرْكُ الْأَصْغَرُ» قَالُوا: وَمَا الشِّرْكُ الْأَصْغَرُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: «الرِّيَاءُ...».

«ყველაზე მეტად თქვენთვის რაც მაშინებს - ეს პატარა შირქია», იქ მყოფებმა იკითხეს: ო,

აღლაჰის შუამავალო, რა არის პატარა შირქი?
თქვა: «რია...»¹.

რიას არსი ისაა: მონა ქმედებას ისე ასრულებს, რომ მისით მხოლოდ აღლაჰის სახეს არ ეძებს; იქნება მისი ქმედება მხოლოდ ადამიანებისთვის გაკეთებული, ან იყოს აღლაჰისთვის, მაგრამ პარალელურად ადამიანების დასანახადაც ორივე რიაა.

შეიძლება, რია თავად რწმენის საფუძველში იყოს და მაშინ იგი ურწმუნოება (ქუფრი) და ნიფაყი (ფარისევლობა) იქნება, ასევე შეიძლება ის გამოჩნდეს ზოგიერთ ქმედებაში, რომელიც რწმენის საფუძველს არ შეადგენს, და ამ შემთხვევაში იგი პატარა შირქია.

მტკიცებულებები:

გადმოცემულია მტკიცებულებები რიას აკრძალვაზე, მათგანია:

თქვა უზენაესმა აღლაჰმა:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْطُلُوا صَدَقَتَكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ...﴾

¹ გადმოსცა აჰმადმა ნომრით (23630).

ჰეი, თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! არ გააბათილოთ თქვენი მოწყალეობანი დაყვედრებითა და წყენით, იმის მსგავსად, ვინც ხალხის დასანახად ხარჯავს თავის ქონებას და არ სწამს ალლაჰი და დღე უკანასკნელი... [ალ-ბაყარა: 264].

და თქვა დიდებულმა:

﴿إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَدُّعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَدِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى يُرَآءُونَ النَّاسَ...﴾

უეჭველად, ფარისევლები ალლაჰს ატყუებენ, მაგრამ ისაა მათი მომტყუებელი*. როცა ლოცვაზე დგებიან, – დგებიან ზანტად, ხალხის დასანახად... [ან-ნისა: 142].

ყოვლადკურთხეული და უზენაესი ალლაჰი ამბობს:

﴿...فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرَكَ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾
(110)

ვინც იმედოვნებს თავის ღმერთთან შეხვედრას (სასჯელის შიშით და ჯილდოს იმედით), დაე, შეასრულოს კეთილი საქმე (ალლაჰის დადგენილებასთან შესაბამისობაში) და არავინ დაუდგინოს თანამოზიარედ თავის

ღმერთს ღვთისმსახურებაში [ანუ თავისი მსახურება მხოლოდ ალლაჰს მიუძღვნას] [ალ-ქაჰფ: 110]. ანუ : ალლაჰს თანაზიარი არ დაადგინოს და თავის ქმედებას არ აასრულოს ვინმეს დასანახად.

და თქვა დიდებულმა:

﴿فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ 4 الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ 5 الَّذِينَ هُمْ يُرَاءُونَ 6﴾

სიმწარე [მძიმე სასჯელი] (სამსჯავროს დღეს) იმ მლოცველებს,

რომლებიც თავიანთ ლოცვებს უგულბელყოფენ [არ ასრულებენ თავის დროზე და სწორად].

რომლებიც თავიანთ კეთილ საქმეებს ადამიანების საჩვენებლად აკეთებენ 6) (ალ-მაა'უუნ: 4-6)

ზიანი:

"რია"-ს ზიანები:

-რია სამუდამოდ ჯოჯოხეთში მოხვედრის მიზეზია, თუ იგი რწმენის საფუძველში ჩნდება; რადგან მაშინ ეს არის ურწმუნობა და

თვალთმაქცობა. როგორც უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს:

﴿وَإِذَا قُلُوا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَالُوا ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَىٰ شِيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزَءُونَ ۝ 14﴾

და როცა მორწმუნეებს შეხვდებიან, ამბობენ, ჩვენც ვირწმუნეთ, ხოლო როდესაც თავიანთ სატანებთან განმარტოვდებიან, ეუბნებიან: რა თქმა უნდა, ჩვენ თქვენს გვერდით ვართ, ჩვენ მხოლოდ მათი დამცინავნი ვართ 14) (ალ-ბაკარა: 14), და თქვა დიდებულმა:

﴿إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا ۝ 145﴾

უეჭველად, ფარისევლები ყველაზე დაბლა იქნებიან ცეცხლში და ვერ ჰპოვებ მათთვის დამხმარეს. [ან-ნისა: 145]

- რია არის მის ჩამდენის საქმის გაუქმების მიზეზი. აბუ ჰურაირა (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოსცემს, რომ ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: أَنَا أَعْنَى الشُّرَكَاءِ عَنِ الشِّرْكِ، مَنْ عَمِلَ عَمَلًا أَشْرَكَ فِيهِ مَعِيَ غَيْرِي، تَرَكْتُهُ وَشِرْكُهُ».

«თქვა ყოვლადკურთხეულმა და უზენაესმა ალლაჰმა: მე სრულიად მდიდარი ვარ თანამოზიარეებზე, რომ თანაზიარი დამიდგინონ. ვინც რაიმე საქმეს შეასრულებს და თანაზიარს დამიდგენს მასში, მე მივატოვებ მას და მის მრავალმერთიანობასაც"»¹.

მაშასადამე, თვალთმაქცს საიქიოში არ ექნება რაიმე საზღაური იმ საქმეებზე, რომლებიც ხალხის გულისთვის შეასრულა. მაჰმუდ იბნ ლაბიდისგან (ალლაჰი კმაყოფილი იყოს მისით) გადმოცემულია, რომ ალლაჰის მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«إِنَّ أَخَوْفَ مَا أَخَافُ عَلَيْكُمُ الشِّرْكُ الْأَصْغَرُ»، قَالُوا: وَمَا الشِّرْكُ الْأَصْغَرُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: «الرِّيَاءُ، يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِذَا جُزِيَ النَّاسُ بِأَعْمَالِهِمْ: اذْهَبُوا إِلَى الَّذِينَ كُنْتُمْ تُرَاءَوْنَ فِي الدُّنْيَا فَانظُرُوا هَلْ تَجِدُونَ عِنْدَهُمْ جَزَاءً».

«ყველაზე მეტად თქვენთვის რაც მაშინებს - ეს პატარა შირქია», იქ მყოფებმა იკითხეს: ო, ალლაჰის შუამავალო, რა არის პატარა შირქი? თქვა: «რია (სხვის დასანახად შესრულებული ქმედება), განკითხვის დღეს, როცა ყველა ადამიანი თავისი ნამოქმედარის საფასურს მიიღებს უზენაესი ალლაჰი იტყვის: წადით

¹ გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (2985).

იმათთან, ვის დასანახავადაც აკეთებდით იმქვეყნად ქმედებებს, და ნახეთ, მოიპოვებთ თუ არა მათგან რაიმე საზღაურს!»¹.

- რია ჯოჯოხეთში შესვლის მიზეზია; აბუ ჰურაირა (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოსცემს, რომ შუამავალმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«إِنَّ أَوَّلَ النَّاسِ يُقْضَىٰ عَلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ اسْتَشْهَدَ، فَأَتَىٰ بِهِ فَعَرَّفَهُ نِعْمَهُ فَعَرَفَهَا، قَالَ: فَمَا عَمِلْتُ فِيهَا؟ قَالَ: قَاتَلْتُ فِيكَ حَتَّى اسْتَشْهَدْتُ، قَالَ: كَذَبْتَ، وَلَكِنَّكَ قَاتَلْتَ لِأَنْ يُقَالَ: جَرِيءٌ، فَقَدْ قِيلَ، ثُمَّ أُمِرَ بِهِ فَسُجِبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ حَتَّىٰ أُلْقِيَ فِي النَّارِ، وَرَجُلٌ تَعَلَّمَ الْعِلْمَ وَعَلَّمَهُ وَقَرَأَ الْقُرْآنَ، فَأَتَىٰ بِهِ فَعَرَّفَهُ نِعْمَهُ فَعَرَفَهَا، قَالَ: فَمَا عَمِلْتُ فِيهَا؟ قَالَ: تَعَلَّمْتُ الْعِلْمَ وَعَلَّمْتُهُ وَقَرَأْتُ فِيكَ الْقُرْآنَ، قَالَ: كَذَبْتَ، وَلَكِنَّكَ تَعَلَّمْتَ الْعِلْمَ لِيُقَالَ: عَالِمٌ، وَقَرَأْتَ الْقُرْآنَ لِيقَالَ: هُوَ قَارِئٌ، فَقَدْ قِيلَ، ثُمَّ أُمِرَ بِهِ فَسُجِبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ حَتَّىٰ أُلْقِيَ فِي النَّارِ، وَرَجُلٌ وَسَّعَ اللَّهُ عَلَيْهِ، وَأَعْطَاهُ مِنْ أَصْنَافِ الْمَالِ كُلِّهِ، فَأَتَىٰ بِهِ فَعَرَّفَهُ نِعْمَهُ فَعَرَفَهَا، قَالَ: فَمَا عَمِلْتُ فِيهَا؟ قَالَ: مَا تَرَكْتُ مِنْ سَبِيلٍ تُحِبُّ أَنْ يُتَّقَ فِيهَا إِلَّا أَنْفَقْتُ فِيهَا لَكَ، قَالَ: كَذَبْتَ، وَلَكِنَّكَ فَعَلْتَ لِيُقَالَ: هُوَ جَوَادٌ، فَقَدْ قِيلَ، ثُمَّ أُمِرَ بِهِ فَسُجِبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ، ثُمَّ أُلْقِيَ فِي النَّارِ».

«ქემმარიტად, ადამიანთაგან პირველი, ვისზეც განაჩენს გამოიტანენ განკითხვის დღეს, იქნება კაცი, რომელიც შაჰიდი გახდა. მას მოიყვანენ, და აღლაჰი შეახსენებს მას თავის წყალობებს, და ის აღიარებს მათ. აღლაჰი ჰკითხავს: "აბა, რას აკეთებდი მათით? ის პასუხობს: შენს გულისთვის ვიბრძოდი, ვიდრე შაჰიდი არ გახდოდი. იტყვის: ტყუილია! არამედ ებრძოდი

¹ გადმოსცა აჰმადმა ნომრით (23630).

იმისთვის, რომ ეთქვათ: მამაცი — და უკვე ითქვა! შემდეგ მიეცემა ბრძანება მის შესახებ და სახით ითრევენ, ვიდრე ჯოჯოხეთში ჩააგდებენ. და კაცი, რომელმაც შეისწავლა ცოდნა, ასწავლიდა მას და ყურანს კითხულობდა — მას მოიყვანენ, და ალლაჰი შეახსენებს მას თავის წყალობებს, და ის აღიარებს მათ. ალლაჰი ჰკითხავს: აბა, რას აკეთებდი მათით? ის პასუხობს: ვსწავლობდი ცოდნას, მასაც ვასწავლიდი და შენს გულისთვის ვკითხულობდი ყურანს. იტყვის (ალლაჰი): ტყუილია! არამედ ცოდნას სწავლობდი იმისთვის, რომ ეთქვათ: სწავლულიაო, და ყურანს კითხულობდი იმისთვის, რომ ეთქვათ: ეს არის მკითხველიო და უკვე ითქვა! შემდეგ მიეცემა ბრძანება მის შესახებ და სახით ითრევენ, ვიდრე ჯოჯოხეთში ჩააგდებენ. და კაცი, რომელსაც ალლაჰმა გაუხსნა სიუხვე და დოვლათის ყოველი სახეობა მისცა — მას მოიყვანენ, და ალლაჰი შეახსენებს მას თავის წყალობებს, და ის აღიარებს მათ. ალლაჰი ჰკითხავს: აბა, რას აკეთებდი მათით?" ის პასუხობს: არცერთი გზა არ დამიტოვებია, რომელშიც გიყვარს, რომ დაიხარჯოს, რომ მასში შენთვის არ დამეხარჯოს". იტყვის: "ტყუილია!

არამედ ამას აკეთებდი იმისთვის, რომ ეთქვათ: გულუხვია და უკვე ითქვა! შემდეგ მიეცემა ბრძანება მის შესახებ და სახით ითრევენ, შემდეგ კი ჯოჯოხეთში ჩააგდებენ»¹.

- რია (სხვის დასანახად შესრულებული ქმედება) არის გამჟღავნებისა და შერცხვენის მიზეზი აღდგომის დღეს ყველა ქმნილების წინაშე; ხოლო ჯუნდუბი (აღლაჰი იყოს მასით კმაყოფილი) გადმოსცემს, რომ შუამავალმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«مَنْ سَمِعَ سَمَعَ اللَّهُ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ يُرَائِي يُرَائِي اللَّهُ بِهِ».

«ვინც თავის საქმეებს სხვების გასაგონად აკეთებს, აღლაჰი გააგებინებს სხვებს მის შესახებ აღდგომის დღეს და ვინც თვალთმაქცობს, აღლაჰი გამოაჩენს მას».² და „უზენაესი აღლაჰი მას გამოაჩენს“ ნიშნავს: აღდგომის დღეს მის შესახებ ხმამაღლა გამოაცხადებენ, რომ იგი თავის საქმეებს საჯაროდ ახმაურებდა და თვალთმაქცობდა.

¹ გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (1905).

² გადმოსცა ალ-ბუხარიმ ნომრით (6499).

თავიდან აცილება (სიფრთხილე):

მოჩვენებითი ღვთისმოსაობისგან თავის დაცვის გზები:

- იცოდეს, რომ ალლაჰი მის ფარულს ხედავს და იცის, რას მალავს მისი გული, უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს:

﴿أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ وَأَنَّ اللَّهَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ 78﴾

ნუთუ მათ [თვალთმაქცებმა] არ იცოდნენ, რომ ალლაჰმა იცის მათი დაფარული [გულებში რაც აქვთ] და მათი ფარული საუბრები, და რომ ალლაჰი მცოდნეა ყოველი დაფარულის შესახებ [ათ-თავბა: 78]

- - მუდმივად იმის გაცნობიერება, რომ ალლაჰი თავის მონას ყოველთვის უთვალთვალებს, ეს არის იჰსანის საფეხური, რომელიც ახსენა წინასწარმეტყველმა მუჰამმადმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ჯიბრილის ჰადისში, და ეს არის

﴿أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ، فَإِنَّهُ يَرَاكَ﴾.

რომ ეთაყვანო ალლაჰს ისე, თითქოსდა ხედავდე მას, შენ ვერ ხედავ მას, მაგრამ ის გხედავს შენ.¹

- ყველა სიტყვასა და საქმეში განახორციელოს გულწრფელობა და ამ ყველაფერს უნდა აკეთებდეს მხოლოდ ალლაჰის სახისთვის.

- უნდა იცოდეს, რომ ხალხს არ ძალუძს მისთვის არც სარგებლის მოტანა და არც ზიანის მიყენება, და რომ თუ ის გულწრფელად მიუძღვნის მოქმედებას ალლაჰს, ალლაჰი კმაყოფილი იქნება მისით და შეიყვარებს მას, მას მიენიჭება მიღება ხალხში და ხალხი შეიყვარებს მას, მისგან მათი წინაშე თვალთმაქცობის საჭიროების გარეშე, აბუ ჰურაირას — ალლაჰი კმაყოფილი იყოს მისით — გადმოცემით, შუამავლმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا دَعَا جِبْرِيلَ فَقَالَ: إِنِّي أُحِبُّ فُلَانًا فَأَحِبَّهُ، قَالَ: فَيَحِبُّهُ جِبْرِيلُ، ثُمَّ يَنَادِي فِي السَّمَاءِ قَيُّوْلُ: إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ فُلَانًا فَأَحِبُّوهُ، فَيَحِبُّهُ أَهْلُ السَّمَاءِ، قَالَ ثُمَّ يُوضَعُ لَهُ الْقَبُولُ فِي الْأَرْضِ، وَإِذَا أَبْغَضَ عَبْدًا دَعَا جِبْرِيلَ قَيُّوْلُ: إِنِّي أَبْغَضُ فُلَانًا فَأَبْغِضُهُ، قَيُّوْلُهُ جِبْرِيلُ، ثُمَّ يَنَادِي فِي أَهْلِ السَّمَاءِ: إِنَّ اللَّهَ يَبْغِضُ فُلَانًا فَأَبْغِضُوهُ، قَالَ: قَيُّوْلُهُ، ثُمَّ تُوضَعُ لَهُ الْبَغْضَاءُ فِي الْأَرْضِ».

¹ გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (97).

«ჭემშარიტად, ალლაჰი როდესაც შეიყვარებს რომელიმე მონას, ის უხმობს ჯიბრილს და ეუბნება: მე მიყვარს ესა და ეს, ამიტომ შენც შეიყვარე იგი, მაშინ ჯიბრილიც შეიყვარებს მას, შემდეგ ზეცაში გამოაცხადებს: ალლაჰს უყვარს ესა და ეს, ამიტომ შეიყვარეთ ის, და ზეცის მკვიდრნი მას შეიყვარებენ, ხოლო მიწაზე მას სიყვარული და მიღება მიენიჭება. ხოლო როდესაც ალლაჰს სძულს ვინმე, ის უხმობს ჯიბრილს და ეუბნება: მე მძულს ესა და ეს, ამიტომ შენც შეიძულე იგი, მაშინ ჯიბრილი შეიძულებს მას, შემდეგ ზეცაში გამოაცხადებს: ალლაჰს სძულს ესა და ეს, ამიტომ შეიძულეთ იგი, მაშინ ზეცის მკვიდრებიც შეიძულებენ მას, და მიწაზე მის მიმართ სიძულვილი გავრცელდება»¹.

- მონამ უზენაეს ალლაჰს უნდა შეეფაროს თავი თვალთმაქცობისგან, და ჰადისში გადმოცემულია შუამავლის ﷺ სიტყვები:

«أَيُّهَا النَّاسُ، اتَّقُوا هَذَا الشَّيْطَانَ؛ فَإِنَّهُ أَخْفَى مِنْ دَبِيبِ النَّمْلِ»، فَقَالَ لَهُ: مَنْ شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَقُولَ وَكَيْفَ نَنْقِيهِ، وَهُوَ أَخْفَى مِنْ دَبِيبِ النَّمْلِ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: «قُولُوا: اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ نُشْرَكَ بِكَ شَيْئًا نَعْلَمُهُ، وَنَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا نَعْلَمُ».

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (3209) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (2637).

„ჰეი, ადამიანებო! გეშინოდეთ ამ შირქის, რადგან ის უფრო მეტად დაფარულია, ვიდრე ჭიანჭველის ფეხის ხმა, მაშინ ერთმა, ვისაც ალლაჰმა ინება ეთქვა, ჰკითხა: „და როგორ ავირიდოთ იგი, როცა ის უფრო მეტად დაფარულია, ვიდრე ჭიანჭველის ფეხის ხმა, ო, ალლაჰის შუამავალო? მან თქვა: თქვით: ღმერთო, ჩვენ შენ შემოგეკედლებით იმისგან, რომ რაიმე დაგიდგინოთ მოზიარედ, რაც ვიცით, და შენ გთხოვთ მიტევებას იმის გამო, რაც ჩვენ არ ვიცით“¹.

უმარ იბნ ალ-ხატტაბი (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) ამბობდა თავის ვედრებაში: «ღმერთო, ჰქმენ ჩემი საქმე მთლიანად სათნო, და ჰქმენ იგი მხოლოდ შენი სახისთვის გულწრფელად, და არ ჰქმნა მასში რაიმე წილი არავისთვის»². გადმოცემულია ალი იბნ აბუ ტაალიბისგან (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომ იგი ღმერთს ევედრებოდა და ამბობდა: «ო ალლაჰ, განწმინდე ჩემი გული ფარისევლობისგან, ჩემი მკერდი

¹ გადმოსცა აჰმადმა ნომრით (19606).

² გადმოსცა იბნ აბი შაიბამ ალ-მუსანნაფში ნომრით (2951).

ბოროტებისგან(შური,მტრობა,ღალატი) და ჩემი საქმეები რიასგან»¹.

- რიასგან (თვალთმაქცობისაგან) გასათავისუფლებლად ალლაჰისაგან შეწევნის თხოვნა, უზენაესმა ალლაჰმა მორწმუნეთა შესახებ თქვა:

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ 5﴾

მხოლოდ შენ გეთაყვანებით და მხოლოდ შენ გთხოვთ დახმარებას. (ალ-ფათიჰა: 5)

- თაყვანისცემის ფარულად შესრულება და მისი გამოჩენისგან თავის შეკავება; გარდა იმ თაყვანისცემებისა, რომელთა გამოჩენა შარიათში დაწესებულია, როგორიცაა აზანი და ჯამაათის ლოცვა, და მათ მსგავსი საქმეები, რომელთა დაფარვა არ შეიძლება და არც შარიათშია დაწესებული.

ლოცვის მიტოვება

ლოცვას მაღალი ადგილი უკავია ისლამში; იგი არის სარწმუნოების საყრდენი და შაჰადათის შემდეგ პირველი მსახურება.

¹ მაჯმუ'უ ფათავა იბნ თაიმი (1/99).

აბდულლაჰ იბნ ომარი, ალლაჰი იყოს
ორივეთით კმაყოფილი, ამბობს: ალლაჰის
შუამავალმა ﷺ თქვა:

«بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةٍ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ
الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَحَجِّ الْبَيْتِ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ».

«ისლამი დაფუძნებულ იქმნა ხუთ
საფუძველზე: დამოწმება იმისა, რომ არ
არსებობს ღვთაება გარდა ალლაჰისა და რომ
მუჰამადი ალლაჰის შუამავალია, ხუთჯერადი
ლოცვა, ზაქათის გადახდა, ჰაჯობის შესრულება
ქაბაში და მარხვა რამადანის თვეში»¹.

ლოცვის მიტოვება უდიდეს ცოდვათაგანაა
და მის ჩამდენს ქუფრის (ურწმუნოების)
საშიშროება ემუქრება. ჯაბირის (ალლაჰი იყოს
კმაყოფილი მისით) გადმოცემით, მან თქვა:
„მოვისმინე, რომ ალლაჰის მოციქული
(ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ამბობდა:

«إِنَّ بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الشِّرْكِ وَالْكُفْرِ، تَرْكُ الصَّلَاةِ».

«ჭეშმარიტად, ადამიანს და შირქსა და
ურწმუნოებას შორის გამყოფი ზღვარი არის
ლოცვის მიტოვება»².

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (8) და მუსლიმის
მიერ, ნომრით (21).

² გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (134).

მტკიცებულებები:

ლოცვის მიტოვების აკრძალვის მტკიცებულებები და მისი საშინელების და დანაშაულის სიმძიმის განმარტება მრავალია, მათ შორისაა:

თქვა დიდებულმა ალლაჰმა:

﴿خَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهْوَةَ فَسُوفَ يَأْتِيَهُمْ غِيَا 59﴾

(და მათ [ვინც ალლაჰმა სიკეთით დააჯილდოვა] გაჰყვნენ შთამომავლები, რომლებმაც მიატოვეს ლოცვა და გაჰყვნენ ვნებებს, და ისინი წააწყდებიან განადგურებას [და დაღუპვას] ჯოჯოხეთში 59) [მარიამ: 59] ანუ: მათ დაეწევათ გაორმაგებული მკაცრი სასჯელი, ხოლო მუფასირები აღნიშნავენ, რომ ლოცვის უგულებელყოფა არის ან მისი სრულად მიტოვება, ან და მათი დაგვიანებით ლოცვა¹.

უზენაესმა ალლაჰმა თქვა:

﴿مَا سَأَلَكُمْ فِي سَقَرٍ 42 قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ 43﴾

(შემდეგ ისინი კითხავენ ურწმუნოებს, რომლებიც ჯოჯოხეთში იტანჯებიან): «რამ

¹ იხილეთ: თავსირ იბნ ქასირ (5/243).

შეგიყვანათ თქვენ (ჯოჯოხეთის ფენაში) ას-საყარში? 42

მათ [ჯოჯოხეთში დატანჯულები] ეტყვიან (სამოთხის ბინადართ): «ჩვენ (მიწიერ ცხოვრებაში) მლოცველთა რიგებში არ ვიყავით 43) (ალ-მუდასსირ: 42-43). ლოცვის მიტოვება ჯოჯოხეთში შესვლის მიზეზთაგანაა, ალლაჰმა გვიხსნას მისგან.

ასევე, თქვა დიდებულმა და ძლევამოსილმა:

{قَوْلَ الْمُفْصِّلِينَ 4 الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ 5}

სიმწარე [მძიმე სასჯელი] (სამსჯავროს დღეს) იმ მლოცველებს 4

რომლებიც თავიანთ ლოცვებს უგულებელყოფენ [არ ასრულებენ თავის დროზე და სწორად] 5) (ალ-მაა'უუნ: 4-5).

თქვა ას-სა'დიმ (ალლაჰმა შეიწყალოს ის): «და ვაი იმ მლოცველთ», ანუ: რომლებიც ასრულებენ ლოცვას, თუმცა «რომელნიც უგულისყურონი არიან ლოცვებისადმი», ანუ: მას უგულებელყოფენ, თავის დროზე არ ასრულებენ, მის სავალდებულო საფუძველს

გამოტოვებენ. ეს იმიტომ არის, რომ ალლაჰის ბრძანებას არ აქცევენ ყურადღებას ლოცვა უგულებელყვეს, რომელიც არის მორჩილებათა შორის უმნიშვნელოვანესი და ალლაჰთან დაახლოების საუკეთესო საშუალებათა შორის.¹

ბურაიდასგან (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოცემულია, რომ ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«الْعَهْدُ الَّذِي بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمُ الصَّلَاةُ، فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَرَ».

«აღთქმა ჩვენსა და მათ შორის არის ლოცვა, და ვინც მიატოვა ლოცვა ურწმუნო გახდა»².

გადმოცემულია შაყიყ იბნ აბდულლაჰისგან (იგი თაბი'ინთაგან ერთ-ერთია), რომელმაც თქვა: «მოციქულის (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) საჰაბები არ მიიჩნევდნენ არცერთი საქმის მიტოვებას ურწმუნოებად, გარდა ლოცვისა».³

¹ "ას-საადის თაფსირი" (გვ: 935).

² გადმოსცა ათ-თირმიზიმ ნომრით: (261).

³ გადმოსცა ათ-თირმიზიმ ნომრით: (2622).

ზიანები:

ლოცვის მიტოვებას აქვს მრავალი ზიანი, მათ შორის:

- ისლამის დიდი და აშკარა ნიშნებიდან ერთ-ერთის დაკარგვა.

- ლოცვის მიმტოვებელი იმ საფრთხის წინაშეა, რომ ურწმუნოებაში ჩავარდეს, ღმერთმა დაგვიფაროს! ფიჟის სწავლულებში აზრთა სხვადასხვაობაა: ნუთუ ის არის ურწმუნო, რომელზეც ვრცელდება ურწმუნოთა შესახებ დადგენილი განჩინებები? თუ ის დიდ ცოდვათაგან ერთ-ერთის ჩამდენია?

- ლოცვის მიმტოვებელს არ აქვს წილი ისლამში, «მისვარი იბნ მახრამა გადმოსცემს, რომ ის შევიდა უმარ ბინ ალ-ხატტაბთან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) იმ ღამეს, როცა იგი დაჭრეს, და გაადვილა უმარი დილის ლოცვისთვის. მაშინ უმარმა თქვა: დიახ, და ვინც ლოცვას ტოვებს, მას არ აქვს წილი ისლამში. შემდეგ უმარმა ილოცა, მაშინ როცა მისი

ჭრილობიდან სისხლი უხვად გადმოდიოდა».¹
სისხლი გამოედინება: მიედინება და იფრქვევა.

თქვა ალ-ბააჯიმ (ალლაჰმა შეიწყალოს ის):
ომარის სიტყვები: «არ აქვს წილი ისლამში მას,
ვინც ლოცვას ტოვებს» ნიშნავს: რომ მას არ აქვს
წილი ისლამში და მისი საქმეები არ იქნება
მიღებული; რადგან ლოცვა ისლამის
საქმეებიდან პირველია მიღებით და
მნიშვნელობით უმაღლესი. მაშ, ვინც ლოცვას
ტოვებს, უქმდება მისი წილი ისლამის დანარჩენ
საქმეებში, არ სარგებლობს მათით და მათგან არ
აქვს წილი².

- ლოცვის მიტოვება იმედგაცრუება და
მარცხია ყიამეთის დღეს; გადმოცემულია აბუ
ჰურაირასგან (ალლაჰი იყოს მისით
კმაყოფილი), რომ მან თქვა: გავიგონე, რომ
ალლაჰის შუამავალი (ალლაჰის ლოცვა და
მშვიდობა მას) ამბობდა:

«إِنَّ أَوَّلَ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ عَمَلِهِ صَلَاتُهُ، فَإِنْ صَلَحَتْ فَقَدْ أَفْلَحَ
وَأَنْجَحَ، وَإِنْ فَسَدَتْ فَقَدْ خَابَ وَخَسِرَ».

¹ მუვატტა მაალიქის ნომრით: (51).

² იხილეთ: ალ-მუნთაყა შარჰ ალ-მუატტა' (1/86).

«ჭეშმარიტად, აღდგომის დღეს მონას საქმეებიდან პირველი, რაზეც დაეკითხებიან, არის მისი ლოცვა თუ ლოცვა სწორი აღმოჩნდა, იგი წარმატებულია და ხსნა ჰპოვა, ხოლო თუ ლოცვა გაფუჭდა, იგი წარუმატებელია და იზარალა»¹.

აუნ იბნ აბდულლაჰისგან (აღლაჰმა შეიწყალოს იგი) გადმოცემულია, რომელმაც თქვა: «ჭეშმარიტად, როცა ადამიანს საფლავში ჩაასვენებენ, მას ჰკითხავენ ლოცვაზე — პირველ რიგში სწორედ ლოცვაზე ჰკითხავენ, თუ იგი მისთვის მიღებულ იქნა, მაშინ მის დანარჩენ საქმეებსაც შეხედავენ, ხოლო თუ არ იქნა მიღებული, ამის შემდეგ მის საქმეებიდან არაფერს აღარ შეხედავენ».²

-ვინც ერთ ლოცვას მიტოვებს, აღლაჰი მასზე განრისხდება, თქვა იბნ აბბასმა (აღლაჰი იყოს კმაყოფილი მათით): «ვინც განზრახ ტოვებს ერთ ლოცვას, შეხვდება უზენაესს აღლაჰს და იგი მასზე განრისხებულია»³.

¹ გადმოსცა ათ-თირმეზიმ ნომრით (413).

² იხილე: ალ-ქაზაა'ირ, აზ-ზაჰაბის (გვ. 20).

³ ალ-ქაზაა'ირ აზ-ზაჰაბის (გვ.: 20).

- ალლაჰის მოციქულს (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) უბრძანეს ლოცვის მიმტოვებელთა წინააღმდეგ ბრძოლა, აბდულლაჰ იბნ უმარის (ალლაჰი კმაყოფილი იყოს მათით) გადმოცემით, რომ ალლაჰის მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«أَمَرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ، وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ، فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّ الْإِسْلَامِ، وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ».

«მე მებრძანა რომ ვებრძოლო ხალხს, სანამ არ დაამოწმებენ, რომ არ არსებობს ღმერთი, გარდა ალლაჰისა და რომ მუჰამადი ალლაჰის მოციქულია. ასევე, რომ ადასრულონ ლოცვა და გადაიხადონ ზაქათი. თუ ისინი ამას გააკეთებენ, დაცულნი იქნებიან ჩემგან თავიანთი სიცოცხლითა და ქონებით, გარდა ისლამის მიერ დადგენილი უფლებებისა, ხოლო მათი ანგარიში ალლაჰთან დარჩება»¹.

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (25) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (22).

- სინათლისგან მოკლებულობა, რომლის შესახებ ალლაჰის შუამავალმა ﷺ გვაუწყა, როგორც თქვა:

«الصَّلَاةُ نُورٌ».

«ლოცვა სინათლეა»¹.

- ლოცვის დატოვება მუსლიმურ საზოგადოებაში ავრცელებს სიბილწეებსა და მიუღებელ ქმედებებს; რადგან მუსლიმთა ლოცვის დაცვა იცავს მათ და საზოგადოებას სიბილწისა და მიუღებელი ქმედებისგან როგორც თქვა უზენაესმა ალლაჰმა:

﴿...وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ...﴾

(...დასრულე ლოცვა, ვინაიდან ჭეშმარიტად ლოცვა აცილებს (მლოცველს) საძაგელ საქმეთა და დაგმობილი ქმედებებისაგან...) [ალ-'ანქაბუთ: 45]

გაფრთხილება:

ლოცვის მიტოვების დიდ ცოდვაში ჩავარდნის თავიდან აცილების გზები:

¹ გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (223).

- ლოცვის უდიდესი მნიშვნელობის ცოდნა ისლამში და ამის სწავლა წმინდა ყურანიდან და წმინდა სუნნიდან.

- მოციქული მუჰამადის (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ლოცვის აღწერის შესწავლა, ხოლო მაალიქ იბნ ალ-ჰუაირისი (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოსცემს, რომ მოციქულმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي».

«ილოცეთ ისე, როგორც მე მხედავთ, რომ ვლოცულობ»¹.

- სავალდებულო ლოცვების მეჩეთში ჯამაათით შესრულებაზე ზრუნვა, და მუსლიმმა არ უნდა დაუშვას, რომ რამემ მას ლოცვის თავის დროზე შესრულებისგან შეაკავოს. თქვა აღლაჰმა:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ۙ﴾ (9)

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (631) და მუსლიმის მიერ ნომრით (674).

ო, მორწმუნენო! ნუ მოგაცდენთ ალლაჰის ხსენებას [ღმერთისმსახურებასა და მორჩილებას] თქვენი ქონება და შვილები. ხოლო ვინც ამას ჩაიდენს ისინი სამსჯავროს დღეს დამარცხებულნი აღმოჩნდებიან. [ალ-მუნაფიყუნ: 9] ამბობს იბნ ჰაჯარი ალ-ჰაითამი: «მუფასსირთა ჯგუფის თქმით: აქ „ალლაჰის ხსენებით“ იგულისხმება ხუთივე ლოცვა. მაშ, ვინც ლოცვას თავის დროზე თავი აარიდა საკუთარი ქონების გამო როგორიცაა ვაჭრობა ან ხელობა ან შვილის გამო, ის განადგურებულთაგანია».¹

- გაერიდე ცუდ მეგობრებს და ცოდვის ჩამდენ პირებს, რომლებიც ლოცვებს უგულუბელყოფენ.

- ბავშვების ლოცვაზე შეჩვევა ადრეული ასაკიდან, გადმოცემულია აბდულლაჰ იბნ ამრ იბნ ალ-'აასისგან (ალლაჰი იყოს მათი ორივეთი კმაყოფილი) თქვა ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას):

¹ აზ-ზავაჯირ 'ან იყთირაფ ალ-ქაბაა'ირ (1/220).

«مُرُوا أَوْلَادَكُمْ بِالصَّلَاةِ وَهُمْ أَبْنَاءُ سَبْعِ سِنِينَ، وَاصْرُبُوهُمْ عَلَيْهَا وَهُمْ أَبْنَاءُ عَشْرٍ».

«უბრძანეთ თქვენს შვილებს, რომ ილოცონ, როცა ისინი შვიდი წლის გახდებიან, და დასაჯეთ ისინი, თუ არ ილოცებენ, როცა ათი წლის გახდებიან»¹.

- ნებაყოფლობითი ლოცვების ხშირი შესრულება; რადგან ისინი ანაზღაურებენ სავალდებულო ლოცვებში არსებულ ხარვეზს; აბუ ჰურაირა (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოსცემს: მე გავიგონე, როგორ ამბობდა შუამავალი (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას):

«إِنَّ أَوَّلَ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ عَمَلِهِ صَلَاتُهُ؛ فَإِنْ صَلَحَتْ فَقَدْ أَفْلَحَ وَأَنْجَحَ، وَإِنْ فَسَدَتْ فَقَدْ خَابَ وَخَسِرَ، فَإِنْ انْتَقَصَ مِنْ فَرِيضَتِهِ شَيْءٌ، قَالَ الرَّبُّ عَزَّ وَجَلَّ: انْظُرُوا هَلْ لِعَبْدِي مِنْ تَطَوُّعٍ، فَيُكْمَلُ بِهَا مَا انْتَقَصَ مِنَ الْفَرِيضَةِ، ثُمَّ يَكُونُ سَائِرُ عَمَلِهِ عَلَى ذَلِكَ».

«განკითხვის დღეს, მის საქმეებიდან, პირველი რაზეც ადამიანს პასუხს მოსთხოვენ — მისი ლოცვაა; თუ იგი გამართულია გადარჩა და წარმატებას მიაღწია, ხოლო თუ გაფუჭებულია დაიკარგა და განადგურდა. და თუ მის სავალდებულო ლოცვაში რამე ნაკლია, ამბობს უფალი უზენაესი და დიდებული: შეხედეთ,

¹ გადმოსცა აბუ დააუდმა ნომრით (495).

აქვს თუ არა ჩემს მონას ნებაყოფლობითი ლოცვები; და მათით შეივსება ის, რაც სავალდებულოს აკლდა. შემდეგ მისი დანარჩენი საქმეებიც ამავე წესით იქნება შეფასებული».¹

- ლოცვის შესრულებისას მიღებული დიდი საზღაურის გაცნობიერება; რადგან ის არის ყველაზე საყვარელი საქმე, რომელსაც მუსლიმი ადასრულებს ალლაჰისადმი მორჩილების სახით; ასევე, იგი არის ის საშუალება, რომლის მეშვეობითაც ალლაჰის მონა უკავშირდება თავის შემქმნელს, ევედრება მას და სთხოვს მის შემწეობას.

ლოცვის მისი დროის დადგომისთანავე დაუყოვნებლივ შესრულების აუცილებლობაზე ზრუნვა და ყურადღების მიქცევა; ამისთვის შეიძლება ისეთი საშუალებების გამოყენება, რომლებიც ამაში ეხმარება, მაგალითად: მადვიძარას დაყენება, მეგობრისგან შეხსენების თხოვნა, ან ისეთი წყაროს თვალყურის დევნება,

¹ გადმოსცა ათ-თირმეზიმ ნომრით (413).

რომელშიც ლოცვების დროები ზუსტად არის მითითებული, და სხვა მსგავსი საშუალებები.

ზაქათის გადახდაზე უარის თქმა

ზაქათი არის ისლამის საფუძვლებიდან ერთ-ერთი და სავალდებულო მოწყალება, რომელსაც აიღება მდიდრებიდან და გაიცემა ღარიბებზე. მისი აკრძალვა დიდ ცოდვათაგანია — ისეთი, რომლის ჩამდენთაგან ყოვლისშემძლე ალლაჰი რწმენას უარყოფს და მათზე გამოცხადებულია მრავალგვარი მუქარა; ემუქრებათ მძიმე სატანჯველი სიცოცხლეშიც და სიკვდილის შემდეგაც დაწყებული ამქვეყნად დაღუპვით და დამთავრებული საიქიოში ტანჯვითა და განადგურებით. ზაქათის გადახდაზე უარის თქმა უბედურების მომტანია როგორც იმისათვის, ვინც მას ძუნწობის გამო არ გასცემს, ასევე იმ საზოგადოებისათვის, რომელიც ამაში მას ამართლებს და მის ცუდ ქმედებას არ გმობს.

ვინც ზაქათს გადახდას უარყოფს, მის ურწმუნოებაში და ისლამის სარწმუნოებიდან გასვლაში ეჭვი არ არის, განსხვავებით მისგან,

ვინც მას მუნწობისა და სიხარბის გამო არ იხდის მისი ცოდვა დიდი და მძიმეა, რადგან აიათებსა და ჰადისებში მოყვანილია მტკიცებები, რომ ზაქათის გადახდაზე უარის თქმა დიდ ცოდვებს შორის შედის, რისთვისაც უზენაესმა ალლაჰმა დაადგინა ამქვეყნიური და საიქიო სასჯელები.

მტკიცებულებები:

არსებობს ძალიან ბევრი რელიგიური ტექსტები ყურანიდან და სუნნადან, რომლებიც მკაცრად აფრთხილებენ ზაქათის გადახდაზე უარის თქმას, მათგან:

უზენაესი ალლაჰის სიტყვა:

﴿...وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ 34 يَوْمَ يُحْمَىٰ عَلَيْهَا فِي نَارٍ جَهَنَّمَ فَتُكْوَىٰ بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَٰذَا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ 35﴾

ხოლო ისინი, ვინც აგროვებენ ოქროსა და ვერცხლს და არ ხარჯავენ მას ალლაჰის გზაზე [არ იძლევიან მისგან ზაქათს] ახარე მათ მტკივნეული სატანჯველი 34

იმ დღეს [სასამართლო დღეს], როცა ამ ოქრო-ვერცხლს ჯოჯოხეთის ცეცხლში გაახურებენ და მათ შუბლზე, გვერდებსა და ზურგზე

დააკრავენ. სწორედ ეს არის, რაც საკუთარი თავისათვის აგროვებდით (ამქვეყნიურ ცხოვრებაში). მაშ იგემეთ (მტანჯველი სასჯელი იმის გამო), რასაც აგროვებდით (ათ-თავბა: 34-35)

გადმოცემულია აბუ ჰურაირასგან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომ მოციქულმა (აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«مَنْ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا، فَلَمْ يُؤَدِّ زَكَاتَهُ، مِثْلَ لَهُ مَالُهُ شَجَاعًا أَفْرَع، لَهُ زَبَيَّتَانِ، يُطَوِّفُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، يَأْخُذُ بِلَهْزَمَتَيْهِ - يَعْنِي شِدْقَيْهِ - ثُمَّ يَقُولُ: أَنَا مَالِكٌ، أَنَا كُنْزُكَ» ثم تلا: (وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرًا لَهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَهُمْ سَيُطَوِّفُونَ مَا بَخُلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ 180).

«ვისაც აღლაჰმა ქონება მისცა და არ გასცა მისზე ზაქათი, მას განკითხვის დღეს წარმოუდგება იგი, როგორც შხამიანი გველი, რომელსაც ორი შავი ლაქა აქვს თვალებზე, იგი შემოეხვევა მის კისერს, შემდეგ კი ორივე ყბაში ჩაავლებს კბილებს და ეტყვის: 'მე ვარ შენი ქონება! მე ვარ შენი საუნჯე!'» — შემდეგ კი მოციქულმა (აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) წაიკითხა აღლაჰის სიტყვები: {და ნუ ეგონებათ იმათ, რომელნიც ძუნწობენ იმაში, რაც აღლაჰმა თავისი წყალობით უბოძა, რომ ეს კარგია მათთვის; პირიქით, ეს მათთვის უბედურებაა.

განკითხვის დღეს კისერზე შემოეხვევათ ის ყოველივე, რისთვისაც ძუნწობდნენ. ალლაჰისაა ცათა და დედამიწის მემკვიდრეობა და მცოდნეა ალლაჰი იმ ყველაფრისა, რასაც თქვენ აკეთებთ)¹
[ალი იმრან: 180]

აბუ ჰურეირა (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოსცემს, რომ ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«مَا مِنْ صَاحِبٍ ذَهَبَ وَلَا فَضَّةٍ لَا يُؤَدِّي مِنْهَا حَقَّهَا إِلَّا إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ صُفِّحَتْ لَهُ صَفَائِحُ مِنْ نَارٍ، فَأُحْمِيَ عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ، فَيَكْوَى بِهَا جَنْبُهُ وَجَبِينُهُ وَظَهْرُهُ، كُلَّمَا بَرَدَتْ أُعِيدَتْ لَهُ، فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ، حَتَّى يُقْضَى بَيْنَ الْعِبَادِ، فَيَرَى سَبِيلَهُ، إِمَّا إِلَى الْجَنَّةِ وَإِمَّا إِلَى النَّارِ».

«ვინც ფლობს ოქროს ან ვერცხლს და არ გასცემს მათგან დაწესებულს, განკითხვის დღეს მათგან დამზადდება ცეცხლოვანი ფირფიტები, რომლებსაც ჯოჯოხეთის ცეცხლში გააცხელებენ. შემდეგ ამ ფირფიტებით დაუწვავენ მის გვერდებს, შუბლსა და ზურგს. როდესაც ისინი გაცივდებიან, პროცესი განმეორდება. ეს გაგრძელდება იმ დღის განმავლობაში, რომლის ხანგრძლივობაც ორმოცდაათი ათასი წელია, სანამ არ

¹ გადმოსცა ალ-ბუხარიმ ნომრით [1403].

დასრულდება სასჯელი მონებზე და არ მიუთითებენ მას გზას ან სამოთხისკენ, ან ჯოჯოხეთისკენ»¹.

და აი, როგორ მოიქცა უდიდესი ას-სიდდიიყი, აბუ ბაქრ (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), იმათთან, რომლებმაც შუამავლის (აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) გარდაცვალების შემდეგ ზაქათის გაცემა შეწყვიტეს, მან ებრძოლა მათ, ვიდრე არ მოინანიეს და თავიანთი ქონების ზაქათი არ გასცეს. ხოლო აბუ ჰურაირამ (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) თქვა:

لَمَّا تُوَفِّيَ النَّبِيُّ ﷺ وَاسْتَخْلَفَ أَبُو بَكْرٍ، وَكَفَرَ مَنْ كَفَرَ مِنَ الْعَرَبِ، قَالَ عُمَرُ: يَا أَبَا بَكْرٍ، كَيْفَ تُقَاتِلُ النَّاسَ وَقَدْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَمَرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، فَمَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، عَصَمَ مِنِّي مَالُهُ وَنَفْسُهُ إِلَّا بِحَقِّهِ، وَحِسَابُهُ عَلَى اللَّهِ؟» قَالَ أَبُو بَكْرٍ: وَاللَّهِ لَا أَقَاتِلَنَّ مَنْ فَرَّقَ بَيْنَ الصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ، فَإِنَّ الزَّكَاةَ حَقٌّ الْمَالِ، وَاللَّهُ لَوْ مَنَعُونِي عَنَّا (هِيَ الْأُنْثَى مِنْ وَلَدِ الْمَعْزِ الَّتِي لَمْ تَبْلُغْ سِنَةً) كَانُوا يُؤَدُّونَهَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ لَأَقَاتِلَهُمْ عَلَى مَنَعِهَا. قَالَ عُمَرُ: قَوْلَ اللَّهِ مَا هُوَ إِلَّا أَنْ رَأَيْتَ أَنْ قَدْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَ أَبِي بَكْرٍ لِلْقِتَالِ، فَعَرَفْتُ أَنَّهُ الْحَقُّ.

როდესაც გარდაიცვალა აღლაჰის მოციქული (აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) და ხალიფად იქნა დანიშნული აბუ ბაქრი (აღლაჰი იყოს კმაყოფილი მისით), ხოლო არაბთა შორის

¹ გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (987).

იყვნენ ისეთებიც, რომლებიც ურწმუნონი გახდნენ ვინც გახდნენ, უმარმა (ალლაჰი იყოს კმაყოფილი მისით) უთხრა: „ო, აბუ ბაქრ, როგორ იბრძოლებ ხალხთან, მაშინ როცა ალლაჰის მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა: «მე მებრძანა რომ ვებრძოლო ხალხს, სანამ არ დაამოწმებენ, რომ არ არსებობს ღმერთი, გარდა ალლაჰისა, ხოლო ვინც იტყვის: არ არსებობს ღმერთი, გარდა ალლაჰისა — დაცულნი იქნებიან ჩემგან თავიანთი სიცოცხლითა და ქონებით, გარდა მისი უფლებისა, ხოლო მათი ანგარიში ალლაჰთან იქნება?» აბუ ბაქრმა (ალლაჰი იყოს კმაყოფილი მისით) მიუგო: „ვფიცავ ალლაჰს, აუცილებლად შევებრძოლებ იმას, ვინც ლოცვასა და ზაქათს ერთმანეთისგან განაცალკევებს, ვინაიდან ზაქათი არის ქონების უფლება. ვფიცავ ალლაჰს, თუნდაც მათ შემაკავონ ერთი „ანაყი“ (ანუ თხის მდედრი ნაშიერი, რომელმაც ჯერ ერთი წელი არ მიუღწევია), რომელსაც ისინი გადასცემდნენ ალლაჰის მოციქულს (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას), მის შეკავებისთვისაც შევებრძოლებდი მათ. უმარმა თქვა: ვფიცავ ალლაჰს, ეს არ იყო არაფერი სხვა, გარდა იმისა რომ დავინახე ალლაჰმა აბუ ბაქრს გული

გაუხსნა ბრძოლისთვის, და მივხვდი, რომ ეს არის ჭეშმარიტება.“¹

ზიანი:

და ზაქათის გადახდაზე უარის თქმის ზიანები:

- ზაქათის მიცემაზე უარის თქმა მუშრიქების თვისებათაგანია; ამრიგად, ვინც ზაქათს არ გასცემს, მათ ემსგავსება, ხოლო «ვინც დაემსგავსა რომელიმე ხალხს - ის მათგანია»; უზენაესი ალლაჰი ამბობს:

{...وَيَلِّ الْمَشْرِكِينَ ۖ الَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ...}

...ვარი მრავალმერტიანებს, რომლებიც არ გასცემენ ზაქათს... [ფუსსილათ: 6-7].

- ზაქათისადმი სიძუნწე ნიფაყის (ორპირობის) ნიშანთა და მისი გამომწვევი მიზეზთა შორისაა; ყოვლად უზენაესმა ალლაჰმა თქვა, ორპირების აღწერისას:

{...وَلَا يُنْفِقُونَ إِلَّا وَهُمْ كَارְهُونَ ۝ 54}

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (1399) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (20).

(ისე რომ,) რასაც ხარჯავენ, მხოლოდ იძულებით ხარჯავენ [არ მოელის ალლაჰისაგან ჯილდოს იმ ვალდებულ ხარჯვებზე და არ ეშინია ალლაჰის სასჯელის მათი მიტოვების გამო] [ათ-თავბა: 54].

- გამოცდა წვიმის შეკავებით, გადმოცემულია იბნ უმარისგან (ალლაჰი იყოს მათით კმაყოფილი), რომ შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«...وَلَمْ يَمْنَعُوا زَكَاةَ أَمْوَالِهِمْ، إِلَّا مَنَعُوا الْقَطْرَ مِنَ السَّمَاءِ، وَلَوْلَا الْبَهَائِمُ لَمْ يُمَطَّرُوا».

«... და თუ თავიანთი ქონების ზაქათს არ იხდიან, მათ ციდან წვიმა აეკრძალებათ; და რომ არა პირუტყვი, არც დაეწვიმებოდათ»¹.

- იწვევს ქონების ბარაქის წართმევასა და მის დაკარგვას, მრავალგვარი დაღუპვის მომტანი ფაქტორებითა და ზიანის მიზეზებით.

- ზაქათის არ გადახდა იწვევს სიძულვილის გავრცელებას საზოგადოებაში ღარიბებსა და მდიდრებს შორის.

¹ გადმოსცა იბნ მაჯჰამ ნომრით (4019).

თავიდან აცილება:

ამ დიდ ცოდვაში ჩავარდნისგან თავის არიდების გზებიდანაა:

მუსლიმმა უნდა იცოდეს, რომ ქონება ეკუთვნის ალლაჰს, და რომ სიკეთე ალლაჰის ხელშია — ის ამღევს მას, ვისაც სურს. რადგან უზენაესი ალლაჰია ის, ვინც უბოძა, და მას ეკუთვნის ის, რაც მისცა; და მანვე უბრძანა მას იმ სავალდებულოს აღსრულება და მისი გადაცემა მათთვის, ვისაც იგი სჭირდება. შენ მხოლოდ ამ ქონების მმართველი ხარ; თუ უზენაესი ალლაჰი ინებებს, მოგანიჭებს, და თუ ინებებს, არ მოგცემს.

— რომ მისმა შემსრულებელმა მუდამ თვალწინ იქონიოს მისი შესრულების ღირსება და მისი შეკავების სასჯელი, და როცა იცის, რომ უზენაესი ალლაჰი მას აუნაზღაურებს — და იგი არის საუკეთესო რიზყის მომცემი და რომ მას გაუზრდის და გაუმრავლებს, ის კეთილი საქმეების თვალსაზრისით ვიდრე უჭუდის მთასავით გახდება, ვინც მას აღასრულებს,

აღლაჰმა ახარა მას, რომ ამქვეყნად მასზე შიში არ იქნება და არც საიქიოში იქნება ის დამწუხრებული, ის მისკენ სწრაფავს და კეთილ საქმეებში ეჯიბრება. ხოლო როცა შეიტყობს იმ სასჯელს, რომელიც მის შემკავებელს ელის, ეშინია აღლაჰის ამქვეყნიური და საიქიო სასჯელის, და ემორჩილება უზენაესის ბრძანებას მისი ჯილდოს იმედით და მისი სასჯელის შიშით.

- უზენაეს აღლაჰს უნდა შეეკედლოს სიძუნწისგან, ვინაიდან მოციქული (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) უბრძანებდა მისგან აღლაჰს შეკედლებას. მუს'აბ იბნ სა'დის გადმოცემით, თქვა: სა'დ იბნ აბი ვაყყასი აღლაჰი კმაყოფილი იყოს მისით იხსენებდა რომ შუამავალი მათ ხუთ რამეს უბრძანებდა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას):

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ، وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أَرُدَّ إِلَى أَرْدَلِ الْعُمْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ».

ღმერთო ჩემო, შენ შეგეფარები სიძუნწისაგან, და შეგეფარები სიმხდალისგან, და შეგეფარები ხანდაზმულობის ასაკში მიღწევისგან,

შეგეფარები ამქვეყნის განსაცდელისაგან, და საფლავის სასჯელისაგან¹.

მრუშობა

მრუშობა დიდი და მძიმე ცოდვაა, რომელიც მიუთითებს რელიგიისა და ზნეობის გახრწნაზე, ხოლო მისი ზიანი ვრცელდება ხალხებსა და საზოგადოებებზე სისუსტით, გახრწნით და დაქცევით. მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) გვაუწყა, რომ მრუშობის გახშირება და გავრცელება აღსასრულის ნიშნთაგან ერთ-ერთია; ანას იბნ მალიქის (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოცემით, მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ أَنْ يُرْفَعَ الْعِلْمُ، وَيَنْبُتَ الْجَهْلُ، وَيُسْرَبَ الْخَمْرُ، وَيَظْهَرَ الزَّانَا».

«განკითხვის დღის ნიშნებიდან ის არის, რომ ცოდნა გაქრება, დამკვიდრდება უმეცრება, გავრცელდება ალკოჰოლის გამოყენება და გავრცელდება მრუშობა»².

¹ გადმოსცა ალ-ბუხარიმ ნომრით (6365).

² გადმოსცემს ალ-ბუხარი ნომრით: (80), და მუსლიმი ნომრით: (2671).

მტკიცებულებები:

მრუშობის აკრძალვის მტკიცებულებები და მისი საძაგლობისა და დანაშაულის სიმძიმის განმარტება ბევრია, მათგან:

თქვა უზენაესმა:

﴿وَلَا تَقْرَبُوا الزَّانِيَ إِنَّهُ كَانَ فَحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا 32﴾

და არ მიუახლოვდეთ მრუშობას [თავი აარიდეთ თვით იმ მიზეზებსაც,

რომლებმაც შეიძლება მიგიყვანოთ მასთან], რადგან იგი [მრუშობა] სიბილწეა [ერთ-ერთი ყველაზე ცუდი საქმე] და ბილწი როგორც გზაა [ალ-ისრაა: 32].

და თქვა დიდებულმა:

﴿الزَّانِيَةُ وَالزَّانِيَ فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَيْسَ لَهُ عَذَابُهُمَا طَائِفَةٌ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ 2﴾

მრუში ქალი და მრუში კაცი (თუ ისინი ადრე ქორწინებაში არ ყოფილან) თითოეულს ასი დარტყმა მიაყენეთ შოლტით. და ნუ შეგეცოდებათ ისინი ალლაჰის კანონის აღსრულებისას, რომ არ დატოვოთ სასჯელი ან არ შეამსუბუქოთ იგი, თუ თქვენ გწამთ ალლაჰის და უკანასკნელი დღის. და დასჯის დროს იქ

იმყოფებოდეს მორწმუნეთა საზოგადოება [რათა ეს იყოს მათთვის, გაფრთხილება და შეგონება] (ან-ნურ: 2)

კურთხეული და უზენაესი ალლაჰი ამბობს:

﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا 68 يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهَا مُهَانًا 69 إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا 70﴾

(და ისინი) რომლებიც, არ მოუხმობენ (არ თაყვანს სცემენ) ალლაჰთან ერთად სხვა ღმერთს, და არ კლავენ სულს, რომლის მოკვლაც ალლაჰმა აკრძალა, თუ არა მხოლოდ სიმართლით, და არ ჩადიან მრუშობას. ხოლო ვინც ამას ჩაიდენს, ის შეხვდება (ამისთვის) სამარადისო ცხოვრებაში სასჯელს

გაორმაგდება მისთვის სასჯელი აღდგომის დღეს, და იგი დარჩება მასში სამუდამოდ, დამცირებული 69

გარდა მათისა, ვინც მოინანა (ალლაჰის წინაშე გულწრფელი სინანულით) და ირწმუნა (შემდეგ) კეთილ საქმეებს აკეთებდა ალლაჰი მათთვის შეცვლის მათ ბოროტ საქმეებს კეთილ

საქმეებად და ალლაჰი არის შემნდობი (მათ მიმართ, ვინც სინანულს გამოთქვამს) და მოწყალე (თავისი მონებისადმი, რადგან იგი მოუხმობს მათ მონანიებისაკენ 70) [ალ-ფურყან: 68-70]

აბუ ჰურეირა (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოსცემს, რომ შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«لَا يَزْنِي الرَّأْيِي جِنَّ يَزْنِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ».

«ადამიანი არ ჩადის მრუშობას, როცა ის მრუშობს და ის ამ დროს მორწმუნეა»¹.

გადმოცემულია აბდულლაჰ იბნ მას'უდისგან (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომელმაც თქვა:

سَأَلْتُ النَّبِيَّ ﷺ: أَيُّ الذَّنْبِ أَعْظَمُ عِنْدَ اللَّهِ؟ قَالَ: «أَنْ تَجْعَلَ لِلَّهِ نِدًّا وَهُوَ خَلْقَكَ»،
قُلْتُ: إِنَّ ذَلِكَ لَعَظِيمٌ، قُلْتُ: ثُمَّ أَيُّ؟ قَالَ: «وَأَنْ تَقْتُلَ وَلَدَكَ تَخَافُ أَنْ يَطْعَمَ مَعَكَ»،
قُلْتُ: ثُمَّ أَيُّ؟ قَالَ: «أَنْ تُزَانِيَ خَلِيلَةَ جَارِكَ».

შევეკითხე შუამავალს (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას): რომელია ყველაზე დიდი ცოდვა ალლაჰის წინაშე? მან თქვა: «დაუდგინო ალლაჰს მოზიარე, როდესაც მან შეგქმნა შენ». მე

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (2475) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (100).

ვთქვი: ჭეშმარიტად, ეს დიდი ცოდვაა, შემდეგ ვკითხე: შემდეგ რომელი? თქვა: «საკუთარი შვილის მოკვლა იმის შიშით, რომ ის შენთან ერთად დაიწყებს ჭამას», ვკითხე: შემდეგ რომელი? თქვა: «მრუშობა მეზობლის ქალთან»¹.

გადმოცემულია 'უბაადა იბნ საამითისგან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომელმაც თქვა: თქვა აღლაჰის შუამავალმა აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა იყოს მასზე:

«خُنُوا عَلَيَّ، خُنُوا عَلَيَّ، الْبُكَرُ بِالْبُكَرِ جُلْدُ مَائَةٍ وَنَفْيُ سَنَةٍ، وَالتَّيَّبُ بِالتَّيَّبِ جُلْدُ مَائَةٍ وَالرَّجْمُ».

აიღეთ ჩემგან, აიღეთ ჩემგან, დაუქორწინებელი დაუქორწინებელთან — ასი მათრახის დარტყმა და ერთი წლით გადასახლება, ხოლო დაქორწინებული ქორწინებულთან ასი მათრახის დარტყმა და ქვებით ჩაქოლვა»².

მრუშობის ყოველი სახეობა აკრძალულია და დიდი ცოდვაა, თუმცა მრუშობის ზოგი სახეობა აღლაჰის წინაშე უფრო დიდ სიბრაზესა და სიძულვილს იწვევს, ვიდრე სხვანი. მრუშობის

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (4477) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (86).

² გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (1690).

ყველაზე მძიმე და ალლაჰისთვის ყველაზე
საძულველი სახეებია:

- მაჰრამებთან მრუშობა: ალ-ბარა იბნ 'ააზიბმა
(ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) თქვა:

«لَقِيتُ عَمِّي وَمَعَهُ رَأِيَةٌ، فَقُلْتُ لَهُ: أَيْنَ تُرِيدُ؟ قَالَ: بَعَثَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِلَى رَجُلٍ
نَكَحَ امْرَأَةً أَبِيهِ، فَأَمَرَنِي أَنْ أَضْرِبَ عُقَّةَ، وَأَخَذَ مَالَهُ».

„მე შევხვდი ჩემს ბიძას და მას თან ჰქონდა
დროშა. ვკითხე: საით მიემართები? მან თქვა:
ალლაჰის მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და
მშვიდობა მას) გამგზავნა იმ კაცთან, რომელმაც
ცოლად შეირთო მამის ცოლი, და მიბრძანა, რომ
კისერი მოვკვეთო და მისი ქონება ავიღო¹.

- მეზობლის ცოლთან მრუშობა:
გადმოცემულია ალ-მიყდად იბნ ალ-ასვადისგან
(ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომ მან
თქვა:

سَأَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَصْحَابَهُ عَنِ الزِّنَا؟ قَالُوا: حَرَامٌ، حَرَّمَهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ، فَقَالَ:
«لَأَنْ يَزْنِيَ الرَّجُلُ بِعَشْرٍ نِسْوَةٍ، أَيْسَرُ عَلَيْهِ مِنْ أَنْ يَزْنِيَ بِامْرَأَةٍ جَارِهِ».

ალლაჰის მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და
მშვიდობა მას) თავის საჰაბებს მრუშობის
შესახებ ჰკითხა. მათ თქვეს: «აკრძალულია,
აკრძალა ალლაჰმა და მისმა მოციქულმა». მან

¹ გადმოსცა აბუ დააუდმა ნომრით (4457).

თქვა: «თუ კაცი ათ ქალთან იმრუშებს, ეს მისთვის უფრო მსუბუქია, ვიდრე მეზობლის ცოლთან მრუშობა»¹.

- მოჯაჰიდების ცოლებთან მრუშობა: სულეიმან იბნ ბურაიდასგან, მისი მამისგან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოცემულია, რომ აღლაჰის შუამავალმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«حُرْمَةُ نِسَاءِ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ كَحُرْمَةِ أُمَّهَاتِهِمْ، وَمَا مِنْ رَجُلٍ مِنَ الْقَاعِدِينَ يُخْلِفُ رَجُلًا مِنَ الْمُجَاهِدِينَ فِي أَهْلِهِ فَيُخَوِّنُهُ فِيهِمْ، إِلَّا وَقَفَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَيَأْخُذُ مِنْ عَمَلِهِ مَا شَاءَ، فَمَا ظَنُّكُمْ؟».

«მუჯაჰიდთა ცოლების ხელშეუხებლობა მათთვის, ვინც უკან დარჩნენ, ისეთივეა, როგორც მათი დედების ხელშეუხებლობა. და იმ უკან დარჩენილთაგან არ არის ისეთი კაცი, რომელიც მუჯაჰიდის ოჯახში მის ადგილს დაიკავებს და მათ მიმართ ღალატს ჩაიდენს, რომ აღდგომის დღეს მის წინაშე არ დააყენონ და ის, ვისაც უღალატა, მის საქმეებიდან აიღებს, რასაც ინებებს. და რა გგონიათ თქვენ?»²

- ხანდაზმულთა მრუშობა: აბუ ჰურიერა (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოსცემს,

¹ გადმოსცა ალ-ბუხარიმ ალ-ადაბ ალ-მუფრადში (103).

² გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (1897).

რომ ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«ثَلَاثَةٌ لَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُرْكَبُهُمْ، وَلَا يُنْظَرُ إِلَيْهِمْ، وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ: شَيْخٌ زَانٍ، وَمَلِكٌ كَذَّابٌ، وَغَائِلٌ مُسْتَكْبِرٌ».

«სამი კატეგორიის ადამიანი არიან, ვისთანაც ალლაჰი არ დაელაპარაკება აღდგომის დღეს, არ განწმენდს მათ, არ შეხედავს მათ და მათთვის მტკივნეული სასჯელი იქნება: მოხუცი, რომელიც ჩადის მრუშობას, მატყუარა მეფე, ღარიბი, რომელიც ქედმაღლობს»¹.

ზიანი:

მრუშობას მრავალი ზიანი აქვს, მათ შორის:

- მრუშობის ჩადენის დროს მონასგან რწმენა შორდება; ხოლო როცა მოინანიებს, რწმენა მას კვლავ უბრუნდება. აბუ ჰურაირას (ალლაჰი იყოს კმაყოფილი მასით) გადმოცემით: თქვა ალლაჰის მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას):

«إِذَا زَنَى الرَّجُلُ خَرَجَ مِنْهُ الْإِيمَانُ كَأَنَ عَلَيْهِ كَالْظَّلَّةِ، فَإِذَا انْقَطَعَ رَجَعَ إِلَيْهِ الْإِيمَانُ».

«როცა ადამიანი მრუშობს, რწმენა მას ტოვებს იგი მის ზემოთ ჩრდილივით იქნება, ხოლო

¹ გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (172).

როდესაც ის თავს დაანებებს რწმენა მას დაუბრუნდება»¹.

- მრუმობა იწვევს ალლაჰის სიბრაზეს, მის მოძულებას და მის სასჯელს.

- ამქვეყნად მას ეკისრება შარიათით დადგენილი სასჯელი: თუ დაქორწინებულია — ქვებით ჩაქოლვა სიკვდილამდე; ხოლო თუ დაუქორწინებელია მათრახით ასი დარტყმა.

- მრუმობა იწვევს გვარეულობათა აღრევას, ამის შედეგად ოჯახები იშლება, მათ შორის დამკვიდრდება გაუცხოება და საზოგადოება ინგრევა.

- ისეთი დაავადებების გამოჩენა, რომლებიც წინა ეპოქებში არ არსებობდნენ, მაგალითად, შიდსი.

- მრუმობა აქრობს მორიდებულობასა და სანდოობას.

თავიდან აცილება:

ზინას დანაშაულში ჩავარდნისგან თავის არიდების საშუალებები:

¹ გადმოსცა აბუ დააუდმა ნომრით (4690).

ქორწინება ზინასგან დაცვის ყველაზე მძლავრ მიზეზთაგანია, ხოლო ვისაც არ შეუძლია ქორწინება, მას ევალდებულება მარხვა. გადმოსცა აბდულლაჰ იბნ მასუდმა (ალლაჰი კმაყოფილი იყოს მისით), მოციქულისგან (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას), რომელმაც თქვა:

«مَنْ اسْتَطَاعَ النِّبَاءَةَ فَلْيَتَزَوَّجْ، فَإِنَّهُ أَغْضَى لِلْبَصَرِ، وَأَحْصَنَ لِلْفَرْجِ، وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ بِالصَّوْمِ، فَإِنَّهُ لَهُ وَجَاءٌ».

«თქვენგან ვისაც შეუძლია ოჯახის რჩენა, დაე დაქორწინდეს, რადგან ჭეშმარიტად, ეს ეხმარება თვალების დაბლა დაშვებაში (აკრძალულისგან თავის არიდებაში) და სქესობრივი ორგანოების დაცვაში აკრძალულისგან. ხოლო ვისაც ამის შესაძლებლობა არ აქვს, დაე იმარხოვს, რადგან ჭეშმარიტად, მარხვა იქნება მისთვის [ცდუნებისგან] დაცვა»¹.

- სხეულის ორგანოების დაცვა და მზერის არიდება, როგორც თქვა უზენაესმა:

﴿قُلِ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّونَ مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُونَ فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ 30 وَقُلِ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ...﴾

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (1905) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (1400).

უთხარი (ო, წინასწარმეტყველო) მორწმუნე კაცებს, რომ დახარონ თავიანთი თვალები [არ შეაჩერონ მზერა იმ ქალებზე, რომელთა ყურებაც აკრძალულია, და ასევე სხეულის იმ ნაწილებზე, რომელთა ყურებაც სხვა კაცებშიც აკრძალულია], და დაიცვან თავიანთი სასქესო ორგანოები [მრუშობისა და მამათმავლობისაგან, და არ გამოაჩინონ ის, რაც დაფარული უნდა იყოს]. ეს მათთვის უფრო უკეთესია. ჭეშმარიტად, ალლაჰი მცოდნეა იმისა, რასაც ისინი აკეთებენ!

და უთხარი (ო, შუამავალო) მორწმუნე ქალებს: დახარონ თავიანთი თვალები [არ შეხედონ უცხო კაცებს და არც სხეულის იმ ნაწილებს, რომელთა ყურებაც არ არის ნებადართული კაცებშიც და ქალებშიც]. [ან-ნურ: 30-31]. გადმოცემულია აბუ ჰურაირასგან (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომ მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ عَلَى ابْنِ آدَمَ حَظَّهُ مِنَ الزَّانَا، أَدْرَكَ ذَلِكَ لَا مَحَالَةَ، فَرَأَى الْعَيْنُ النَّظَرَ، وَزَنَا اللِّسَانُ الْمَنْطِقَ، وَالنَّفْسُ تَمْنَى وَتَسْتَهْيِ، وَالْفَرْجُ يُصَدِّقُ ذَلِكَ أَوْ يَكْذِبُهُ».

«ჭემმარიტად, ალლაჰმა დაუწერა ადამის მეს თავისი წილი მრუშობიდან, ამის მიღწევა გარდაუვალია. თვალის მრუშობა არის მზერა, ენის მრუშობა მეტყველება, სული ნატრობს და მიილტვის, ხოლო სასქესო ორგანო ამას ან დაადასტურებს, ან უარყოფს»¹.

- უცხო ქალთან განმარტოება აკრძალულია; იბნ აბასმა (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) თქვა: მოვისმინე, როგორ ამბობდა მოციქული (ალლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას):

«لَا يَخْلُونَ رَجُلٌ بِأَمْرَةِ إِلَّا وَمَعَهَا ذُو مَحْرَمٍ».

«ნურასდროს იქნება კაცი ქალთან მარტო, თუ მასთან ერთად არ არის მაჰრამი»².

- მუსლიმი ქალის ჰიჯაბის ვალდებულება, რომელიც ალლაჰმა უბრძანა სურებში „ან-ნურ“ და „ალ-აჰზაბ“, და თავის არიდება გამოპრანჭვისგან, რაც შარიათმა აკრძალა.

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (6612) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (2657).

² გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (3006) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (1341).

- არ უნდა შედიოდე პორნოგრაფიულ საიტებზე და არ უნდა ჰქონდეს ურთიერთობა ცუდ მეგობრებთან იქნება ეს კაცები თუ ქალები.

მონანიებისკენ წახალისება მისი სამი პირობის მიხედვით (მრუმობის მიტოვება, სინანული და მტკიცე განზრახვა იმაზე, რომ აღარასდროს დაუბრუნდება ამ ცოდვას). უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს, როცა აღწერს ყოვლადმოწყალის მონებს:

﴿...وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا 68 يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا 69 إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا 70﴾

და არ მრუმობენ. ხოლო ვინც ამას ჩაიდენს, იგი შეხვდება ამის საზღაურს მარადიულ ცხოვრებაში

განკითხვის დღეს მას გაუორმაგდება სასჯელი და მასში სამუდამოდ დარჩება დამცირებული,

მხოლოდ ის, ვინც მოინანია, ირწმუნა და კეთილი საქმეები აკეთა, მათთვის ღმერთი შეცვლის მათ ცუდ საქმეებს კეთილ საქმეებად.

აღლაჰი მჰატიებელი, და შემწყალებელია. [აღ-
ფურყან: 68-70]

ქურდობა

ქურდობა დიდი ცოდვაა, რომელიც არღვევს ადამიანის სანდობასა და მის რელიგიას, უზენაესმა აღლაჰმა მასზე სავალდებულოდ დაადგინა სასჯელი ხელის მოკვეთა, როდესაც მისი პირობები არსებობს, და ამ დიდი ცოდვის ჩამდენის რწმენაც უარყო(აღლაჰმა)ამ ცოდვის ჩადენის დროს, და მასზე წყევლაც დააკისრა.

არსებობს სხვა სახეებიც, რომლებიც ქურდობას უკავშირდება, მიუხედავად იმისა, რომ მათზე არსებული სამართლებრივი შეფასება განსხვავებულია, მათ შორისაა: გატაცება, ძარცვა და ჯიბის ქურდობა და ამ სამრახ ქმედებებიდან თითოეულს თავისი სამართლებრივი დადგენილება და სასჯელი აქვს.

მტკიცებულებები:

ქურდობის აკრძალულობის
მტკიცებულებებიც, და მისი სამაგურობისა და

დანაშაულის სიმძიმის განმარტებებიც ბევრია, მათგან:

უზენაესის სიტყვით:

{وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جَزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ
{38

ქურდ კაცს და ქურდ ქალს (ო, მმართველნო) მოჰკვეთეთ მათი ხელები (როგორც ალლაჰის კანონშია განსაზღვრული) საზღაურად იმისთვის, რაც მათ მოიხვეჭეს [სამართლებრივი უფლების გარეშე სხვისი ქონების აღება], როგორც ალლაჰისგან სასჯელის მიზნით (და შესაშინებელი გაფრთხილება სხვებისთვის). ხოლო ალლაჰი ძლევამოსილია (თავის მეფობაში) და ბრძენია (თავის გადაწყვეტილებებსა და ბრძანებებში) [ალ-მაიდა: 38].

იბნ შიჰაბ აზ-ზუჰრიმ თქვა: «უზენაესმა ალლაჰმა ადამიანთა ქონების ქურდობისათვის სამაგალითო სასჯელად დააწესა ხელის მოკვეთა, და ალლაჰი ძლევამოსილია თავის შურისძიებაში ქურდის მიმართ, ბრძენია იმაში,

რაც სავალდებულოდ დაადგინა ქურდის ხელის მოკვეთა.»¹

აბუ ჰურეირა (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოსცემს, რომ შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«لَا يَزْنِي الزَّانِي حِينَ يَزْنِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَلَا يَسْرِقُ حِينَ يَسْرِقُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ»
«მრუში არ მრუშობას, როცა მრუშობს და ის ამ დროს მორწმუნეა, და არ იპარავს, როცა იპარავს და ის, ამ დროს მორწმუნეა»².

გადმოცემულია აბუ ჰურაირასგან (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომ მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«لَعَنَ اللَّهُ السَّارِقَ، يَسْرِقُ الْبَيْضَةَ فَتَقْطَعُ يَدُهُ، وَيَسْرِقُ الْحَبْلَ فَتَقْطَعُ يَدُهُ»
«ალლაჰმა დაწყევლა ქურდი, რომელიც მოპარავს ერთ კვერცხს და მისი ხელი უნდა მოიკვეთოს, მოიპარავს თოკს და მისი ხელი უნდა მოიკვეთოს».³

აიშასგან (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოცემულია, რომ მან თქვა: ალლაჰის

¹ ალ-ქაბაა'ირ აზ-ზაჰაბის (გვ.: 97).

² გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (2475) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (75).

³ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (6810) და მუსლიმის მიერ ნომრით (1687).

შუამავალმა (აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«تَقَطَّعَ الْيَدُ فِي رُبْعِ دِينَارٍ فَصَاعِدًا».

«ხელი იჭრება მეოთხედი დინარის (ღირებულების ქურდობისთვის) და ზემოთ»¹.

გადმოცემულია 'ურვა იბნ აზ-ზუბაირისგან, რომ აღლაჰის შუამავლის (აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) დროს მექქის აღებისას, ერთმა ქალმა ქურდობა ჩაიდინა. მაშინ მისიანებმა უსამა იბნ ზაიდს (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) მიაშურეს, რომ მისგან შუამდგომლობა ეთხოვათ. 'ურვა ამბობს: როცა უსამამ ამ საქმეზე მას მიმართა, აღლაჰის შუამავლის (აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) სახე შეიცვალა და თქვა:

«أَتَكَلِّمُنِي فِي حَدٍّ مِنْ حُدُودِ اللَّهِ»، قَالَ أَسَامَةُ: اسْتَغْفِرُ لِي يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَلَمَّا كَانَ الْعِشِيُّ قَامَ رَسُولُ اللَّهِ خَطِيبًا، فَأَتَيْتُ عَلَى اللَّهِ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ، ثُمَّ قَالَ: «أَمَّا بَعْدُ، فَإِنَّمَا أَهْلَكَ النَّاسَ قَبْلَكُمْ: أَنَّهُمْ كَانُوا إِذَا سَرَقَ فِيهِمُ الشَّرِيفُ تَرَكَوْهُ، وَإِذَا سَرَقَ فِيهِمُ الضَّعِيفُ أَقَامُوا عَلَيْهِ الْحَدَّ، وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، لَوْ أَنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ مُحَمَّدٍ سَرَقَتْ لَقَطَعْتُ يَدَهَا»، ثُمَّ أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِتِلْكَ الْمَرْأَةِ فُقُطِعَتْ يَدُهَا، فَحَسُنَتْ تَوْبَتُهَا بَعْدَ ذَلِكَ وَتَزَوَّجَتْ، قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: "فَكَانَتْ تَأْتِي بَعْدَ ذَلِكَ فَأَرْفَعُ حَاجَتَهَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ".

¹ გადმოცემულია ალ-ზუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (6789) და მუსლიმის მიერ ნომრით (1684).

ნუთუ შენ მელაპარაკები ალლაჰის მიერ დადგენილ სასჯელთაგან ერთ-ერთზე?! უსამამ უთხრა: მიტევება ითხოვე ჩემთვის, ო ალლაჰის შუამავალო. როცა საღამო დადგა, ალლაჰის მოციქული ﷺ ადგა და ხალხს ქადაგებით მიმართა, მან შეაქო ალლაჰი და განადიდა ის, ისე როგორც ეს მას ეკუთვნის, შემდეგ თქვა: ამის შემდეგ: ჭეშმარიტად, განადგურდა თქვენს წინ მყოფი ხალხი, როცა მათ შორის მოიპარავდა ღირსეული, ტოვებდნენ მას, ხოლო როცა სუსტი მოიპარავდა, ასრულებდნენ მასზე სასჯელს. ვფიცავ იმ ერთს, ვისი ხელშიც არის მუჰამმადის სული, თუ ფატიმა მუჰამმადის ასული მოიპარავდა, მე მოვჭრიდი მას ხელს. შემდეგ ალლაჰის მოციქულმა ﷺ უბრძანა იმ ქალის დასჯა და მას ხელი მოჭრეს. ამის შემდეგ მისი მონანიება იყო კარგი და ის გათხოვდა, აიშა (ალლაჰი იყოს კმაყოფილი მისით) ამბობდა: ამის შემდეგ ის ჩემთან მოდიოდა და მე მის საჭიროებებს ალლაჰის მოციქულს ﷺ გადავცემდი¹.

ეს მკაცრი სასჯელი – ხელის მოკვეთა – მისი მიზეზია სხვის ქონებაზე ხელყოფა. იგი არის

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (4304) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (1688).

შემაკავებელი და სამაგალითო სასჯელი გაფრთხილება და გაკვეთილი მათთვის, ვინც ხალხის ქონების მოპარვას განიზრახავს იგი ასევე არის ქურდის ცოდვისგან განწმენდა, საზოგადოებაში უსაფრთხოებისა და სიმშვიდის საფუძვლების დამყარება და ხალხის ქონების დაცვა.

ზიანები:

ქურდობას ბევრი ზიანი აქვს, მათ შორის:

- ქურდობა ეწინააღმდეგება რწმენის სრულყოფილებას, წინამორბედი ჰადისის თანახმად: «არ ჩადის ქურდობას, და ის ამ დროს მორწმუნეა».

- ქურდს ელოდება სასჯელი საიქიოში, თუ არ მოინანიებს, გარდა იმ სირცხვილისა, რომელსაც იგი ამქვეყნად შეხვდება..

- ქურდისთვის ხელის მოკვეთის მიზეზი.

- ქურდის ვედრება უპასუხოდ რჩება, ხოლო აბუ ჰურაირასაგან აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი გადმოცემულია რომ მან თქვა:

«ذَكَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الرَّجُلَ يُطِيلُ السَّفَرَ أَشْعَثَ أَغْبَرَ، يَمُدُّ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ، يَا رَبِّ، يَا رَبِّ، وَمَطْعَمُهُ حَرَامٌ، وَمَشْرَبُهُ حَرَامٌ، وَمَلْبَسُهُ حَرَامٌ، وَغَدْيٍ بِالْحَرَامِ، فَأَنَّى يُسْتَجَابَ لِذَلِكَ».

«შუამავალმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) მოიხსენა კაცი, რომელიც დიდ ხანს იყო მოგზაურობაში, ხელები ჰქონდა აპყრობილი ზეცისკენ და სთხოვდა: ო ღმერთო, ო ღმერთო, ხოლო მისი საკვები, სასმელი და სამოსიც იყო ჰარამი (აკრძალული), და გამოკვებილი იყო ჰარამით, და როგორ მიიღებდა ის პასუხს»¹.

- ეს მიუთითებს სულის უღირსობაზე და მდგომარეობის დაკნინებაზე.

- ადამიანები ქურდს არაფერს ანდობენ, თუნდაც უმნიშვნელოს.

პრევენცია:

ქურდობაში ჩავარდნისგან თავის არიდების გზები:

- ქურდის ხელის მოკვეთით სასჯელის აღსრულება საზოგადოებაში ქურდობის აღკვეთის ერთ-ერთ ყველაზე ძლიერ მიზეზად ითვლება.

¹ გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (1015).

ამანათის დაცვის წახალისება და ღალატისგან, ქურდობისგან დაშინება.

- ჰალალი სარჩოს გახსენება მთელი ოჯახისთვის, ასევე ქურდობის ავისმომასწავებელი შედეგისა და მისი გავლენა ოჯახის ყველა წევრზე.

- ბავშვების აღზრდა პატიოსნებითა და სხვათა უფლებებისა და ქონების ხელყოფისგან თავშეკავებაში, ბავშვის ძირითადი საჭიროებების უზრუნველყოფა, რათა ეშმაკმა ქურდობა არ შეაგონოს, და მისი განრიდება ცუდი მეგობრებისგან, რომლებიც მის თვალში ასეთ ქცევებს ალამაზებენ.

- ჰალალი სარჩოთი დაკმაყოფილება და ჰარამის თავიდან აცილება სარჩოს მოპოვებასა და მის გზებში, ამისათვის ძალისხმევის ჩადება და ალლაჰზე ვედრება, და აქვე შედის ის, რაც ჰადისში მოტანილია მოჰამმად მოციქულის (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) შესახებ:

«اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ، وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ».

«ღმერთო ჩემო, მაკმარე შენი ნებადართული და შორს მამყოფე აკრძალულისგან, მომეცი სარჩო შენი წყალობით და ნუ დამტოვებ ნურავის იმედად შენს გარდა»¹.

ალკოჰოლის მიღება

ღვინო (ალკოჰოლური სასმელები) იმ ბოროტებათაგანია, რომლებიც შარიათმა აკრძალა, და დაწყევლილია ყოველი, ვინც მას მოიხმარს ან მონაწილეობს მის წარმოებაში, გაყიდვაში, გადატანაში, ან მის დაღევისა და სხვა მსგავსში. ამდენად, ღვინის დაღევა დიდ ცოდვათაგანია, რომელიც მის ჩამდენს საიქიოში მკაცრი სასჯელის მუქრის ქვეშ აყენებს, გარდა იმისა, რომ ამქვეყნადაც მრავალი ცუდი შედეგი მოჰყვება მის ჩადენას.

მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) გვაცნობა, რომ ღვინის სმის გავრცელება და გახშირება განკითხვის დღის ნიშნებიდან ერთ-ერთია, ანას იბნ მალაიქის (ალლაჰი იყოს მისით

¹ გადმოსცა ათ-თირმეზიმ ნომრით (3563).

კმაყოფილი) გადმოცემით, მოციქულმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«مَنْ أَشْرَاطُ السَّاعَةِ أَنْ يُرْفَعَ الْعِلْمُ، وَيُثَبَّتَ الْجَهْلُ، وَيُشْرَبَ الْخَمْرُ، وَيَظْهَرَ الزَّانَا».

«განკითხვის დღის ნიშნებიდან ის არის, რომ ცოდნა გაქრება, გამყარდება უმეცრება, გავრცელდება ღვინის სმა (ალკოჰოლის), და მრუშობა აშკარა გახდება»¹.

ღვინოსთან ერთი და იგივე სამართლებრივ განაჩენს ექვემდებარება ყველაფერი, რაც აბრუებს და გონებას აქრობს, მათ შორის ნარკოტიკული საშუალებების ყველანაირი სახეობა და ჰაშიში. ეს ყველაფერი ჰარამია (აკრძალულია), მათგან რაიმეს მიღება არ არის ნებადართული. გადმოსცემს აბდულლაჰ იბნ ომარი (აღლაჰი იყოს კმაყოფილი მათით), რომ აღლაჰის მოციქულმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«كُلُّ مُسْكِرٍ خَمْرٌ، وَكُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ، وَمَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ فِي الدُّنْيَا فَمَاتَ وَهُوَ يُدْمِنُهَا وَلَمْ يَتُبْ، لَمْ يَسْرِ بِهَا فِي الْآخِرَةِ».

¹ გადმოსცემს ალ-ბუხარი ნომრით: (80), და მუსლიმი ნომრით: (2671).

«ყოველი მათრობელა ნივთიერება არის ღვინო, და ყოველი მათრობელა ნივთიერება ჰარამია (აკრძალულია). ვინც ამქვეყნად ღვინოს დალევს და მასზე დამოკიდებულად დარჩება და არ მოინანიებს, საიქიოში ის ღვინოს ვერ დალევს»¹.

მტკიცებულებები:

ღვინის დალევის აკრძალვის მტკიცებულებები და მისი სისაძაგლისა და დანაშაულის სიმძიმის განმარტება მრავლადაა; მათ შორის:

თქვა უზენაესმა ალლაჰმა:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنصَابُ وَالْأَزْلُمُ رَجَسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ 90 إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوفَعَ بَيْنَكُمْ وَالْعَدُوَّةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنتُمْ مُنْتَهُونَ 91﴾

ჰეი, თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! უეჭველად, ღვინო, ყუმარი, კერპები და (სამკითხაო) ისრები სატანის საძაგელ საქმეთაგანაა და განერიდეთ მას – რათა ეგების გადარჩეთ.

¹ გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (2003).

სატანას მხოლოდ ის უნდა, რომ მტრობა და სიძულვილი ჩააგდოს თქვენ შორის ღვინითა და ყუმარით; დაგაშორეთ ალლაჰის დიდებას/ხსენებას და ლოცვას. მაშ, ნუთუ თქვენ არ შეწყვიტავთ? [ალ-მაიდა: 90-91].

ანას იბნ მალიქმა (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) თქვა:

«كُنْتُ سَاقِيَ الْقَوْمِ يَوْمَ حُرِّمَتِ الْخَمْرُ فِي بَيْتِ أَبِي طَلْحَةَ، فَإِذَا مُنَادٍ يُنَادِي، فَقَالَ: أَخْرُجْ فَأَنْظُرْ، فَخَرَجْتُ فَإِذَا مُنَادٍ يُنَادِي: أَلَا إِنَّ الْخَمْرَ قَدْ حُرِّمَتْ، فَقَالَ لِي أَبُو طَلْحَةَ: أَخْرُجْ فَأَهْرِقْهَا، فَأَهْرَقْتُهَا، فَجَرَّتْ فِي سِكَكِ الْمَدِينَةِ».

მე ვუსხამდი ღვინოს ხალხს იმ დღეს, როცა ღვინო აიკრძალა, აბუ ტალჰას სახლში. მაშინ გაისმა მომხმობლის ხმა. აბუ ტალჰამ მითხრა: გადი და ნახე. გავედი და დავინახე, რომ მომხმობელი მოუხმობს: «ჭეშარიტად, ღვინო უკვე აიკრძალა!». მაშინ აბუ ტალჰამ მითხრა: გადი და გადაღვარე იგი! მეც დავღვარე იგი, და ის მედინის ქუჩებში დაიღვარა.¹

აბუ ჰურეირა (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოსცემს, რომ შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (2464) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (1980).

«لَا يَزْنِي الرَّأْيِي حِينَ يَزْنِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَلَا يَشْرَبُ الْخَمْرَ حِينَ يَشْرَبُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ».

«ადამიანი არ ჩადის მრუშობას, როცა ის მრუშობს და ის ამ დროს მორწმუნეა, და არ სვამს ღვინოს, როცა ამ დროს მორწმუნეა»¹.

გადმოცემულია აბდულლაჰ იბნ უმარისგან (ალლაჰი იყოს მათი ორივეთი კმაყოფილი), რომ ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«لَعَنَ اللَّهُ الْخَمْرَ، وَشَارِبَهَا، وَسَاقِيَهَا، وَبَائِعَهَا، وَمُبْتَاعَهَا، وَعَاصِرَهَا، وَمُعْتَصِرَهَا، وَحَامِلَهَا، وَالْمَحْمُولَةَ إِلَيْهِ».

«ალლაჰმა დაწყევლა ღვინო, მისი მსმელი, მისი ჩამომსხმელი, მისი გამყიდველი, მისი მყიდველი, მისი მწურავი, ის, ვინც მის დაწურვას ავალებს, ვინც მას (ღვინოს) მიიტანს, და ის, ვისთანაც მიაქვთ»².

გადმოცემულია აბუ დარდასგან (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომ თქვა: მიანდერმა ჩემმა მეგობარმა, ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას):

«لَا تَشْرَبِ الْخَمْرَ، فَإِنَّهَا مِفْتَاحُ كُلِّ شَرٍّ».

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (2475) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (100).

² გადმოსცა აბუ დააუდმა ნომრით (3674).

«ღვინოს ნუ დაღევ, რადგან იგი ყოველი ბოროტების გასაღებია»¹.

გადმოცემულია აბუ დარდასგან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომ შუამავალმა (აღლაჰმა დალოცოს და მიესაღმოს მას) თქვა:

«لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ، مُذْمِنٌ خَمْرٍ».

«არ შევა სამოთხეში ღვინოზე დამოკიდებული»².

ზიანი:

და იმ სასჯელთაგან და საფრთხეთაგან, რომლებიც ამ დიდ ცოდვას მოჰყვება:

- ვინც ღვინოს დაღევს, მისი ლოცვა ორმოცი დღის განმავლობაში არ მიიღება, გადმოცემულია აბდულლაჰ იბნ 'ამრისგან (აღლაჰი იყოს მათი ორივეთი კმაყოფილი) თქვა აღლაჰის შუამავალმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას):

«مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ لَمْ يُقْبَلْ لَهُ صَلَاةٌ أَرْبَعِينَ صَبَاخًا، فَإِنْ تَابَ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ، فَإِنْ عَادَ لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ لَهُ صَلَاةٌ أَرْبَعِينَ صَبَاخًا، فَإِنْ تَابَ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ، فَإِنْ عَادَ لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ لَهُ صَلَاةٌ أَرْبَعِينَ صَبَاخًا، فَإِنْ تَابَ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ، فَإِنْ عَادَ الرَّابِعَةَ لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ

¹ გადმოსცემს იბნ მაჯჰა ნომრით (3371).

² გადმოსცემს იბნ მაჯჰა ნომრით (3376).

لَهُ صَلَاةٌ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا، فَإِنْ تَابَ لَمْ يَنْبِ اللَّهُ عَلَيْهِ، وَسَقَاهُ مِنْ نَهْرِ الْخَبَالِ» قِيلَ:
يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ: وَمَا نَهْرُ الْخَبَالِ؟ قَالَ: نَهْرٌ مِنْ صَدِيدِ أَهْلِ النَّارِ.

«ვინც ღვინოს დალევს, მისი ლოცვა ორმოცი დღე არ იქნება მიღებული. თუ მოინანიებს, ალლაჰი მიიღებს მის მონანიებას. თუ კვლავ დაუბრუნდება, ალლაჰი მის ლოცვას ორმოცი დღე არ მიიღებს. თუ მოინანიებს, ალლაჰი მიიღებს მის მონანიებას. თუ კვლავ დაუბრუნდება, ალლაჰი მის ლოცვას ორმოცი დღე არ მიიღებს. თუ მოინანიებს, ალლაჰი მიიღებს მის მონანიებას. ხოლო თუ მეოთხედ დაბრუნდება, ალლაჰი მის ლოცვას ორმოცი დღე არ მიიღებს, და თუ მაშინაც მოინანიებს, ალლაჰი აღარ მიიღებს მის მონანიებას და მას ხაბალის მდინარიდან დააღვევინებს». კითხეს: ო, აბუ აბდურრაჰმან, რა არის ხაბალის მდინარე? თქვა: მდინარე, რომელიც ჯოჯოხეთის ბინადართა ჩირქიდან არის¹.

თუ ღვინის მსმელი მოკვდება და მასზე არ მოინანია, აკრძალულია მისთვის სამოთხის ღვინო. იბნ უმარი (ალლაჰი იყოს მათით კმაყოფილი) გადმოსცემს, რომ შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

¹ გადმოსცა ათ-თირმეზიმ ნომრით (1862).

«مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ لَمْ يَتُبْ مِنْهَا، حُرِمَهَا فِي الْآخِرَةِ».

«ვინც ამქვეყნად ღვინოს დალევს და შემდეგ არ მოინანიებს, საიქიოში მას ღვინო აეკრძალება»¹.

ის წარმოშობს მტრობასა და შუღლს მუსლიმთა შორის და ანგრევს მრავალ ოჯახს, ბევრი განქორწინება და შვილების გაფანტვა სწორედ ღვინის დალევაზე დამოკიდებულების შედეგია. ვინც ღვინოს სვამს და კარგავს გონებას, უგონოდ რჩება და შესაძლოა ჩაიდინოს ისეთი დამღუპველი ცოდვები, რისგანაც სხეულები შეძრწუნდება. ვინაიდან ღვინო ბოროტებათა დედაა და ყოველი ბოროტების გასაღები.

- იგი ფლანგავს მის მომხმარებელთა ქონებას იმაში, რაც ზიანს აყენებს და სარგებელს არ მოიტანს; ადამიანს ჰკითხავენ თავისი ქონების შესახებ — საიდან მოიპოვა და რაში დახარჯა. აბუ ბარზა ალ-ასლამი, ალლაჰი კმაყოფილი იყოს მისით, ამბობს: მოციქულმა (ალლაჰმა დალოცოს და მიესაღმოს მას) თქვა:

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (5575) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (2003).

«لَا تَرُولُ قَدَمًا عَبْدٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ عُمْرِهِ فِيمَا أَقْنَاهُ، وَعَنْ عِلْمِهِ فِيمَا فَعَلَ، وَعَنْ مَالِهِ مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبَهُ وَفِيمَا أَنْفَقَهُ، وَعَنْ جِسْمِهِ فِيمَا أَبْلَاهُ».

«სამსჯავროს დღეს ადამიანი ვერ გადაადგამს ნაბიჯს, სანამ მას არ ჰკითხავენ: მის სიცოცხლეზე – როგორ გაატარა იგი, მის ცოდნაზე – როგორ გამოიყენა იგი, მის ქონებაზე – საიდან შეიძინა და სად დახარჯა, მის სხეულზე – თუ რას შეაღია იგი»¹.

- ღვინო დარდს დარდზე უმატებს და პრობლემებს კიდევ უფრო ართულებს; და არა ისე, როგორც უქმადმოყვნი ამბობენ: თითქოს იგი სიხარულსა და მხიარულებას მოიტანდეს. და თუ რაიმე სიხარულია, ისიც ყალბი და მოტყუებითი სიხარულია, ცრუ მხიარულება, რომელიც მალე ქრება და მის შემდეგ მოდის სინანული, მწუხარება, მძიმე ფიქრი და დარდი ხანგრძლივი დროის განმავლობაში.

მათრობელა ნივთიერების მიღება იწვევს მრავალ ფიზიკურ და სულიერ ზიანს, და საკმარისია მისი ზიანიდან ისიც, რომ იგი გონებას აქრობს, რითაც დიდებულმა და

¹ გადმოსცა ათ-თირმეზიმ ნომრით (2417).

ძლევამოსილმა ალლაჰმა ადამიანი პატივით
შეამკო.

პრევენცია:

და მისი მოხმარებისა და მასზე
დამოკიდებულებისგან თავის არიდების
საშუალებანი:

- ალლაჰის ბრძანებისა და აკრძალვის დიდად
დაფასება, ბრძანებისადმი სწრაფი მორჩილება
და აკრძალულისგან თავის შეკავება; რადგან
ადამიანი, როდესაც დარწმუნებულია ალლაჰის
წყალობისა და სიბრძნის სრულყოფილებაში —
როგორც იმაში, რაც მან შექმნა და წინასწარ
განაწესა, ისე იმაში, რაც უბრძანა და აკრძალა —
კმაყოფილია თავისი ღმერთის ყველა
სწავლებითა და განჩინებით, კეთილგანწყობით
იღებს მათ და მიიჩქარის მათი აღსრულებისკენ
უხალისობისა და სიძნელის შეგრძნების გარეშე.

- ცოდნა იმისა, თუ რა მოჰყვება მათრობელა
ნივთიერებების მიღებას: უარყოფითი
შედეგები, სამარცხვინო ქცევები, დამდაბლება
და დამცირება, სირცხვილი და სინანული.

- ცვლილების სურვილი და შეუპოვრობა; აუცილებელია მტკიცე განზრახვა და მაქსიმალური ძალისხმევის გაღება.

- ცუდი მეგობრებისგან თავის არიდება და კარგი ზნეობის მქონე ადამიანებთან მეგობრობა; და მაშინ ადამიანი იპოვის მათგან დიდ დახმარებას ალლაჰის ნებით.

- არსებობს გარკვეული სამედიცინო მკურნალობის საშუალებები, რომლებიც ხელს უწყობენ ალკოჰოლზე ან ნარკოტიკებზე დამოკიდებული პირების მკურნალობას; შესაძლებელია მათით სარგებლობა და ექიმებსა და სპეციალიზებულ ცენტრებზე მიმართვა.

მევახშეობა

პროცენტი (მევახშეობა) ერთ-ერთ ყველაზე მძიმე ცოდვათაგანია; იგი არის ალლაჰისა და მისი მოციქულის (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) წინააღმდეგ ომი და მის ჩამდენს ამქვეყნადაც და იმქვეყნადაც მძიმე ზიანს აყენებს; ასევე აფუჭებს ეკონომიკურ ცხოვრებას

და უარყოფითად მოქმედებს, როგორც ინდივიდზე, ასევე საზოგადოებაზე.

მევახშეობა არის სესხზე დამატება ვადის სანაცვლოდ, ნებისმიერ შემთხვევაში; ასევე, ეს არის დამატება ორი საქონლის გაცვლისას, რომლებზეც მევახშეობის წესი ვრცელდება, და მას "ფადლ პროცენტი" ეწოდება. რაც შეეხება "პროცენტი ან-ნასიას", იგი არის გადახდის (ან მიღების) გადადება ორი იმ სახეობის საქონლის გაყიდვაში, რომლებშიც პროცენტი "ალ-ფადლის" მიზეზი ერთნაირია.

აბუ სა'იდ ალ-ხუდრი (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოსცემს, რომ მან თქვა: თქვა ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას):

«الذَّهَبُ بِالذَّهَبِ، وَالْفِضَّةُ بِالْفِضَّةِ، وَالْبُرُّ بِالْبُرِّ، وَالشَّعِيرُ بِالشَّعِيرِ، وَالتَّمْرُ بِالتَّمْرِ، وَالْمِلْحُ بِالْمِلْحِ، مِثْلًا بِمِثْلٍ، يَدًا بِيَدٍ، فَمَنْ رَادَّ أَوْ اسْتَرَادَ فَقَدْ أَرَبَى، الْإِخْذُ وَالْمُعْطَى فِيهِ سَوَاءٌ».

«ოქრო ოქროში, ვერცხლი ვერცხლში, ხორბალი ხორბალში, ქერი ქერში, ფინიკი ფინიკში, მარილი მარილში – მსგავსი მსგავსით, ხელიდან ხელზე. ვინც ზედმეტს დაამატებს ან ზედმეტს

მოითხოვს, მევახშეობას ჩაიდენს; მიმღებიც და მიმცემიც ამაში თანასწორნი არიან»¹.

პროცენტთან დაკავშირებული გარიგებები და მისი ფორმები მრავლადაა; ამიტომ მუსლიმმა უნდა იცოდეს ისინი, უფროთხილდებოდეს მათ და შორს იჭერდეს თავს მათგან, და არ ჩაებას არც ერთ გარიგებაში მანამდე, სანამ მის შარიათულ დადგენილებას არ შეისწავლის.

მტკიცებულებები:

მევახშეობაზე გაფრთხილების შესახებ არის ძალიან ბევრი რელიგიური ტექსტები ყურანიდან და სუუნადან, მათგან:

თქვა უზენაესმა ალლაჰმა:

﴿الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ {275}

ვინც ჭამს (იღებს) პროცენტს [საკრედიტო სარგებელს], აღდგებიან აღდგომის დღეს

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (2177) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (1584).

რომელნიც მევახშეობას ეწევიან, (აღდგომის დღეს) ვერ აღსდგებიან

(სხვაგვარად), თუ არა ისე, როგორც აღსდგება ეშმაკის შეხებით გაგიჟებული. აი, ეს იმისთვის, რომ თქვეს: ვაჭრობა ხომ იგივე მევახშეობააო. ალლაჰმა კი ნება

დართულად ცნო ვაჭრობა, და აკრძალა მევახშეობა. ვისაც დარიგება მოუვიდა

თავისი ღმერთისგან და თავი ანება, მისია რაც უწინ იყო: და მისი საქმე ალლაჰს

ეკუთვნის; ხოლო ვინც დაუბრუნდეს, ისინი არიან ცეცხლის ბინადარნი, და

დარჩებიან მასში მარადიულად [აღ-ზაყარა: 275].

ასევე, თქვა დიდებულმა და ძლევამოსილმა:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ 278 فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ...﴾

{ჰეი, თქვენ, რომელთაც იწმუნეთ! რიდი გქონდეთ ალლაჰისა და მიატოვეთ ის, რაც დაგრჩათ (ასაღები) პროცენტისგან, თუ ხართ თქვენ მორწმუნენი.

და თუ მაინც არ მოიმალოთ, მაშინ იცოდეთ ალლაჰისა და მისი შუამავლის მხრიდან გამოცხადებული ომის შესახებ...} [ალ-ბაყარა: 278-279].

და თქვა დიდებულმა:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُّضَاعَفَةً ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (130)﴾

{ჰეი, თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! არ ჭამოთ პროცენტი, მრავალგზის გამრავლებული; გეშინოდეთ ალლაჰის, ეგების წარმატებულ იქნეთ} [ალი იმრან: 130].

აბუ ჰურეირა (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოსცემს, რომ შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُوبِقَاتِ» (أَي: الْمُهْلِكَاتِ)، قالوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا هُنَّ؟ قَالَ: «الشِّرْكُ بِاللَّهِ، وَالسَّبْحُ، وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ، وَأَكْلُ الرِّبَا، وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ، وَالتَّوَلَّى يَوْمَ الرَّحْفِ، وَقَذْفُ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ الْغَافِلَاتِ».

«ერიდეთ შვიდ დამღუპველ ცოდვას» (ანუ: მომაკვდინებელი ცოდვები). ჰკითხეს: «ო ალლაჰის მოციქულო, და რომელია ისინი?» მან თქვა: «ალლაჰზე თანაზიარის დადგენა, ჯადოქრობა, იმ სულის მოკვლა, რომლის მოკვლაც ალლაჰმა აკრძალა, გარდა იმისა, რაც ეხება სამართლის აღდგენას (შარიათით),

მევახშეობა (რიბა), ობლის ქონების მიტაცება, ბრძოლის ველიდან გაქცევა და პატიოსანი, უდანაშაულო მორწმუნე ქალებზე მრუმობის დაბრალება»¹.

გადმოცემულია სამურა იბნ ჯუნდუბისგან (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომელმაც თქვა: შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«رَأَيْتُ اللَّيْلَةَ رَجُلَيْنِ أَتْيَانِي، فَأَخْرَجَانِي إِلَى أَرْضٍ مُقَدَّسَةٍ، فَأَنْطَلَقْنَا حَتَّى أَتَيْنَا عَلَى نَهْرٍ مِنْ دَمٍ، فِيهِ رَجُلٌ قَائِمٌ، وَعَلَى وَسْطِ النَّهْرِ رَجُلٌ، بَيْنَ يَدَيْهِ جَبَّارَةٌ، فَأَقْبَلَ الرَّجُلُ الَّذِي فِي النَّهْرِ، فَإِذَا أَرَادَ الرَّجُلُ أَنْ يَخْرُجَ رَمَى الرَّجُلُ بِحَجَرٍ فِي فِيهِ، فَرَدَّهُ حَيْثُ كَانَ، فَجَعَلَ كُلُّمَا جَاءَ لِيَخْرُجَ رَمَى فِي فِيهِ بِحَجَرٍ، فَيَرْجِعُ كَمَا كَانَ، فَقُلْتُ: مَا هَذَا؟ فَقَالَ: الَّذِي رَأَيْتُهُ فِي النَّهْرِ أَكَلَ الرَّبَا».

«მე დავინახე ამ ღამეს ორი კაცი, რომლებიც ჩემთან მოვიდნენ და წმიდა მიწაზე გამიყვანეს. ჩვენ წავედით მანამ, სანამ სისხლის მდინარეს არ მივაღექით. მასში იდგა ერთი კაცი, და მდინარის შუაში იყო სხვა კაცი, რომელსაც ხელში ქვები ეკავა. როცა მდინარეში მყოფი ცდილობდა გამოსვლას, შუაში მყოფი ქვებს უყრიდა პირში და აბრუნებდა უკან. ყოველ ჯერზე, როცა იგი ცდილობდა გამოსვლას, პირში ეყრებოდა ქვა და ბრუნდებოდა ისევ. მე ვკითხე:

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (2766) და მუსლიმის მიერ ნომრით (89).

"ვინ არის ეს?" მან მითხრა: "ვინც დაინახე მდინარეში, ეს არის რიბას მჭამელი (სესხის პროცენტის ამღები)"»¹.

ზიანი:

რიბით (პროცენტით) საქმიანობას მრავალი ზიანი მოაქვს, მათ შორის:

- პროცენტის მჭამელზე გამოთქმულია მკაცრი ბუქარა და იმევეყნად მწარე სასჯელი; ალლაჰმა უზენაესმა და მისმა მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ომი გამოუცხადეს მას. თქვა უზენაესმა:

﴿فَإِنْ لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ...﴾

{და თუ მაინც არ მოიშალოთ, მაშინ იცოდეთ ალლაჰისა და მისი შუამავლის მხრიდან გამოცხადებული ომის შესახებ...} [ალ-ბაყარა: 279]

- რომ იგი დაექვემდებარა ალლაჰის მოციქულის (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) წყევლას; გადმოცემულია ჯააბირ იბნ

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (2085) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (2275).

აბდულლაჰისგან (ალლაჰი იყოს კმაყოფილი მათით), რომ მან თქვა:

«لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَكِلَ الرِّبَا، وَمُؤْكِلَهُ، وَكَاتِبِيَهُ، وَشَاهِدِيَهُ، وَقَالَ: هُمْ سَوَاءٌ».

«ალლაჰის მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) დაწყევლა მევახშეობის მიმღები, მისი მიმცემი, მისი დამწერი და მისი ორი მოწმე; და თქვა: ისინი თანასწორნი არიან».¹

- ეს სხვა ადამიანების ქონების უკანონო მიტაცებაა. უზენაესი ალლაჰი ამბობს:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبُطْلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِّنْكُمْ...﴾

{ჰეი, თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! არ შეჰამოთ ერთმანეთის ქონება უსამართლოდ, გარდა იმისა, თუ ეს არის ვაჭრობა თქვენი თანხმობით...} [ან-ნისა: 29]. და მნიშვნელობა, როგორც თქვა ატ-ტაბარიმ: «არ შეჰამოთ ერთმანეთის ქონება იმით, რაც თქვენთვის აკრძალულია — პროცენტით (მევახშეობით), აზარტული თამაშებით და სხვა იმ საქმეებით,

¹ გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (1598).

რაც ალლაჰმა აგიკრძალათ, — გარდა თუ ეს იქნება ვაჭრობა»¹.

- პროცენტით მიღებული ქონება ბარაქას მოკლებულია, უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს:

﴿يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُزِيلُ الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ﴾ (276)

ალლაჰი ანადგურებს მევახშეობას და ამრავლებს მოწყალეობის გაღებას. და

ალლაჰს არ უყვარს არც ერთი ურწმუნო და ცოდვილი. [ალ-ბაყარა: 276]. თქვა ას-სა'დიმ (ალლაჰმა შეიწყალოს ის): ალლაჰი აქარწყლებს პროცენტს (ანუ იგი აუქმებს მას და ხდის უბარაქათოდ როგორც არსით, ასევე თვისებებით. ის ხდება უბედურებათა მიზეზი და ბარაქის მოცილება. და თუ მისგან დახარჯავს, ამისთვის ჯილდო არ ექნება, არამედ ეს გახდება მისთვის მარაგი ჯოჯოხეთის ცეცხლში.²

¹ ატ-ტაბარის განმარტება (6/ 625).

² ას-საადის თაფსირი (გვ: 117).

გადმოცემულია იბნ მას'უდისგან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომ მოციქულმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«مَا أَخَذُ أَكْثَرَ مِنَ الرَّبِّ إِلَّا كَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهِ إِلَى قِلَّةٍ».

«არავის მოუმატებია მევახშეობიდან, გარდა იმისა, რომ მისი საქმის საბოლოო შედეგი სიმცირე არ ყოფილიყო»¹.

- მევახშეობა გულებში სიძულვილს დათესავს, ამოაცლის მათგან სიბრალულსა და მოწყალებას; ამგვარად ძმოება კვდება და საზოგადოებათა სტრუქტურა იშლება.

პროცენტი (მევახშეობა) არის სოციალური დანაშაული, თუ ის რომელიმე საზოგადოებაში ფართოდ გავრცელდება, ამ საზოგადოებას გაანადგურებს და მის სამირკველს შეარყევს.

თავიდან აცილება:

პროცენტთან ურთიერთობის თავიდან აცილების გზები:

- რწმენის განხორციელება, თქვა უზენაესმა აღლაჰმა:

¹ გადმოსცა იბნ მაჯჯამ ნომრით (2279).

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً...)

ჰეი, თქვენ რომელთაც ირწმუნეთ! არ ჭამოთ პროცენტი [ნუ დაკავდებით პროცენტით], რომელიც შემდეგ მრავალჯერადად იზრდება [აალი იმრაან: 130] ეს მიუთითებს იმაზე, რომ რწმენა არის ის მიზეზი, რომელიც მომხმობია და ავალდებულებს ამ ბრძანების დამორჩილებას და იმ აკრძალვისაგან თავის შეკავებას, რადგან რწმენა არის სრული დაჯერება იმ ყველაფრისა, რისი დაჯერებაც სავალდებულოა, რაც საჭიროებს სხეულთ სიქმეების გაკეთებას.¹

- ღვთისმოშიშობის მიღწევა: თქვა უზენაესმა:

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً^ط وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (130))

ჰეი, თქვენ რომელთაც ირწმუნეთ! არ ჭამოთ პროცენტი [ნუ დაკავდებით პროცენტით], რომელიც შემდეგ მრავალჯერადად იზრდება [ალი იმრაან: 130].

- ალლაჰის წყალობის მოპოვებისკენ მოწადინება; უზენაესმა ალლაჰმა პროცენტის აკრძალვის შემდეგ თქვა:

¹ იხილე: ას-საადის თაფსირი (გვ: 148).

{وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ (132)}

მაშ, დაემორჩილეთ ალლაჰსა და შუამავალს, რომ იქნებ იქმნეთ შეწყალებულნი. [ალი იმრან: 132].

- სიკვდილის გახსენება და იმ საშინელებების, რაც იქნება განკითხვის დღეს, თქვა დიდებულმა ალლაჰმა, რიბას შესახებ აიათების შემდეგ:

{وَأَنفُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ (281)}

გეშინოდეთ იმ დღისა, როცა ალლაჰთან იქნებით დაბრუნებულნი. შემდეგ ყოველ სულს მიეგება ის, რაც მას მოუხვეჭავს, და არ შეეხებათ მათ უსამართლობა. (ალ-ბაყარა: 281)

- შიში ცეცხლისგან. თქვა ალლაჰმა პროცენტის აკრძალვის შემდეგ:

{وَأَنفُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ (131)}

მაშ, გეშინოდეთ ცეცხლისა, რომელიც ურწმუნოებისთვისაა გამზადებული. [ალი იმრაან: 131].

- შარიათის დადგენილებების შესწავლა, მათ შორის ყიდვა-გაყიდვის დადგენილებები და პროცენტის დადგენილებები, უმარ იბნ ალ-

ხატებადისგან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოცემულია, რომელმაც თქვა: «არავის შეუძლია ვაჭრობა ჩვენს ბაზარში, გარდა იმისა (იმ ადამიანისა), ვინც ფიქში (რელიგიის საკითხებში) განსწავლულია»¹. სხვა გადმოცემით: «და სხვა შემთხვევაში ის შეჭამს პროცენტს, უნდოდეს ეს მას თუ არა».²

- ჰალალთ დაკმაყოფილება და ჰარამისგან თავის შორს დაჭერა საზრდოსა და მისი გზებიდან, ასევე დიდებულ და ძლევამოსილ აღლაჰზე მიმართვა ვედრებით, და ამასთან დაკავშირებით მოყვანილია ჰადისში მოცემულის ﷺ შესახებ.

«اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ، وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَنْ سُؤَالِكَ».

«ღმერთო ჩემო, მაკმარე შენი ნებადართული და შორს მამყოფე აკრძალულისგან, მომეცი სარჩო შენი წყალობით და ნუ დამტოვებ ნურავის იმედად შენს გარდა»³.

¹ გადმოსცა ათ-თირმეზიმ ნომრით (487).

² წახალისება და დაშინება ალ-ასბაჰანის (810).

³ გადმოსცა ათ-თირმეზიმ ნომრით (3563).

მშობლების მიმართ ურჩობა

მშობლებისადმი უპატივცემულობა უდიდეს ცოდვათა შორისაა, და იგი ყველაზე სახიფათოთა შორის არის უზენაეს ალლაჰთან შირქის (მასზე თანაზიარის დადგენის) შემდეგ; ამიტომ უზენაესმა ალლაჰმა თავისი უფლება და მშობლების უფლება არაერთ აიათში ერთად დააყენა, როგორც ეს ხსენებულია უზენაესი ალლაჰის სიტყვებში:

﴿وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا...﴾

თაყვანი ეცით მხოლოდ ალლაჰს და არავინ დაუდგინოთ მას თანამოზიარედ. და კარგად მოეპყარით მშობლებს... [ან-ნისა: 36]. ყოვლადკურთხეული და უზენაესი ალლაჰი ამბობს:

﴿وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوُلْدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهَنَا عَلَى وَهْنٍ وَفِصْلُ فِي غَامِثٍ أَنْ أَشْكُرَ لِي وَلَوْلَاكَ إِلَهِي الْمَصِيرُ 14﴾

და ვუანდერძეთ ადამიანს მისი მშობლები (რომ კარგად მოექცეს მათ). სირთულეს სირთულეზე ითმენდა და ისე ატარა დედამისმა, და მისი მკერდიდან მოწყვეტა ორ წლამდე

გრძელდება. მემადლიერე მე და შენს მშობლებს, რამეთუ ჩემთანაა დაბრუნება [ლუყმან: 14].

მშობლებისადმი უპატივცემულობის არსი: ეს არის მშობლებისთვის ნებისმიერი ზიანის მიყენება, იქნება ეს სიტყვით თუ ქმედებით, და მათდამი სიკეთის კეთების მიტოვება. და ამაში შედის დამორჩილება იმაში, რასაც ისინი უბრძანებენ, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ისინი მას შირქისკენ მოუწოდებენ ან ალლაჰზე დაუმორჩილობისკენ, ამ ორ შემთხვევაში არ უნდა დაემორჩილოს მათ, რადგან არ არის მორჩილება ქმნილებისადმი შემქმნელის დაუმორჩილებაში, თან მათ კარგად მოექცეს და სიკეთით მოეპყროს. უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს:

﴿وَإِنْ جُهِدَاكَ عَلَىٰ أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا...﴾

და თუ ისინი გაიძულებენ, რომ თანაზიარად დამიდგინო ის, რისი ცოდნაც შენ არ

გაქვს, არ დაემორჩილო მათ და სიკეთე გამოიჩინე მათ მიმართ წუთისოფელში [ლუყმან: 15].

ქა'ზ ალ-აჰბარს (აღლაჰმა შეიწყალოს ის) ჰკითხეს: რა არის მშობლებისადმი უპატივცემულობა? მან თქვა: თუ მისი მამა ან დედა დაუფიცებენ, მათ ფიცს არ დაიცავს, თუ რაიმეს უბრძანებენ, მათ ბრძანებას არ დაემორჩილება, თუ რაიმეს სთხოვენ, არ მისცემს მათ, და თუ მას რაიმეს ანდობენ, მათ უღალატებს.¹

მტკიცებულებები:

მშობლებისადმი უპატივცემულობის აკრძალვის, აგრეთვე ამ მოქმედების სიმძიმისა და სიბოროტის დამადასტურებელი მტკიცებულებები უამრავია. მათ შორის არის:

თქვა უზენაესმა:

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ۖ إِنَّمَا يُبَلِّغَنَّ عَنْكَ إِلَٰكُكَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَفْ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ۖ 23 وَأَخْفِصْ لَهُمَا جَنَاحَ الذَّلِيلِ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَّانِي صَغِيرًا ۝ 24﴾

{და დაგიდგინა შენმა ღმერთმა, რომ არ ეთაყვანოთ არავის მის გარდა, და

¹ იხილეთ: "ალ-ქაბაირ" აზ-ზაჰაბის (გვ. 41).

კეთილად მოექცეთ მშობლებს. თუკი ორივე ან ერთ-ერთი მიაღწევს სიბერეს, არ

უთხრა მათ: უფფ!- არ უყვირო მათ და უთხარი კეთილი სიტყვა.

მათდამი სიკეთით დახარე მოწყალების ფრთები და თქვი: ღმერთო ჩემო,

წყალობა უყავ მათ ისევე, როგორც მე აღმზარდეს პატარა}. [ალ-ისრაა: 23-24].

აბუ ბაქრათა (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოსცემს, რომ ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«أَلَا أُتَبِّئُكُمْ بِأَكْبَرِ الْكَبَائِرِ؟»، قُلْنَا: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: «الْإِشْرَاكُ بِاللَّهِ، وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ، وَشَهَادَةُ الزُّورِ، أَوْ قَوْلُ الزُّورِ».

« ნუთუ არ გნებავთ, გამცნოთ ყველაზე დიდი ცოდვების შესახებ?» მიუგეს: რა თქმა უნდა, ო, ალლაჰის შუამავალო. მან თქვა: «ალლაჰზე თანაზიარის დადგენა, მშობლებისადმი უპატივცემულობა და სიცრუეზე მოწმობა, ან სიცრუის თქმა»¹.

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (2654) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (87).

ანასი (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი)
გადმოსცემს: მოციქულს (აღლაჰის ლოცვა და
მშვიდობა მას) ჰკითხეს დიდ ცოდვებზე, და მან
თქვა:

«الإِسْرَافُ بِاللَّهِ، وَغُفُوقُ الْوَالِدَيْنِ، وَقَتْلُ النَّفْسِ، وَشَهَادَةُ الزُّورِ».

«აღლაჰზე თანაზიარის დადგენა,
მშობლებისადმი ურჩობა, ადამიანის
მკვლელობა და ცრუმოწმეობა»¹.

გადმოცემულია მუღიირა იბნ შუ'ბასგან
(აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომ
შუამავალმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას)
თქვა:

«إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ عَلَيْكُمْ غُفُوقَ الْأُمَّهَاتِ...».

«ჭემმარიტად, აღლაჰმა თქვენ აგიკრძალათ:
დედებისადმი უპატივცემულო მოპყრობა...»².

ზიანი:

მშობლებისადმი უპატივცემულობას
მრავალი ზიანი აქვს, მათ შორის:

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (2653) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (144).

² გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (2408) და მუსლიმის მიერ ნომრით (593).

- მშობლებისადმი უპატივცემულობა იმ მიზეზთაგანაა, რის გამოც ალლაჰი მონას განკითხვის დღეს არ შეხედავს და რის გამოც მას სამოთხეში შესვლა აეკრძალება; აბდულლაჰ იბნ უმარის (ალლაჰი იყოს კმაყოფილი მათით) გადმოცემით, ალლაჰის მოციქულმა (ალლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«ثَلَاثَةٌ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: الْعَاقُ لَوَالِدَيْهِ، وَالْمَرْأَةُ الْمُتَرَجِّلَةُ، وَالذَّيُّوْتُ، وَثَلَاثَةٌ لَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ: الْعَاقُ لَوَالِدَيْهِ، وَالْمُدْمِنُ عَلَى الْخَمْرِ، وَالْمَنَانُ بِمَا أُعْطِيَ».

«სამი კატეგორიის ადამიანი არიან, რომლებისკენაც ალლაჰი არ გაიხედავს აღდგომის დღეს: მშობლების მიმართ ურჩი; ქალი, რომელიც მამაკაცს ემსგავსება; დაიუსი (კაცი, რომელიც არ ექვიანობს თავის ოჯახზე) და სამი არ შევა სამოთხეში: მშობლების მიმართ ურჩი; ღვინის მსმელი; და ვინც აყვედრის საკუთარ გაღებულ სიკეთეს»¹.

- დაუმორჩილებელი [მშობლების მიმართ] არის ურწმუნო ალლაჰის წყალობის მიმართ და მშობლების სიკეთის მიმართ. თქვა უზენაესმა და დიდებულმა:

¹ გადმოსცემს ან-ნასაი ნომრით (2562).

{...أَنْ أَشْكُرَ لِي وَلَوْلَا ذِكُّ إِلَهِ الْمَصِيرُ 14}

(...მემადლიერე მე და შენს მშობლებს, რამეთუ ჩემთანაა დაბრუნება 14) [ლუყმან: 14].

- მშობლებისადმი დაუმოეჩილებლობა უზენაესი ალლაჰის რისხვის ერთ-ერთი მიზეზია, აბდულლაჰ იბნ უმარისაგან (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოცემულია, რომ მან თქვა: ღმერთის კმაყოფილება მშობლის კმაყოფილებაშია, და ღმერთის რისხვა მშობლის რისხვაშია¹.

- მშობლებისადმი დაუმორჩილებლობა ოჯახში იწვევს შერყევას და, შესაბამისად, მთელ საზოგადოებაშიც, ვინც მის მშობლებს სიკეთეს არ გაუკეთებს, არც მისი შვილები გაუკეთებენ მას სიკეთეს, და არც მეზობლებისა და საზოგადოების მიმართ გამოიჩენს სიკეთეს.

მისგან თავის დაცვა:

მშობლების უფლების დარღვევის თავიდან აცილების გზები:

¹ გადმოსცა ალ-ბუხარიმ ალ-ადაბ ალ-მუფრადში ნომრით (2).

- მშობლების თუნდაც მცირე წყენინებისგან თავის არიდება, უზენაესი ამბობს:

﴿فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَفْ﴾

(და არ უთხრათ არავითარ შემთხვევაში მათ უკ) ეს არის უსიამოვნების ყველაზე დაბალი საფეხური, მისით მიგვანიშნა დანარჩენ, უფრო მძიმე ფორმებზე და აზრი ასეთია: ნუ მიაყენებ მათ უმცირეს უსიამოვნებასაც.

﴿وَلَا تَنْهَرُهُمَا﴾

და ნუ უსაყვედურებ მათ [შენ მშობლებს] ანუ: ნუ გაკიცხავ მათ და არ ელაპარაკო მათ უხეშად,

﴿وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا﴾

და უთხარი მათ [შენ მშობლებს] ძვირფასი სიტყვა. იმგვარი სიტყვებით, რომლებიც მათთვის საყვარელია, პატივისცემითა და თავაზიანობით რბილი და კეთილი სიტყვით, რომელიც სიამოვნებას ანიჭებს მათ გულებს და ამშვიდებს მათ სულებს, ხოლო ეს ყოველივე

ვითარებების, ადათ-ჩვეულებებისა და დროების მიხედვით იცვლება¹.

- იმის ცოდნა, რომ მშობლები ადამიანთაგან ყველაზე მეტად იმსახურებენ პატივისცემასა და კეთილ მოპყრობას; აბუ ჰურაირასაგან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოცემულია, რომ მან თქვა:

جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَنْ أَحَقُّ النَّاسِ بِحُسْنِ صَحَابَتِي؟
قَالَ: «أُمُّكَ»، قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: «ثُمَّ أُمُّكَ»، قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: «ثُمَّ أُمُّكَ»، قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: «ثُمَّ أَبُوكَ».

ერთი კაცი მოვიდა აღლაჰის შუამავალთან (აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) და ჰკითხა: ო, აღლაჰის შუამავალო, ადამიანთაგან ვინ იმსახურებს ყველაზე მეტად ჩემს პატივისცემას? უთხრა: «დედაშენი» ჰკითხა: შემდეგ ვინ? უთხრა: «შემდეგ დედაშენი» ჰკითხა: შემდეგ ვინ? უთხრა: «შემდეგ დედაშენი» ჰკითხა: შემდეგ ვინ? უთხრა: «შემდეგ მამაშენი»².

— მან უნდა იცოდეს, რომ რაც უნდა ბევრ სიკეთეს აკეთებდეს მშობლებისადმი, ის ვერასდროს გადაუხდის მათ თავის

¹ იხ. ას-საადის თაფსირი (გვ: 5).

² გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (5971) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (2548).

უფლებისამებრ, რადგან მათი უფლება გარდაუვლად აღემატება მის ყველა სიკეთეს. გადმოცემულია აბუ ჰურაირასგან (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომ შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«لَا يَجْزِي وَلَدٌ وَالِدًا، إِلَّا أَنْ يَجِدَهُ مَمْلُوكًا فَيَشْتَرِيَهُ فَيُعْتِقَهُ».

«შვილი ვერასდროს გადაიხდის მამამისის წინაშე მის ვალს, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ იგი იბოვის მამას მონად, იყიდის მას და გაათავისუფლებს».¹ ანუ: შვილს არ ძალუძს მამისადმი არსებული უფლებების სრულად შესრულება და ვერ დაუბრუნებს მას მის მიმართ გაწეულ სიკეთეს, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც თავის მამას მონად შეხვდება და გაათავისუფლებს მას. იბნ უმარმა (ალლაჰი იყოს მათით კმაყოფილი) დაინახა კაცი, რომელიც თავის დედას კისერზე ატარებდა და მასთან ერთად ქააბას გარშემო ტავაფს ასრულებდა. იმ კაცმა თქვა: «ო, იბნ უმარ, გგონია, რომ ამით დედის მიმართ ვალი მოვიხადე?» მან მიუგო: «არა, არც მისი მშობიარობის ერთი ტკივილიც კი; თუმცა

¹ გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (1510).

კარგად მოიქეცი, და ალლაჰი მცირე საქმის გამოც უხვად დაგაჯილდოებს»¹.

- საკუთარი თავის წინააღმდეგ ბრძოლა მშობლების კმაყოფილებისათვის, რაც ალლაჰის გზაზე ჯიჰადის ერთ-ერთ სახეობად ითვლება. როგორც გადმოსცემს აბდულლაჰ იბნ ამრი (ალლაჰი იყოს მათით კმაყოფილი), რომელმაც თქვა:

جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، يَسْتَأْذِنُهُ فِي الْجِهَادِ فَقَالَ: «أَخِيَّ وَالِدَاكَ؟»، قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: «فَفِيهِمَا فَجَاهِدْ».

ჰადისში გადმოცემულია, რომ შუამავალთან (ალლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) მოვიდა კაცი და სთხოვა ჯიჰადზე წასვლის ნებართვა, და შუამავალმა ჰკითხა: «მშობლები გყავს?», მან უპასუხა: კი. თქვა: «მაშინ, მათში არის შენი ჯიჰადი»².

- საჭიროა ადამიანმა თავი აარიდოს ისეთ საქციელს, რომ ჩხუბისას სხვას არ აწყენინოს და არ შეურაცხყოს მისი მშობლები, რადგან ამან შეიძლება გამოიწვიოს, რომ მეორე მხარემ თავის

¹ იხილეთ: აზ-ზაჰაბის "ალ-ქაზაირ" (გვ. 42).

² გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (3004) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (2549).

მხრივ მის მშობლებს მიაყენოს შეურაცხყოფა.გადმოცემულია აბდულლაჰ იბნ 'ამრისგან (აღლაჰი იყოს მათით კმაყოფილი), რომ აღლაჰის შუამავალმა (აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«إِنَّ مِنْ أَكْبَرِ الْكَبَائِرِ أَنْ يُلْعَنَ الرَّجُلُ وَالِدَيْهِ»، قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَكَيْفَ يُلْعَنُ الرَّجُلُ وَالِدَيْهِ؟ قَالَ: «يَسُبُّ الرَّجُلُ أَبَا الرَّجُلِ، فَيَسُبُّ أَبَاهُ، وَيَسُبُّ أُمَّهُ فَيَسُبُّ أُمَّهُ».

«ჭემმარიტად, ყველაზე დიდი ცოდვათაგან ერთია კაცის მიერ საკუთარი მშობლების დაწყევლა». ჰკითხეს: «ო, აღლაჰის შუამავალო, როგორ წყევლის კაცი თავის მშობლებს?» მან თქვა: «კაცი წყევლის სხვა კაცის მამას, ის კი პასუხად წყევლის მის მამას; წყევლის მის დედას, ის კი პასუხად წყევლის მის დედას»¹.

- გულმოდგინება იმისათვის, რომ მშობლები არ დამწუხრდნენ; გადმოცემულია აბდულლაჰ იბნ 'ამრისგან(აღლაჰი იყოს მათით კმაყოფილი), რომელმაც თქვა:

جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: جِئْتُ أَبَايَكَ عَلَى الْهَجْرَةِ، وَتَرَكْتُ أَبَوَيَّ يَبْكِيَانِ، فَقَالَ: «ارْجِعْ عَلَيْهِمَا فَأَضْحِكُهُمَا كَمَا أَبْكَيْتُهُمَا».

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (5973) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (90).

ერთი ადამიანი მივიდა ალლაჰის შუამავალთან (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) და თქვა: "მოვედი, რომ შენთან ჰიჯრაზე (გადმოსახლებაზე) დავდო ფიცი, ხოლო მშობლები ტირილში დავტოვე. მაშინ მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) უთხრა: «დაბრუნდი მათთან და გაამხიარულე ისინი ისე, როგორც აატირე»¹.

- ბავშვებისთვის მშობლების მიმართ კარგი მოპყრობის სწავლება ბავშვობიდანვე.

ნათესაური კავშირების გაწყვეტა

ნათესაური კავშირის გაწყვეტა, ნათესავებისადმი ცუდად მოქცევა, ან მათი უფლებების შესრულებისგან თავის არიდება დალუპულთა ნიშანია, რომლებმაც გაწყვიტეს ის კავშირები, რომელთა გამყარებაც ბრძანა ალლაჰმა, მეტიც, ეს დანაშაულია და მძიმე ცოდვათაგან ერთ-ერთია, და ამგვარ დანაშაულს მხოლოდ ის ჩადის, ვისაც გული გაქვავებულია, კეთილშობილება დაკლებული აქვს და პასუხისმგებლობის გრძნობა გამქრალია.

¹ გადმოსცა აბუ დაუდმა ნომრით [2528].

ნათესავები: ისინი არიან მამისა და დედის მხრიდან ახლო ადამიანები, ხოლო ნათესაური კავშირის გაწყვეტა არის: მათი მიტოვება, მათი მონახულებისაგან თავის არიდება, მათ სასიხარულო ამბებში არმონაწილეობა და მათი მწუხარებისას თანადგომის არგამოჩენა. ასევე, სხვების მათზე ამჯობინება ნათესაურ ყურადღებებსა და კერძო დახმარებებში, რომლებზეც მათ სხვებზე მეტი უფლება აქვთ.

მტკიცებულებები

ნათესაური კავშირის გაწყვეტის აკრძალვაზე მტკიცებულებები ბევრია, მათგან:

თქვა უზენაესმა ალლაჰმა:

﴿فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتُقْطِعُوا أَرْحَامَكُمْ ۚ 22 أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَرَهُمْ ۚ﴾ (23)

ნუთუ, თუ თქვენ ზურგს აქცევთ (ალლაჰის წიგნსა და მისი მოციქული მუჰამმადის ﷺ სუნნას), დაიწყებთ ქვეყნიერებაზე არეულობისა, სისხლისღვრას და ნათესაური კავშირების გაწყვეტას? 22

აი ისინი, რომელნიც ალლაჰმა დაწყევლა [მისი წყალობიდან გარიყა]; მან მათი სმენა დააყრუა (ასე რომ, აღარ ესმით ის, რაც მათთვის სასარგებლოა) და თვალნი დაუბრმავა (რათა ვერ დაინახონ ჭეშმარიტება). [მუჰამმად: 22/23].

კურთხეული და უზენაესი ალლაჰი ამბობს:

{وَالَّذِينَ يَنْفُسُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَٰئِكَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ 25}

ხოლო ისინი, რომლებიც არღვევენ აღთქმას ალლაჰთან დადებული ერთგულების შემდეგ (იმ აღთქმას, რომელიც ადამიანთა სულებმა მისცეს ალლაჰს ჯერ კიდევ ამ სამყაროში მოვლინებამდე, რომ მხოლოდ ერთ ალლაჰს აღიარებდნენ ღმერთად), და წყვეტენ იმას, რისი დაკავშირებაც ალლაჰმა უბრძანა (ანუ არღვევენ ნათესაურ და მორწმუნეთა შორის ერთობისა და თანადგომის კავშირებს) და ავრცელებენ მიწაზე არეულობასა და ცოდვებს, მათთვის არის ალლაჰის წყევლა [იგი განაშორებს მათ თავის წყალობას] და მათ ელით ცუდი საცხოვრებელი (ჯოჯოხეთი) 25 (არ-რა'დ: 25)

{...وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ...}

(...წყვეტენ იმ კავშირებს, რომელთა გამყარებაც ბრძანა ალლაჰმა...)

ანუ: და გაწყვეტენ ნათესაური კავშირებს, რომელთა კავშირი ალლაჰმა მათ უბრძანა¹.

- გადმოცემულია ჯუბაირ იბნ მუტ'იმისგან (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), მან გაიგონა, რომ ალლაჰის მოციქული (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ამბობდა:

«لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَاطِعٌ».

«არ შევა სამოთხეში ნათესაური კავშირის გამწყვეტი»². ანუ ნათესაური კავშირის გამწყვეტი.

გადმოცემულია აბუ ჰურაირასგან (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომ მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«خَلَقَ اللَّهُ الْخَلْقَ، فَلَمَّا فَرَّغَ مِنْهُ قَامَتِ الرَّجْمُ، فَأَخَذَتْ بِحِفْوِ الرَّحْمَنِ (مَوْضِعَ شَدِّ الإِزَارِ)، فَقَالَتْ: هَذَا مَقَامُ الْعَائِذِ بِكَ مِنَ الْقَطِيعَةِ، قَالَ: أَلَا تَرْضَيْنَ أَنْ أَصِلَ مِنْ وَصْلِكَ، وَأَقْطِعَ مِنْ قِطْعِكَ، قَالَتْ: بَلَى يَا رَبِّ، قَالَ: فَذَلِكَ» قال أبو هريرة: اقرءوا إن شئتم: (فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتُقْطِعُوا أَرْحَامَكُمْ ۚ) [131].

¹ ტაბარის თაფსირი (განმარტება) (13/514).

² გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (5984).

აღლაჰმა შექმნა ქმნილებები, და როცა დაასრულა მათი შექმნა, ნათესაურმა კავშირმა წამოდგა და მოეჭიდა მოწყალეს სარტყლის ადგილას (ის ადგილი, სადაც იკვრება იზარი). აღლაჰმა თქვა: კმარა! მან თქვა: "ეს არის ადგილი მისთვის, ვინც შენ გეკედლება მისი გაწყვეტისგან! აღლაჰმა თქვა: არ ხარ კმაყოფილი, რომ შევინარჩუნო კავშირი იმასთან, ვინც შენთან შეინარჩუნებს კავშირს, და გაწყვეტო იმასთან, ვინც შენთან გაწყვეტს? მან თქვა: რატომაუნდა, ო, ღმერთო. თქვა: მაშ ეს იქნება შენთვის. აბუ ჰურაირამ (აღლაჰი იყოს მისთ კმაყოფილი) თქვა: "წაიკითხეთ თუ გნებავთ: ნუთუ, თუ თქვენ ზურგს აქცევთ (აღლაჰის წიგნსა და მისი მოციქული მუჰამადის ﷺ სუნნას), დაიწყებთ ქვეყნიერებაზე არეულობის გავრცელებას (ურწმუნოებით) და დაღვრით სისხლს და გაწყვეტთ ნათესაურ კავშირებს?. [მუჰამად: 22]¹ (მუჰამად: 22)

აიშასგან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადამოცემულია, რომ მან თქვა: აღლაჰის

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (4830) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (2554).

შუამავალმა (ალლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას)
თქვა:

«الرَّحِمُ مُعَلَّقَةٌ بِالْعَرْشِ تَقُولُ: مَنْ وَصَّلَنِي وَصَّلَهُ اللَّهُ، وَمَنْ قَطَعَنِي قَطَعَهُ اللَّهُ».

«ნათესაური კავშირი ტახტზეა ჩამოკიდებული
და ამბობს: ვინც შეინარჩუნებს ნათესაურ
კავშირს, ალლაჰი მასთან კავშირს შეინარჩუნებს,
ხოლო ვინც გაწყვეტს ნათესაურ კავშირს,
ალლაჰი მასთან კავშირს გაწყვეტს»¹.

ზიანები:

ამ დიდი ცოდვის ზიანებსა და სასჯელებს
შორის:

- ნათესაური კავშირის გამწყვეტი
დაწყევლილია უზენაესი ალლაჰის წიგნში,
როგორც წინა აიათებში.

აგრეთვე, ალლაჰმა ურჩთა და
განადგურებულთა თვისებად გახადა იმის
გაწყვეტა, რის შეერთებასაც ალლაჰი უბრძანებს;
ამაში შედის ნათესაური კავშირის
შენარჩუნებაც. უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს:

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (5989) და
მუსლიმის მიერ, ნომრით (2555).

(الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿27﴾)

(რომელნიც არღვევენ ალლაჰის აღთქმას მისი განმტკიცების შემდეგ და წყვეტენ იმ კავშირებს, რომელთა გამყარებაც ბრძანა ალლაჰმა, და ქვეყნად თესავენ უკეთურებას... ეგენი არიან, ნამდვილად, წაგებულნი 27) (ალ-ბაყარა: 27)

- ის, ვინც წყვეტს ნათესაურ კავშირებს, მას სასჯელი ამქვეყნად დაჩქარებულად ეწევა, იმასთან ერთად, რაც მისთვის საიქოში სასჯელად არის შემონახული, აბუ ბაქრატი (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოსცემს, რომ მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«مَا مِنْ ذَنْبٍ أَجْدَرُ أَنْ يُعْجَلَ اللَّهُ لِصَاحِبِهِ الْعُقُوبَةَ فِي الدُّنْيَا مَعَ مَا يَدْخُرُ لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْبَغْيِ وَقَطِيعَةِ الرَّحِمِ».

«არ არსებობს ისეთი ცოდვა, რომლისთვისაც ალლაჰი უფრო მალე დასჯიდა ადამიანს ამქვეყნად, გარდა იმ სასჯელისა, რომელიც მას ელოდება საიქოში,

როგორც დაუნდობლობა (ძალადობა, უსამართლობა) და ნათესაური კავშირის გამწყვეტა.»¹.

- და იმ უდიდეს სასჯელთაგან, რომლითაც ისჯება ნათესაური კავშირის გამწყვეტი, არის ის, რომ მას აეკრძალება სამოთხეში შესვლა. ხოლო ჯუბაირ იბნ მუტ'იმის (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოცემით: თქვა აღლაჰის შუამავალმა (აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას):

«لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَاطِعٌ».

«არ შევა სამოთხეში ნათესაური კავშირის გამწყვეტი»².

- ნათესაური კავშირის გამწყვეტის საქმე არ ამაღლდება, და აღლაჰი არ მიიღებს მისგან საქმეს. აბუ ჰურაირამ (აღლაჰი კმაყოფილი იყოს მისით) თქვა: «გავიგონე, რომ აღლაჰის შუამავალი (აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) ამბობდა:

¹ გადმოსცა აბუ დააუდმა ნომრით (4902).

² გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (5984) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (2556).

«إِنَّ أَعْمَالَ بَنِي آدَمَ تُعْرَضُ عَلَى اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عَشِيَّةَ كُلِّ خَمِيسٍ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ فَلَا يُقْبَلُ عَمَلٌ قَاطِعٌ رَجَمٍ».

«ჭემმარიტად, ადამის შვილთა საქმეებს ალლაჰს წარმოუდგენენ ყოველ ხუთშაბათ საღამოს, პარასკევის ღამეს, და არ მიიღება იმ ადამიანის საქმე, რომელმაც გაწყვიტა ნათესაური კავშირები»¹.

დაცვა:

ამ დიდი ცოდვის საფრთხეებში ჩავარდნისგან თავის არიდების საშუალებები ესენია:

- მუსლიმმა უნდა გაიხსენოს ნათესაური კავშირის შენარჩუნების დიდი ღირსება, რათა ეს მას უბიძგებდეს მის დაცვასა და შენარჩუნებას. და მათგან არის ის რაც: ანას იბნ მაალიქი(ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) ამბობს: მე გავიგონე, რომ შუამავალი (ალლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) ამბობდა:

«مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُبْسَطَ لَهُ رَزْقُهُ، أَوْ يُنْسَأَ لَهُ فِي أَثَرِهِ (أَي: يُمَدَّ لَهُ فِي عُمْرِهِ)، فَلْيَصِلْ رَجْمُهُ».

«ვისაც სურს, რომ მისი სარჩო გაიზარდოს, ან სიცოცხლე გახანგრძლივდეს (ანუ: მისი

¹ გადმოსცა აჰმადმა ნომრით (10272).

სიცოცხლე გახანგრძლივდეს), დაე, შეინარჩუნოს ნათესაური კავშირები»¹.

- ბოროტებაზე სიკეთით პასუხი, და გაწყვეტაზე კავშირის აღდგენა, აბდულლაჰ იბნ 'ამრი (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოსცემს მოციქულის (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) სიტყვებს, რომელმაც თქვა:

«لَيْسَ الْوَاصِلُ بِالْمُكَافِي، وَلَكِنَّ الْوَاصِلَ الَّذِي إِذَا قُطِعَتْ رَحْمُهُ وَصَلَّهَا».

«ნამდვილი ნათესაური კავშირის დამყარებელი ის არ არის, ვინც მხოლოდ საპასუხოდ აკეთებს ამას, არამედ ნამდვილი კავშირის დამყარებელი ისაა, ვინც აგრძელებს ნათესაურ კავშირს იმასთან, ვინც გაწყვეტს მასთან კავშირს»².

- გამართლების მიღება და შეურაწყოვის პატიება და შემწყნარებლობა, ეს წინასწარმეტყველთა და მოციქულთა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მათზე) ზნეობაა. ამის მაგალითად მოჰყავთ იუსუფი (მშვიდობა მასზე): მიუხედავად იმისა, რაც მისმა ძმებმა გაუკეთეს, მან მაინც აპატია მათ და გადააბიჯა

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (2067) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (2557).

² გადმოსცა ალ-ბუხარიმ ნომრით (5991).

მათ საქციელს, რათა მათ შორის თბილი ურთიერთობის კავშირი დაურღვევლად შენარჩუნებულიყო.

- სიუხვე საკუთარი დროითა და ძალისხმევით, ასევე ქონებით, ნათესავებისადმი, მათგან საპასუხო სიკეთის მოლოდინის გარეშე, მათზე სიკეთის შეხსენებით თავმომწონებისგან თავის არიდება და იმით არ დამძიმება, რისი ტარებაც არ შეუძლიათ, მათთან ურთიერთობაში თავმდაბლობა და კარგი ზნეობა, და მოთმინება, მათი შეცდომებისა და ქმედებების ამაღლებით (გადალახვით), ასევე საუკეთესო აზრის ქონა მათ მიმართ და მათი დადანაშაულებისა და საყვედურის გახშირებისგან თავის შეკავება.

- ნათესავების ერთმანეთთან დაახლოებაზე ზრუნვა, როგორიცაა მათი მოწვევა საზეიმო შეკრებებზე და ნადიმებზე, მათი მონახულება და მათთან ტელეფონით კავშირის შენარჩუნება.

- ბავშვების მიჩვევა და მათი აღზრდა ნათესავური კავშირების შენარჩუნებისა და

გამყარების მნიშვნელობაზე, რათა ამას მიზანმიმართულად და ცხოვრებაში განახორციელონ, როდესაც გაიზრდებიან.

- ოჯახური პრობლემების გადაჭრა თათბირებითა და ლმობიერებით, განსაკუთრებით მემკვიდრეობასთან დაკავშირებულ საკითხებში.

- ნათესავეებთან ურთიერთობაში ფორმალობების თავიდან არიდება, რადგან ეს ხშირად ნათესაური კავშირის გაწყვეტამდე მიდის

მკითხაობა, წინასწარმეტყველება, ასტროლოგია და მათთან მისვლა, ვინც ამ აკრძალულ ქმედებებს მისდევს

მკითხაობა, ნათელმხილველობა და ვარსკვლავებით მკითხაობა დიდი ცოდვებია, რომლებიც არყევს იმ ადამიანის მრწამსს, ვინც ასეთ საქმეებს ეწევა, იგი ან ამტკიცებს დაფარულის ცოდნას, ან საქმეებს ვარსკვლავებს მიაწერს, და ეს ყველაფერი ეწინააღმდეგება ერთღმერთიანობას.

მკითხავი არის ის, ვინც ამცნობს მომავლის დაფარული მოვლენების შესახებ, და ასევე ითქვა: ის, რაც ადამიანის გულშია დაფარული

მკითხავი არის ის, ვინც ამტკიცებს, თითქოს იცის საქმეები სხვადასხვა რიტუალებით, რომლითაც გამოიტანს დასკვნას მოპარული საგნის შესახებ, დაკარგულის ადგილსამყოფელზე და მსგავსზე.

მკითხავი (ასტროლოგი) არის ის, ვინც იყენებს ვარსკვლავებით მკითხაობისა და ზეგავლენის ცოდნას, და ამბობს, მაგალითად: თუ გამოჩნდა ასეთი ვარსკვლავი და შეუერთდა ისეთ ვარსკვლავს, ეს ნიშნავს, რომ მოხდება ესა და ის, ან თუ ვიღაცას შეეძინა შვილი ასეთი ზოდიაქოს ნიშანში, მაშინ მას დაემთხვევა ესა და ის — სიმდიდრე თუ სიღარიბე, ბედნიერება თუ უბედურება და ამის მსგავსი. ამგვარად, ისინი ვარსკვლავთა მოძრაობის მიხედვით ასკვნიან დედამიწის მდგომარეობასა და მასზე მცხოვრებ ადამიანთა მდგომარეობას.¹

¹ იხილეთ: „თაისირ ალ-აზიზ ალ-ჰამიდ“ (გვ. 351).

ამაში შედის ვინც იუწყება დაფარულზე, ან ამტკიცებს დაფარულის ცოდნას, ან პირი, რომელიც ჰოროსკოპების მეშვეობით, ქვიშაზე გავლებული ხაზებით, კენჭებით მკითხაობით, ყავის ნალექის მკითხაობით ან ხელის გულით მკითხაობით ასკვნის დაფარულ საკითხებს, და მსგავსი, ყოველი, ვინც ამტკიცებს, რომ ხვდება დაფარულს რომელიმე ნახსენები ან სხვა საშუალების გამოყენებით, ის მატყუარა ურწმუნოა¹.

აუცილებელია ყურადღების მიქცევა იმაზე, რომ ჯადოქრებთან, მათნაირებთან და მათ მსგავს თაღლითებთან მისვლა იმ დიდ ცოდვათა რიგს მიეკუთვნება, რის შესახებაც მკაცრი გაფრთხილებაა მოსული, და მასში ჩავარდნას თან სდევს მრავალი მავნებლობა როგორც რელიგიის, ისე ქვეყნიერების საქმეებში.

¹ იხილე: აყიდათ ათ-თავჰიიდ ალ-ფაუზანის (გ: 97).

მტკიცებულებები:

არსებობს სარწმუნო მტკიცებულებები, რომლებიც ადასტურებენ მკითხაობის, ნათელმხილველობის და ასტროლოგიის აკრძალულობას, ასევე იმათთან მისვლის აკრძალვას, ვინც ამ უარყოფილ საქმეებს მისდევს; მათგან არის:

თქვა უზენაესმა ალლაჰმა:

﴿فُتِلَ الْخَرُصُونَ 10 الَّذِينَ هُمْ فِي عَمْرَةٍ سَاهُونَ 11 يَسْتَلُونَ أَيَّانَ يَوْمُ الدِّينِ 12﴾

{და იქნებიან მოკლულნი მატყუარები 10 ისინი, ვინც (ურწმუნოებისა) და მცდარი გზის სიღრმეში არიან ჩაფლულნი და გაუფრთხილებლობით (უდარდელად) ცხოვრობენ 11 ისინი კითხულობენ: როდის დადგება განკითხვის დღე?} [აზ-ზაარიათ: 10 - 12].

ანუ: იქმნენ დაწყევლილნი მკითხავები, რომლებიც თხზავენ (ხარსი ეს არის ტყუილი და ვარაუდი) ტყუილსა და სიყალბეს, და თქვა იბნ

აბზასმა (აღლაჰი იყოს კმაყოფილი ორივეთი):
ისინი არიან ნათელმხილველები”¹.

وَعَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ عَامَ الْحُدَيْبِيَّةِ، فَأَصَابَنَا مَطَرٌ ذَاتَ لَيْلَةٍ، فَصَلَّى لَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الصُّبْحَ، ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَيْنَا فَقَالَ: «أَتَذَرُونَّ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ؟»، قُلْنَا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، فَقَالَ: «قَالَ اللَّهُ: أَصْبَحَ مِنْ عِبَادِي مُؤْمِنٌ بِي وَكَافِرٌ بِي، فَأَمَّا مَنْ قَالَ: مُطَرْنَا بِرَحْمَةِ اللَّهِ وَبِرِزْقِ اللَّهِ وَبِفَضْلِ اللَّهِ، فَهُوَ مُؤْمِنٌ بِي، كَافِرٌ بِالْكَوْكَبِ، وَأَمَّا مَنْ قَالَ: مُطَرْنَا بِنَجْمٍ كَذَا، فَهُوَ مُؤْمِنٌ بِالْكَوْكَبِ كَافِرٌ بِي».

„გადმოცემულია ზაიდ იბნ ხალიდისგან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომ თქვა: გამოვედით აღლაჰის შუამავალთან (აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) ერთად ჰუდაიბიის წელს, ერთ ღამეს კი გაგვიწვიმდა. დილით ღოცვა აღასრულა ჩვენთან ერთად აღლაჰის შუამავალმა (აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას), შემდეგ მოგვმართა და ჰკითხა: იცით, რა თქვა თქვენმა ღმერთმა? ვუპასუხეთ: აღლაჰმა და მისი მოციქულმა უკეთ იციან. თქვა: აღლაჰმა თქვა: ჩემი მსახურებიდან დილას ზოგი ჩემდამი მორწმუნეა და ზოგი — ჩემს მიმართ ურწმუნო. ხოლო ვინც თქვა: ჩვენ აღლაჰის წყალობით, აღლაჰის რიზყით და აღლაჰის სიკეთით წვიმა მოგვივიდა, ის ჩემდამი მორწმუნეა, ვარსკვლავების მიმართ კი

¹ იხილეთ: ტაბარის თაფსირი (21/492).

ურწმუნო. ხოლო ვინც თქვა: წვიმა მოგვივიდა ამა და ამ ვარსკვლავის გამო, ის არის მორწმუნე ვარსკვლავების მიმართ და ურწმუნო ჩემს მიმართ.¹

ამ ჰადისში ალლაჰის მონები ორ ნაწილად იყოფიან:

პირველი ნაწილი: უზენაეს ალლაჰში მორწმუნე, იგი არის ის, ვინც ეს წყალობა ალლაჰს მიაკუთვნა და ალლაჰსვე მიაწერა, ამ წყალობისთვის ალლაჰს მადლობა გადაუხადა, სცნო, რომ ეს ალლაჰისგანაა, და შეაქო და განადიდდა ალლაჰი მისით

მეორე კატეგორია: ურწმუნო უზენაესი ალლაჰის მიმართ, და ურწმუნონი ორ სახეობად იყოფიან:

პირველი სახეობა — ის, ვინც ჩადის მცირე ურწმუნოებას (ქუფრ ასლარ), მაგალითად, როცა ამბობს: "წვიმა მოვიდა ამა და ამ ვარსკვლავის ან თანავარსკვლავედის გამო", ანუ სჯერა, რომ ვარსკვლავი ან თანავარსკვლავედი არის წვიმის

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (4147) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (71).

მიზეზი. ასეთი ადამიანის ურწმუნოება მცირეა, რადგან იგი არ მიიჩნევს, რომ ვარსკვლავს აქვს დამოუკიდებელი ძალა ან არის უზენაესი ალლაჰის თანასწორი, მაგრამ ის მიზეზად მიიჩნევს იმას, რაც რეალურად მიზეზი არ არის და მადლს უკავშირებს ალლაჰის გარდა სხვას. მისი სიტყვები მსგავსია ურწმუნოთა სიტყვებისა, და ეს არის მცირე ურწმუნოება ალლაჰის მიმართ.

მეორე სახეობა — დიდ ურწმუნოებად (ქუფრ აქბარ) მიჩნეულია. ეს არის ის, ვისაც სჯერა, რომ წვიმა არის ვარსკვლავებისა და პლანეტების მოქმედების შედეგი, რომ ისინი თვითონ აძლევენ წვიმას საკუთარი ნებით და იმის გამო, რომ მათი თაყვანისმცემლები მიმართავენ მათ ლოცვით, წვიმა გარდმოივლის მათი თხოვნის პასუხად. ასეთი რწმენა ერთსულოვანი აზრით წარმოადგენს დიდ ურწმუნოებას, რადგან იგი

გულისხმობს ღმერთობასა და ბატონობას ალლაჰის გარდა სხვა არსებებისთვის.¹

გადმოცემულია იბნ აბბასისგან (ალლაჰი იყოს მისით და მისი მამით კმაყოფილი), რომ ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«مَنْ أَقْنَبَسَ عِلْمًا مِنَ النُّجُومِ، أَقْنَبَسَ شُعْبَةً مِنَ السَّحَرِ زَادَ مَا زَادَ».

«ვინც ვარსკვლავებზე ცოდნა შეიძინა, მან ჯადოქრობის ერთ-ერთი მიმართულება ისწავლა, და რაც უფრო მეტს სწავლობს, მით უფრო იზრდება [მისი ცოდვა ან ცოდნა ჯადოქრობის სფეროში]»². ანუ: რაც უფრო მეტად ღრმავდება ადამიანი ასტროლოგიის შესწავლაში, მით უფრო ღრმად ჩაეფლობა ჯადოქრობაში, და შესაბამისად, იზრდება მისი ცოდვაც და ბრალეულობაც.

გადმოცემულია აბუ მას'უუდ ალ ანსაარისგან (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი):

«أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ نَهَى عَنْ ثَمَنِ الْكَلْبِ، وَمَهْرِ الْبَغِيِّ، وَخُلُوانِ الْكَاهِنِ».

«ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) აკრძალა ძაღლის ფასი, მეძავის

¹ იხ. ალ-თამიზიდ ლიშარჰ ქითააბ ალ-თაუჰიდ შეიხ საალიჰ აალ-აშ-შეიხის (გვ. 356).

² გადმოსცა აბუ დააუდმა ნომრით (3905).

გასამრჯელო და მკითხავის გასამრჯელო»¹.
მკითხავის ჰულვანი: მისი ანაზღაურება
მკითხაობისთვის.

გადმოცემულია მუ'ავია იბნ ჰაქამ ას-
სულამისგან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი),
რომელმაც თქვა:

قلت: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنِّي حَدِيثٌ عَهْدَ جَاهِلِيَّةٍ، وَقَدْ جَاءَ اللَّهُ بِالْإِسْلَامِ، وَإِنَّ مِنَّا
رَجُلًا يَأْتُونَ الْكُفَّانَ قَالَ: «فَلَا تَأْتِيهِمْ».

ვუთხარი: ო, აღლაჰის შუამავალო, მე ახლახან
ვიყავი ჯაჰილიაში (ისლამამდელ პერიოდში),
და აღლაჰმა მოიტანა ისლამი, და ჩვენში არიან
კაცები, რომლებიც მკითხავებთან მიდიან.
მოციქულმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას)
თქვა: «მაშ, არ მიაკითხო მათ»².

საფია (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი)
გადმოსცემს შუამავლის (აღლაჰის ლოცვა და
მშვიდობა მას) ზოგიერთი ცოლისგან, რომ მან
თქვა:

«مَنْ أَتَى عَرَاقًا فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلَاةٌ أُرْبِعِينَ لَيْلَةً».

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (2237) და
მუსლიმის მიერ, ნომრით (1567).

² გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (537).

«ვინც მივიდა მკითხავთან და მას რაიმე ჰკითხა, მისი ლოცვა არ იქნება მიღებული ორმოცი ღამის განმავლობაში»¹.

აბუ ჰურეირა (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოსცემს, რომ შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«مَنْ أَتَى حَائِضًا أَوْ امْرَأَةً فِي دُبْرِهَا أَوْ كَاهِنًا فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ».

«ვინც მენსტრუაციის დროს მყოფ ქალთან ან ქალთან უკანალის გზით (ანუსით) ურთიერთობას დაამყარებს, ან მივა მკითხავთან, მან უარყო ის, რაც გარდმოველინა მუჰამმადს (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას)»².

ალ-ყურტუბი (ალლაჰმა შეიწყალოს ის) მკითხავთა შესახებ ამბობს: «აუცილებელია იმ პირისთვის, ვინც ასრულებს მუხთასიბის მოვალეობას (ანუ ზედამხედველობს ბაზრებზე წესრიგსა და ზნეობრივ საკითხებს), რომ გააძევოს ისინი ბაზრებიდან და მკაცრად

¹ გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (2230).

² გადმოსცა ათ-თირმიზიმ ნომრით (135).

გააკრიტიკოს მათი საქციელი, და არ დაუშვას, რომ ვინმემ მათ მიმართოს ამ მიზნებისთვის».¹

ზიანები:

მარჩიელობის, მისნობის, ვარსკვლავებით მკითხაობის და ამ აკრძალულ საქმეებში ჩართულობთან მისვლის ზიანები:

– ვინც ასეთ ქმედებას ჩადის, მიეკუთვნება იმათ, ვინც ტალუთის (ცრუ ღვთაების) სახელში შედის. ასეთ ადამიანებთან მიმართვა ნიშნავს მიმართვას განსჯისთვის ტალუთთან. ხოლო ტალუთი არის ყველაფერი, რასაც ალლაჰის გარდა თაყვანს სცემენ. უზენაესი ალლაჰი ამბობს:

﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا بِمَا أَنزَلَ إِلَيْنَا وَمَا أَنزَلَ مِن قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَن يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا ۖ﴾ (60)

{განა არ გინახავს, ვინც ამტკიცებდა, რომ ირწმუნეს რაც ზემოგევლინა შენ და რაც ზემოევლინათ შენზე უწინ და უნდათ ტალუთმა განსაჯოს მათ შორის? მაშინ, როცა ნაბრძანები

¹ იხილეთ: ალ-მუფჯიმ ლიმა აშქალა მინ თალხის მუსლიმ (ტომი 5, გვერდი 633)

ჰქონდათ უარეყოთ იგი, შაიტანს სურს, რომ გზა აუბნიოს მათ შორი გზააბნევით}. [ან-ნისა: 60] ატ-ტაბარიმ ყათადასგან გადმოსცა ისეთი ცნობები, რომლებიც მიუთითებენ, რომ ეს აიათი ორ კაცთან დაკავშირებით გარდმოეწვინა: ერთი — ანსარებიდან, ხოლო მეორე — ებრაელთაგან; მათ შორის უფლებრივ საკითხზე დავა იყო, ამიტომაც მათ მედინაში მყოფ მკითხავს მიმართეს, რომ მას განესაჯა მათ შორის, ხოლო შუამავალი (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) გვერდით დატოვეს; და აღლაჰმა — დიდებულმა და აღმატებულმა — ეს გაკიცხა¹.

- იგი პირველი ჯაჰილიის ხალხის ქმედებებიდანაა, — აღ-ბუხარი ამბობს: ჯააბირმა თქვა: «ტალუთები, რომლებთანაც ისინი მიდიოდნენ განსასჯელად, ასეთნი იყვნენ: ჯუჰაინის ტომში — ერთი, ასლამის ტომში — ერთი, და ყოველი ტომისთვის ჰყავდათ ერთი ტალუთი — მკითხავები, რომლებსაც შაიტანი ეშვებოდა». ხოლო 'იქრიმამ

¹ ატ-ტაბარის განმარტება (7/191).

თქვა: «სიტყვა აღ-ჯიბთ აბისინიურ ენაზე ნიშნავს 'შაიტანს', ხოლო ატ-ტალუთი ნიშნავს: ქააჰინს (მკითხავს)».¹

– ეს წარმოადგენს ადამიანთა მიერ ადამიანებითა და ადამიანთა მიერ ჯინებით გამოცდას (ცდუნებას). გადმოცემულია აიშასგან (აღლაჰი იყოს კმაყოფილი მასით), რომ მან თქვა:

سَأَلَ أَنَسُ النَّبِيَّ ﷺ عَنِ الْكُفَّانِ، فَقَالَ: «إِنَّهُمْ لَيَسُوا بِشَيْءٍ»، فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَإِنَّهُمْ يُحَدِّثُونَ بِالشَّيْءِ يَكُونُ حَقًّا، قَالَ: فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «تِلْكَ الْكَلِمَةُ مِنَ الْحَقِّ يَخْطُفُهَا الْجَنِّي، فَيَقْرُأُهَا فِي أُنْ وَلَيْهِ كَقَرْقَرَةِ النَّجَاجَةِ، فَيَخْلُطُونَ فِيهِ أَكْثَرَ مِنْ مِائَةِ كَذْبَةٍ».

«ერთხელ ადამიანთა ერთმა ჯგუფმა აღლაჰის შუამავალს (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) მკითხავენზე ჰკითხეს, შუამავალმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) მათ უპასუხა: «ისინი არაფერს წარმოადგენენ». მათ იკითხეს: ო, აღლაჰის შუამავალო, ისინი ამბობენ ისეთ რამეს, რაც სიმართლეს შეესაბამება. შუამავალმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა: «ის არის სიტყვები ჭეშმარიტებიდან, რომელსაც იპარავს ჯინი და შემდეგ ჩასჩურჩულებს თავის მეგობარს (მკითხავს) ყურში, როგორც ქათმის

¹ იხილეთ: საჰიპ აღ-ბუხარი (ტომი 6, გვერდი 45).

კაკანი, და ისინი მასში ურევენ ასზე მეტ ტყუილს»¹.

ანუ: მკითხავი (ქაჭინი) იმ სიტყვას, რომელიც მას შაიტანებიდან ერთ-ერთი მისი მეგობარი გადასცემს, ამატებს ას ცრუ სიტყვას. ან თვით შაიტანი, რომელიც ციდან მოიპარავს ერთ სიტყვას, მას ამატებს ას ტყუილს, და შემდეგ უყვება ყველაფერს თავის ადამიან მეგობარს. შედეგად, ადამიანები აცდუნებენ ერთმანეთს — ადამიანი ეცდუნება მკითხავს, ხოლო ისინი ორივენი — თავიანთ შაიტან მეგობრებს. ბოლოს ისინი იღებენ ყველაფერს, რასაც ისინი მოუტანენ — ჭეშმარიტსაც და სიცრუესაც — რადგან ზოგჯერ მათ ნათქვამში მართლაც არის ჭეშმარიტების წილი, მოპარული ციური ამბებიდან.²

– ვინც მივა მკითხავთან (არრაფთან) და რამეს ჰკითხავს მას, მისი ლოცვა არ იქნება მიღებული

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (7561) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (2228).

² იხილეთ: "თაისირ ალ-აზიზ ალ-ჰამიდ" (გვერდი 223).

ორმოცი ღამის განმავლობაში, როგორც ეს ნათქვამია წინა ჰადისში.

პრევენცია:

ჯადოქრობისგან, მკითხაობისგან, ასტროლოგიისგან და მათ მსგავსი ამბებისგან დასაცავად არსებობს რამდენიმე მიზეზი (საშუალება), მათ შორის:

- სრული დარწმუნებაა იმაში, რომ არავინ არ იცის დაფარული, გარდა ალლაჰისა, როგორც თქვა უზენაესმა:

﴿قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ...﴾

{თქვი არავინ უწყის ფარულისგან, რაც ცათა შინა და დედამიწაზეა, გარდა ალლაჰისა...} [ან-ნამლ: 65]. და თქვა დიდებულმა:

﴿وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ 31 قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ 32﴾

{და შეასწავლა ადამს ყველა სახელი, შემდეგ წარუდგინა ისინი ანგელოზებს და

უთხრა: მაცნობეთ მე ამათი სახელები თუკი მართალნი ხართ}.

დიდება შენდა! მხოლოდ ის ვიცით, რაც შენ გვასწავლე. ჭეშმარიტად შენა ხარ ყოვლისმცოდნე, ბრძენი. [ალ-ბაყარა: 31, 32], ამრიგად, მათ აღარ დარჩათ სხვა გზა, გარდა საკუთარი უძლურების აღიარებისა — რომ ისინი არ ფლობდნენ სხვა ცოდნას, გარდა იმისა, რაც მან ასწავლა მათ, მათი სიტყვებით:

{سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا...}

{შენა ხარ მხოლოდ ყოვლადუნაკლო, ხოლო ჩვენ არ ვფლობთ სხვა ცოდნას, გარდა იმისა, რაც შენ გისწავლებია...} ამაში იყო ყველაზე ცხადი მოწმობა და ყველაზე ნათელი მტკიცებულება იმაზე, რომ სიცრუეა ყოველი განცხადება ასტროლოგი მკითხავისგან, ვინც დაიჩემებს დაფარულის ცოდნიდან რაიმეს¹.

- უზენაესი ალლაჰისადმი თაყვანისცემის განხორციელება ტალუთის უარყოფასთან ერთად; ხოლო ვინც იჩემებს დაფარულის ცოდნას, ან საქმეებს ვარსკვლავებს მიაწერს და მიიჩნევს, რომ მათ თავისთავად აქვთ

¹ თაფსირ ატ-ტაბარი, (1/ 527, 528).

ზემოქმედება — ის გადაცდა, ტირანულად მოიქცა და ზღვარს გადააჭარბა, ურწმუნოება ჩაიდინა და თავადაც ტალუთად იქცა. უზენაესი ამბობს:

﴿...فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنُ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا
وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾

{...მაშ, ვინც უარყო ტალუთი და ირწმუნა ალლაჰი, იგი მოექცადა საიმედო მოსაკიდს, რომლის გატეხვა შეუძლებელია. ჭეშმარიტად, ალლაჰი ყოვლისგამგონი, ყოვლისმცოდნეა}. [ალ-ბაყარა: 256]. გადმოცემულია სა'იიდ იბნ ჯუბაირისგან, რომელმაც თქვა: ატ-ტალუთ: მარჩიელი¹.

- თავჰიდის (ერთღმერთიანობის) შესწავლა და მისი სწავლება, და ცოდნა იმისა, რაც მას ეწინააღმდეგება; კეთილის ბრძანება და დასაგმობის აღკვეთა; და შარიათული სასჯელების აღსრულება იმათზე, ვინც ამ სატანურ საქმეებს სჩადის.

¹ თაფსირ ატ-ტაბარი, (4/ 557).

ქანდაკების შექმნა

ქანდაკების დამზადება ერთ-ერთი დიდ ცოდვათაგანია, რისგანაც შარიათი გვაფრთხილებს; მისი ჩამდენი დაწყევლილია და მას მკაცრი სასჯელი ემუქრება, და იგი კერპების თაყვანისცემისა და უზენაესი ალლაჰისთვის მოზიარის დადგენის ერთ-ერთ უმთავრეს მიზეზს წარმოადგენს.

ქანდაკების შექმნის არსი ისაა, რომ მონამ შექმნას გამოსახულება, რომლის მეშვეობითაც იგი მიზამავს იმას, რაც უზენაესმა ალლაჰმა შექმნა ცოცხალ არსებათა შორის; იქნება ეს ქვის, თიხის, რკინის, სპილენძის ან სხვა მასალისგან.

სწავლულებს შორის არსებობს ერთსულოვნება იმაზე, რომ ქანდაკებების შექმნა და მათი ფლობა აკრძალულია¹.

ან-ნავავიმ (ალლაჰმა შეიწყალოს ის) თქვა: «სწავლულები ერთსულოვნად შეთანხმდნენ იმაზე, რომ ყველაფერი, რაც ჩრდილს იჩენს (ანუ მოცულობითი გამოსახულება, ქანდაკება),

¹ იხილეთ: ფათჰ ალ-ბაარი (ტომი 10, გვ. 391).

აკრძალულია და უნდა მოისპოს». ალ-ყადიმ თქვა: «გარდა იმ შემთხვევისა, როცა საქმე ეხება პატარა გოგონებისთვის განკუთვნილ სათამაშო თოჯინებს — ამაზე დაშვება (შეღავათი) არის მოცემული».¹

მტკიცებულებები:

სუნნაში არის ძალიან ბევრი ჰადისი მოცემული, რომლებიც აფრთხილებს ცოცხალი არსებების გამოსახვისა და ქანდაკებების შექმნისგან, მათგან:

აბდულლაჰ იბნ უმარის (ალლაჰი იყოს მათით კმაყოფილი) გადმოცემით, ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«إِنَّ الَّذِينَ يَصْنَعُونَ هَذِهِ الصُّوَرَ يُعَذَّبُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُقَالُ لَهُمْ أَهْبُوا مَا خَلَقْتُمْ».
«ჭეშმარიტად, ისინი, ვინც ქმნიან ამ სურათებს, განკითხვის დღეს დაისჯებიან; მათ ეტყვიან: "მიანიჭეთ სიცოცხლე იმას, რაც თქვენ შექმენით"».²

¹ (მუსლიმის განმარტება: 14/ 82).

² გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (5607) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (2108).

გადმოცემულია მუსლიმ იბნ სუბაიჰისგან, რომელმაც თქვა: ჩვენ ვიყავით მასრუყთან ერთად იასარ იბნ ნამირის სახლში; მან იქ დაინახა ცოცხალი არსებების გამოსახულებები და თქვა: გავიგონე აბდულლაჰ იბნ მას'უდისგან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომ ამბობდა: გავიგონე აღლაჰის შუამავალი (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ამბობდა:

«إِنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَذَابًا عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْمُصَوِّرُونَ».

«ჭეშმარიტად აღლაჰთან განკითხვის დღეს ყველაზე მკაცრ სასჯელს დაექვემდებარებიან ისინი, ვინც ცდილობენ შექმნან აღლაჰის ქმნილების მსგავსი ქმნილებები»¹.

გადმოცემულია აბუ ზურ'ასგან, რომ თქვა: აბუ ჰურაირასთან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) ერთად შევედი მარვანის სახლში; იქ მან დაინახა გამოსახულებები და თქვა: გავიგონე, რომ აღლაჰის შუამავალი (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ამბობდა: თქვა აღლაჰმა, დიდებულმა და უზენაესმა:

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (5950) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (2109).

«وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذَهَبَ يَخْلُقُ خَلْقًا كَخَلْقِي؟ فَلْيَخْلُقُوا دَرَّةً، أَوْ لِيَخْلُقُوا حَبَّةً، أَوْ لِيَخْلُقُوا شَعِيرَةً».

«ვინ არის უფრო უსამართლო იმაზე, ვინც მოინდომა შექმნას ქმნილება, მსგავსი ჩემი ქმნილებისა? მაშ, შექმნან ატომი, ან შექმნან მარცვალი, ან შექმნან ქერის მარცვალი»¹.

გადმოცემულია საიდ იბნ აბუ ალ-ჰასანისგან, რომ მან თქვა:

كُنْتُ عِنْدَ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، إِذْ أَتَاهُ رَجُلٌ فَقَالَ: إِنِّي إِنْسَانٌ إِنَّمَا مَعِيشَتِي مِنْ صَنْعَةِ يَدَيَّ، وَإِنِّي أَصْنَعُ هَذِهِ التَّصَاوِيرَ، فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: لَا أَحَدَثُكَ إِلَّا مَا سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، سَمِعْتُهُ يَقُولُ: «مَنْ صَوَّرَ صُورَةً، فَإِنَّ اللَّهَ مُعَذِّبُهُ حَتَّى يَنْفَخَ فِيهَا الرُّوحَ، وَلَيْسَ يَنَافَخُ فِيهَا أَبَدًا»، فَرَبَا الرَّجُلُ رَبْوَةً شَدِيدَةً (أَي: عَلَا نَفْسُهُ وَضَاقَ صَدْرُهُ وَذَعِرَ وَامْتَلَأَ خَوْفًا)، وَاصْفَرَّ وَجْهُهُ، فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: وَيْحَكَ، إِنْ أَبَيْتَ إِلَّا أَنْ تَصْنَعَ، فَعَلَيْكَ بِهَذَا الشَّجَرِ، كُلُّ شَيْءٍ لَيْسَ فِيهِ رُوحٌ.

მე ვიმყოფებოდი იბნ აბასთან (ალლაჰი იყოს კმაყოფილი მათით), როცა მასთან მოვიდა ერთი კაცი და თქვა: მე ადამიანი ვარ, ჩემი საარსებო წყარო ჩემი ხელობისაგან არის, და მე ვქმნი ამ გამოსახულებებს. იბნ აბასმა (ალლაჰი იყოს კმაყოფილი მათით) უთხრა: მე არ გეტყვი არაფერს, გარდა იმისა, რაც მსმენია მოციქულისგან (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) როცა ამბობდა: «ვინც შექმნის ცოცხალი

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (7559) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (2111).

არსების გამოსახულებას, უზენაესი ალლაჰი დასჯის მას მანამ, სანამ მასში სულს არ შთაბერავს, ხოლო მასში სულს ვერასდროს შთაბერავს». კაცმა ძლიერად შეშფოთდა (ანუ: სუნთქვა აუჩქარდა, გულმკერდი შეეკრა, დაფრთხა და შიშით აივსო), და სახე გაუყვითლდა. მაშინ იბნ აბბასმა თქვა: ვაი შენს თავს! თუ სხვა არაფერს დათანხმდები და მაინც აპირებ კეთებას, მაშინ მიმართე ხეების გამოსახვას — ყველაფერს, რომელშიც სული არ არის¹.

გადმოცემულია აბუ ტალჰასგან (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომ ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«لَا تَخْلُ الْمَلَائِكَةُ بَيْتًا فِيهِ كَلْبٌ وَلَا صُورَةٌ».

«ანგელოზები არ შედიან იმ სახლში, სადაც არის ძაღლი ან (ცოცხალი არსების) სურათი»². ალ-ბუხარიმ თქვა: «იგი გულისხმობს იმ ქანდაკებებს, რომლებშიც გამოსახულია ცოცხალი არსებები (სულის მქონენი)».

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (2225) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (2110).

² გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (4002) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (2106).

აბუ ალ-ჰაიაჯ ალ-ასადიმ თქვა: ალი იბნ აბუ ტაალიბმა (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) მითხრა: «ნუთუ არ გაგზავნო იმით, რითიც მე გამგზავნა აღლაჰის შუამავალმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას)? არ დატოვო არცერთი ქანდაკება დაუშლელი, და არ დატოვო არცერთი მოპირკეთებული (ამაღლებული) საფლავი გაუსწორებელი»¹.

თქვა იბნ თაიმიამ: «და უბრძანა, რომ წაეშალა ეს ორი გამოსახულება: მიცვალებულის მსგავსებით შექმნილი გამოსახულება და მისი საფლავის ზემოთ ამაღლებული, თვალსაჩინო ქანდაკება; რადგან შირქი ამითაც ხდება და იმითაც»².

ზიანები:

ქანდაკებების დამზადების ზიანები ბევრია, მათგან:

– ეს არის აღლაჰთან შირქის (მრავალღმერთობის) მიზეზი. გადმოცემულია

¹ გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (969).

² მაჯმუ' ალ-ფათავა (17/462).

იბნ აბბასისგან (ალლაჰი იყოს კმაყოფილი მათით), რაც შეეხება ალლაჰის სიტყვებს:

(وَقَالُوا لَا تَنْزِيلٌ ءِلَٰهِنَا ۖ وَلَا تَنْزِيلٌ وَدًّا وَلَا سَوَآءًا وَلَا يَغُوثٌ وَيَعُوقُ وَنَسْرًا ۚ 23)

{და თქვეს: არ მიატოვოთ თქვენი ღვთაებები: არც ვადდი და არც სუფა'ი, არც იალუსა, არც ია'უყა და არც ნასრა}. [ნუჰჰ: 23] იბნ აბბასმა (ალლაჰი იყოს კმაყოფილი მათით) თქვა: «ესენი იყვნენ ნუჰის ხალხის მართალი ადამიანების სახელები. როცა ისინი მოკვდნენ, შაიტანმა შთააგონა მათ ხალხს: 'დააყენეთ იმ ადგილებზე, სადაც ისინი იჯდნენ, მეგლები (ანუ ქანდაკებები) და უწოდეთ მათ სახელებით.' მათ ასე მოიქცნენ, თუმცა თავდაპირველად მათ თაყვანს არ სცემდნენ. მაგრამ როცა ის თაობა გარდაიცვალა და ცოდნა გაქრა, ხალხმა დაიწყო მათი თაყვანისცემა».¹

- იგი გულისხმობს უზენაეს ალლაჰთან პაექრობას და მასთან თანამონაწილეობას მის უდიდეს თვისებათაგან ერთში — გაჩენის თვისებაში.

¹ გადმოსცა ალ-ბუხარიმ ნომრით (4920).

- ეს ხდება უზენაესი ალლაჰის რისხვის მიზეზი მონაზე სასამართლო დღეს; ხოლო გამოსახულებების შემქმნელნი ალლაჰის წინაშე ყველაზე უარესნი არიან. აიშასგან, მორწმუნეთა დედისგან (ალლაჰი იყოს მასით კმაყოფილი), რომ უმმუ ჰაბიბამ და უმმუ სალამამ (ალლაჰი იყოს მათით კმაყოფილი) ახსენეს ეკლესია, რომელიც ნახეს ჰაბაშას ტერიტორიაზე (ეთიოპია), სადაც სურათები (ხატები) იყო; ეს ალლაჰის შუამავალს (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ახსენეს, და მან თქვა:

«إِنَّ أَوْلَٰئِكَ إِذَا كَانَ فِيهِمُ الرَّجُلُ الصَّالِحُ قَمَاتَ، بَنَوْا عَلَىٰ قَبْرِهِ مَسْجِدًا، وَصَوَّرُوا فِيهِ تِلْكَ الصُّوَرِ، فَأَوْلَٰئِكَ شِرَارُ الْخَلْقِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

«ჭეშმარიტად, როდესაც მართალი ადამიანი მათ შორის გარდაიცვლებოდა, მის საფლავზე აშენებდნენ მეჩეთს და მასში გამოსახავდნენ სურათებს, ისინი უზენაესი ალლაჰის წინაშე აღსასრულის დღეს ყველაზე უარესი ქმნილებები არიან»¹.

- ის არის მიზეზი, რომ მის შემსრულებელს დაეკისროს შუამავლის (ალლაჰის ლოცვა და

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (427) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (528).

მშვიდობა მას) წყევლა, ხოლო აბუ ჯუჰაიფა (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოსცემს, რომ

«أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَعَنَ الْمُصَوِّرَ».

«აღლაჰის შუამავალმა დაწყევლა აღ-მუსაუვირ (გამომსახველი)».¹

— ის არის მძიმე სასჯელის მიზეზი განკითხვის დღეს, როგორც ჰადისებშია ნათქვამი.

- რომ ანგელოზები არ შედიან იმ სახლში, სადაც არის სურათი ან ქანდაკება, როგორც წინა ჰადისშია ნათქვამი.

- ეს არის ურწმუნოთა (მათ შორის ქრისტიანების და სხვების) მიზაძვა.

პრევენცია:

ამ დიდი ცოდვისგან თავის დაცვის გზები:

- მორწმუნემ უნდა გაიხსენოს აღლაჰის რისხვა მის მიმართ განკითხვის დღეს, და ის, რომ მას უბრძანებენ ჩაჰბეროს სული ამ ქანდაკებაში, მაგრამ მას ამის ძალა არ ექნება.

¹ გადმოსცა აღ-ბუხარიმ ნომრით (2238).

ასევე უნდა ახსოვდეს, რომ მასზე უკვე დაწესებულია მოციქულის (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) წყევლა.

- ვინც ქანდაკებების დამზადებას თავის პროფესიად იყენებს, უნდა იცოდეს, რომ თუ ის აღლაჰის გულისთვის ამ საქმეს დატოვებს, აღლაჰი მას უკეთესით აუნაზღაურებს როგორც ამქვეყნად, ისე იმქვეყნად. რადგან ვინც რამეს აღლაჰისთვის ტოვებს, აღლაჰი მას უბოძებს ჰალალ საზრდოს იქიდან, საიდანაც ის ვერც კი მოეღოს.

არ დავიწყება იმისა, რომ აკრძალულ შემოსავალს აქვს გავლენა იმაზე, რომ მის ვედრება უპასუხოდ დარჩება, და რომ მისი შვილები არ იქნებიან სათნოები და კეთილშობილები.

რაც შეეხება იმ ადამიანს, ვინც ამ საქმით არის დაკავებული გასართობად ან, როგორც ამას დღეს უწოდებენ, "ჰობის სახით", მან მითუმეტეს უნდა დატოვოს ეს და შეცვალოს სხვა ნებადართული რამით, რაც აღლაჰის მიერ

დაშვებულია ამქვეყნიური ცხოვრების სიკეთეებიდან. თუმცა თუ ის მაინც უარს არ იტყვის და განაგრძობს, მაშინ დაე გაამზადოს მხოლოდ ისეთი ნივთების ქანდაკებები, რომლებსაც სული არ აქვთ — მაგალითად, ხეები, შენობები და უძრავი საგნები.

- ქანდაკებების ამოღება და დანგრევა უნდა ხდებოდეს უფლებამოსილი პირების მიერ — შესაბამისი და კომპეტენტური უწყებების მიერ; ასევე ეს შეუძლია გააკეთოს კაცმა თავის სახლში.

მამათმავლობა

სოდომი (მამათმავლობა), რაც გულისხმობს კაცის მიერ კაცის უკანალში შესვლას, მძიმე ცოდვათა რიგს განეკუთვნება. იგი არის საღი, თანდაყოლილი ბუნების შემოტრიალება, რაზეც უზენაესმა ადამიანები შექმნა; ანგრევს ზნეობას, აქარწყლებს მამაკაცობას, წყვეტს შთამომავლობას, აფუჭებს საზოგადოებას და იწვევს უზენაესის რისხვასა და სასტიკ სასჯელს. უზენაესი ბრძანებს ლუტის ხალხის შესახებ:

﴿فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَلَىٰهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا جَآرَةً مِّن سَجِيلٍ مَّنْضُودٍ
82 مُّسَوِّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ وَمَا هِيَ مِنَ الظَّالِمِينَ بِبَعِيدٍ﴾ (83)

{და როცა მივიდა ჩვენი ბრძანება, ამოვაბრუნეთ იგი უკუღმა და ვაწვიმეთ მასზე გამომხმარი თიხის ქვები.

შენი ღმერთის წინაშე ნიშანდებული. და არ არის ეს შორს უსამართლოთაგან} [ჰუდ: 82-83].

მტკიცებულებები:

მამათმავლობის (სოდომის) აკრძალვის მტკიცებულებები და მისი სასიზღვრობისა და დანაშაულის სიმძიმის განმარტება მრავლადაა, მათგან:

უზენაესმა ალლაჰმა გვამცნო ლუტის სიტყვებთან დაკავშირებით (მშვიდობა მას), როცა მან მიმართა თავის ხალხს:

﴿أَتَأْتُونَ الذُّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ 165 وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ﴾ (166)

{ნუთუ თქვენ მამაკაცებისკენ გაგიწევთ ვნება. და მიატოვებთ ცოლებს, რომლებიც ღმერთმა შექმნა თქვენს მეუღლეთაგან?

დიახ, თქვენ გახრწნილი ხალხი ხართ}. [აშ-შუ'არა: 165-166], (عادون) — ანუ: თქვენ

გადააბიჯებთ იმას, რაც თქვენმა უფალმა
ნებადართული გახდა თქვენთვის —
ცოლებთან (ქორწინებით) — და გადადიხართ
იმაზე, რაც თქვენთვის აკრძალულია¹.

და თქვა დიდებულმა:

﴿وَلَوْ طَآءَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفُجُسَاءَ مَا سَبَّكُم بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ 80 إِنَّكُمْ
لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ الْنِسَاءِ 81﴾

{და ლუტი (წარვაგზავნე) როცა უთხრა
თავის ხალხს: განა იმგვარ სისამაგლეს
სჩადიხართ, რომელიც უწინ სამყაროთა ერთ
ბინადარსაც კი არ ჩაუდენია?

თქვენ ვნებით მიდიხართ კაცებთან და არა
ქალებთან. ჭეშმარიტად, თქვენ ხართ
აღვირახსნილი ხალხი}. [ალ-ა'რაფ: 80-81]

გადმოცემულია იბნ აბბასისგან (აღლაჰი
იყოს მისით კმაყოფილი), რომ აღლაჰის
შუამავალმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას)
თქვა:

«مَنْ وَجَدْتُمُوهُ يَعْمَلْ عَمَلِ قَوْمِ لُوطٍ، فَأَقْتُلُوا الْقَاعِلَ وَالْمَفْعُولَ بِهِ».

¹ ატ-ტაჰარის განმარტება (17/630).

«ვისაც იპოვით, ლუტის ხალხის ქმედებას რომ ასრულებს, მოკალით მოქმედიც და ისიც, ვისზეც ეს ქმედება ხდება»¹.

ჯააბირისაგან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოცემულია, რომ მან თქვა: აღლაჰის მოციქულმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«إِنَّ أَخَوْفَ مَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي عَمَلُ قَوْمِ لُوطٍ».

«ჭემმარიტად, ყველაზე მეტად მე ჩემი უმმისთვის ლუტის ხალხის ქმედების მეშინია».²

ზიანი:

მამათმავლობას ბევრი ზიანი აქვს, მათგან:

- მისი მატარებელი საიქიოში მკაცრი მუქარის ქვეშ იქნება.

- შარიათით ნებადართული ქორწინების იშვიათობა და ქალთა გაუთხოვრობის მატება.

- შთამომავლობის შემცირება ან მისი სრულად შეწყვეტა, სიცოცხლის წყაროს ჩახშობით; ეს ჰგავს ადამიანს, რომელიც თესლს ყრის დასათესად უვარგის მიწაში.

¹ გადმოსცა აბუ დააუდმა ნომრით (4462).

² გადმოსცა ათ-თირმიზიმ ნომრით (1457).

თქვა იბნი ალ-ყაიმმა (ალლაჰმა შეიწყალოს ის):

«მამათმავლობა იწვევს შფოთვის, სევდას და ზიზღს როგორც მოქმედში, ისე მოქმედებულში»¹.

ასევე: ის აშავებს სახეს, აბნელებს გულმკერდს და აქრობს გულის ნათელს.

და ასევე: ეს იწვევს ზიზღს, ერთმანეთის ძლიერ სიძულვილს და ურთიერთობის გაწყვეტას მოქმედსა და ვისზეც ეს მოქმედება ხორციელდება, მათ შორის — აუცილებლად.

აგრეთვე: იგი აფუჭებს როგორც ჩამდენის, ისე დაზარალებულის მდგომარეობას ისეთი გაფუჭებით, რომლის შემდეგ გამოსწორების იმედი თითქმის აღარ რჩება, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ ალლაჰმა ინება ჭეშმარიტი მონანიების მეშვეობით.

და ასევე: იგი არის ერთ-ერთი უდიდესი მიზეზთაგანი, რომელიც იწვევს წყალობათა დაკარგვას და სასჯელთა დადგომას.

¹ ზად ალ-მა'აად (4/ 241 - 242), შემოკლებით.

და კიდევ: ის მორიდებულობას სრულად აქრობს, ხოლო მორიდებულობა არის გულების სიცოცხლე. როცა გული მას დაკარგავს, ცუდს კარგად ჩათვლის და კარგს — ცუდად, და ამ დროს მისი გაფუჭება საბოლოოდ განმტკიცდება.

აგრეთვე: იგი ბადებს თავხედობასა და კადნიერებას ისეთ ხარისხში, როგორსაც სხვა ვერ ბადებს.

- ისეთი დაავადებების გამოჩენა, რომლებიც წინა ეპოქებში არ არსებობდა, მაგალითად, შიდსის დაავადება.

ეს იწვევს ქალთა შორის სექსუალურ სიახლოვეს ან მრუშობას; რადგან როცა კაცები კაცებით დაკმაყოფილდებიან, ქალებიც ქალებით დაკმაყოფილდებიან; ან შესაძლოა ქალი თავისი ვნების დასაკმაყოფილებლად ქმრის გარდა სხვას მიმართოს.

პრევენცია:

მამათმავლობის დანაშაულში ჩავარდნის თავიდან აცილების გზები:

- ქორწინება არის სოდომიისგან დაცვის ერთ-ერთი ყველაზე ძლიერი საშუალება; ხოლო ვისაც არ შეუძლია ქორწინება, მას ვალდებულება აქვს იმარხულოს. გადმოსცა აბდულლაჰ იბნ მასუდმა (აღლაჰი იყოს კმაყოფილი მისით), აღლაჰის შუამავლისგან (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას), რომელმაც თქვა:

«مَنْ اسْتَطَاعَ النَّبَاءَةَ فَلْيَتَزَوَّجْ، فَإِنَّهُ أَغْضُ لِلْبَصَرِ، وَأَخْصَنُ لِلْفَرْجِ، وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ بِالصَّوْمِ، فَإِنَّهُ لَهُ وَجَاءٌ».

«თქვენგან ვისაც შეუძლია ოჯახის რჩენა, დაე დაქორწინდეს, რადგან ჭეშმარიტად, ეს ეხმარება თვალების დაბლა დაშვებაში (აკრძალულისგან თავის არიდებაში) და სქესობრივი ორგანოების დაცვაში აკრძალულისგან. ხოლო ვისაც ამის შესაძლებლობა არ აქვს, დაე იმარხულოს, რადგან ჭეშმარიტად, მარხვა იქნება მისთვის [ცდუნებისგან დაცვის მსგავსად] დაცვა»¹.

- კაცმა არ უნდა შეხედოს კაცის აურათს; აბუ სა'იდ ალ-ხუდრი (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოსცემს, რომ აღლაჰის

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (1905) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (1400).

შუამავალმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«لَا يَنْظُرُ الرَّجُلُ إِلَى عَوْرَةِ الرَّجُلِ، وَلَا الْمَرْأَةُ إِلَى عَوْرَةِ الْمَرْأَةِ، وَلَا يُفْضِي الرَّجُلُ إِلَى الرَّجُلِ فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ، وَلَا تُفْضِي الْمَرْأَةُ إِلَى الْمَرْأَةِ فِي الثَّوْبِ الْوَاحِدِ».

«კაცმა არ უნდა შეხედოს კაცის აურათს, და არც ქალმა უნდა შეხედოს ქალის აურათს. ასევე, კაცი არ უნდა დაწვეს კაცთან ერთად ერთი სამოსის ქვეშ, და არც ქალი უნდა დაწვეს ქალთან ერთად ერთი სამოსის (ან საბნის) ქვეშ»¹.

- არ უნდა შევიდეს პორნოგრაფიულ ვებსაიტებზე და არ უნდა იქონიოს კავშირი ცუდ მეგობრებთან — როგორც მამაკაცებთან, ისე ქალებთან.

- მცირეწლოვანი ბავშვების — როგორც ვაჟები, ისე ქალიშვილები — განცალკევება საწოლებში, როცა ისინი ათი წლის ხდებიან; ხოლო აბდულლაჰ იბნ 'ამრ იბნ ალ-აასისგან (აღლაჰი იყოს კმაყოფილი მათით) გადმოცემულია, რომ თქვა: მოციქულმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

¹ გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (338).

«مُرُوا أَوْلَادَكُمْ بِالصَّلَاةِ وَهُمْ أَبْنَاءُ سَبْعِ سِنِينَ، وَاضْرِبُوهُمْ عَلَيْهَا وَهُمْ أَبْنَاءُ عَشْرٍ، وَفَرِّقُوا بَيْنَهُمْ فِي الْمَضَاجِعِ».

«უთხარით თქვენს შვილებს, რომ ილოცონ, როცა ისინი შვიდი წლისანი გახდებიან, და დასაჯეთ ისინი, თუ არ ილოცებენ, როცა ათი წლის გახდებიან, და გააცალკევეთ ისინი საწოლებში»¹.

- სოდომის (მამათმავლობის) დიდი ცოდვის სასჯელისგან ამქვეყნად და საიქიოში დაშინება.

- უდიდესი ზრუნვა სწორი მრწამსის ჩანერგვაზე, მისი საფუძვლების განმტკიცებაზე და მის მუდმივ მოვლა-პატრონობაზე ინდივიდებისა და საზოგადოებების სულებში: რადგან ქცევითი გადახვევა ხშირად სწორედ მრწამსში არსებული ხარვეზის შედეგია.

მარხვის შეწყვეტა რამადანის ერთ დღეს გამართლების გარეშე

უზენაესმა ალლაჰმა მორწმუნეებზე სავალდებულო გახადა რამადანის თვის მარხვა და ბრძანა:

¹ გადმოსცა აბუ დააუდმა ნომრით (495).

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾
(183)

«ეი, თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! თქვენდა სავალდებულოდ დაწერილია მარხვა, – როგორც დაწერილა თქვენზე ადრე მყოფთათვის, იქნებ გეშინოდეთ». [ალ-ბაყარა: 183].

მარხვა რამადანის თვეში ისლამის საფუძვლებიდან ერთ-ერთია. აბდულლაჰ იბნ უმარი (აღლაჰი იყოს მათით კმაყოფილი) ამბობს: "აღლაჰის შუამავალმა (აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةٌ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامُ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءُ الزَّكَاةِ، وَالْحَجَّ، وَصَوْمُ رَمَضَانَ».

«ისლამი დაფუძნებულ იქმნა ხუთ საფუძველზე: დამოწმება იმისა, რომ არ არსებობს ღვთაება გარდა აღლაჰისა და რომ მუჰამადი აღლაჰის შუამავალია, ხუთჯერადი ღოცვა, ზაქათის გადახდა, ჰაჯობის შესრულება ქაბაში და მარხვა რამადანის თვეში»¹.

ვინც განზრახ დაარღვევს რამადანის თვეში მარხვას, ან მის რომელიმე დღეს, უმიზეზოდ, მან

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (8) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (16).

ურჩობა უჩვენა ყოვლისშემძლე ღმერთს, ხელყო რელიგიის ერთ-ერთი საყრდენი და ჩაიდინა დიდ ცოდვათაგან ერთი დიდი ცოდვა.

თქვა ჰააფიზ აზ-ზაჰაბიმ (აღლაჰმა შეიწყალოს ის): «მორწმუნეთა შორის დადგენილია: ვინც რამადანის მარხვას ტოვებს ავადმყოფობისა და რაიმე გამამართლებელი მიზეზის გარეშე; ის უარესია, ვიდრე მრუში, უკანონო მოსაკრებლების ამკრეფი და ღვინის მუდმივი მსმელი; უფრო მეტიც, მის ისლამშიც კი ეჭვი შეაქვთ და ვარაუდობენ მასზე ერესობასა და ზნეობრივ გახრწნილებას»¹.

მტკიცებულებები:

საპატიო მიზეზის გარეშე რამადანის რომელიმე დღის მარხვის დარღვევის აკრძალვის მტკიცებულებანი და მისი სისაძაგლისა და ცოდვის სიმძიმის განმარტებანი მრავლადაა; მათგან:

აბუ უმამამ (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) თქვა: მოვისმინე, რომ აღლაჰის

¹ იხილეთ: ფაიდ ალ-ყადირ (4/311).

მოციქული (აღლაპის ლოცვა და მშვიდობა მას)
ამბობდა:

«يَبْنَأَنَا نَائِمٌ إِذْ أَتَانِي رَجُلَانِ فَانْطَلَقَا بِي، فَإِذَا قَوْمٌ مُعَلَّقُونَ بِعَرَاقِيْبِهِمْ (أَيُّ مُؤَخَّرِ
الْقَدَمِ)، مُشَقَّقَةً أَشْدَّ أَفْهَمُ (أَيُّ جَانِبِ الْفَمِ) تَسِيلُ أَشْدَّ أَفْهَمُ دَمًا، قُلْتُ: مَنْ هَؤُلَاءِ؟ قَالَ:
هَؤُلَاءِ الَّذِينَ يُفْطِرُونَ قَبْلَ تَحِلَّةِ صَوْمِهِمْ».

«როდესაც მე ძილში ვიყავი, მომიახლოვდა ორი
კაცი და წამიყვანეს; დავინახე ხალხი, რომლებიც
ქუსლებით იყვნენ დაკიდულნი (ანუ ფეხის
უკანა მხარე), გახეთქილი ჰქონდათ მათი პირის
კუთხეები (ანუ პირის გვერდები) და მათი პირის
კუთხეებიდან სისხლი სდიოდათ. ვკითხე: ვინ
არიან ესენი? მან მითხრა: ესენი არიან ისინი,
ვინც მარხვას არღვევენ მანამდე, ვიდრე
ნებადართული გახდება მათთვის მარხვის
შეწყვეტა»¹.

მოყვანილია რამდენიმე გადმოცემა,
რომლებიც მიუთითებს, რომ საჰაბები (აღლაპი
იყოს მათით კმაყოფილი) სჯიდნენ იმას, ვინც
რამადანის დროს გამართლებული მიზეზის
გარეშე მარხვას შეწყვეტდა; მათ შორის: უმარ
იბნ ალ-ხატტაბს (აღლაპი იყოს მისით
კმაყოფილი) მოუყვანეს ხანდაზმული კაცი,

¹ გადმოსცა ან-ნასაიმ სუნან ალ-ქუბრაში ნომრით (3273)
შემოკლებულად.

რომელმაც რამადანის დროს ღვინო დალია, და მან თქვა: «ნესტოებს, ნესტოებს! — ეს არის ხმა, რომელიც ვირის ნესტოდან გამოდის — და ჩვენი შვილები მარხულობენ — ანუ ჩვენი მცირეწლოვნები მარხულობენ, ხოლო შენ მარხვა გახსნილი გაქვს — შემდეგ დასაჯა იგი ოთხმოცი დარტყმით და გადაასახლა შამში».

გადმოცემულია ალი იბნ აბუ ტაალიბისგან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომ მასთან მოიყვანეს კაცი, რომელმაც რამადანში ღვინო დალია; მან მას ოთხმოცი დარტყმა მიაყენა, შემდეგ კი მეორე დღეს კიდევ ოცი, და თქვა: «შენი ღვთის მიმართ სითავხედისა და რამადანში მარხვის შეწყვეტის გამო, ოცი დარტყმა მოგაყენეთ».

გადმოცემულია ალი იბნ აბუ ტაალიბისგან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომ მან თქვა: «ვინც რამადანის ერთი დღის მარხვა განზრახ დაარღვია, მას ვერასოდეს შეეძლება მისი ანაზღაურება მთელი სიცოცხლის განმავლობაში».

- და იბნ მას'უდისგან (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი): «ვინც შარიათული მიზეზის გარეშე რამადანის ერთი დღის მარხვას დაარღვევს, მას არ ეყოფა მთელი ცხოვრების მარხვა, თუნდაც იმარხოს»¹.

ზიანები:

რამადანის თვეში გამამართლებელი მიზეზის გარეშე მარხვის შეწყვეტას მრავალი ზიანი ახლავს, მათ შორის:

- ისლამის საფუძვლებიდან ერთ-ერთის მიტოვება.

- უზენაესი ალლაჰის ბრძანებების უმნიშვნელოდ ჩათვლა.

- ალლაჰის მიერ დადგენილი ვალდებულების წინააღმდეგ თავხედური მიდგომა და მარხვის დარღვევა ხალხის თვალწინ; ეს ქმედება არ იმსახურებს ალლაჰის შეწყალებას. ალლაჰის წინაშე ამ გათავხედებულის მარხვის დარღვევას ვერავინ გაიგებს, თუ თვითონ არ გაახმაურებს ამას

¹ იხილეთ ამ გადმოცემებისთვის: ალ-მუჰალლა იბნ ჰაზმისგან (4/311).

სიტყვით ან საქმით. აბუ ჰურაირა (აღლაჰი იყოს კმაყოფილი მისით) ამბობს: მე მოვისმინე, როგორ თქვა მოციქულმა (აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას):

«كُلُّ أُمَّتِي مُعَافَى إِلَّا الْمُجَاهِرِينَ».

«ჩემი უმმათის ყველა წევრი იქნება კეთილდღეობაში, გარდა იმათი, ვინც აშკარად სცოდავს»¹.

- სხვათა წახალისება ამ ცოდვის გავრცელებისკენ, და აღლაჰმა ამაზე სასჯელს შეჰპირდა, თქვა აღლაჰმა:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ ءَامَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ 19﴾

{ქეშმარიტად, იმათ, რომელთაც უყვართ, რომ გაავრცელონ უზნეობა მათ შესახებ, ვინც ირწმუნა, მათთვისაა მტანჯველი სასჯელი ამქვეყნადაც და იმქვეყნადაც. და აღლაჰმა იცის, თქვენ კი არ იცით!} (ან-ნურ: 19)

¹ გადმოსცემს ალ-ბუხარი ნომრით (6069), და მუსლიმი ნომრით (2990).

პრევენცია:

რამადანის თვეში, გამართლებული მიზეზის გარეშე, მარხვის შეწყვეტაში ჩავარდნისგან თავის არიდების საშუალებები:

- მარხვას შეჩვევა ადრეული ასაკიდან; გადმოცემულია არ-რუბაია ბინთ მუ'ავვიზისგან (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომ მან თქვა:

أَرْسَلَ النَّبِيُّ ﷺ غَدَاةَ عَاشُورَاءَ إِلَى قُرَى الْأَنْصَارِ «مَنْ أَصْبَحَ مُفْطِرًا، فَلَيْتَمَ بَعِيَّةَ يَوْمِهِ وَمَنْ أَصْبَحَ صَائِمًا، فَلَيْتَمَ» قَالَتْ: فَكُنَّا نَصُومُهُ بَعْدَ، وَنُصَوِّمُ صَبِيَّانَا، وَنَجْعَلُ لَهُمُ اللَّعْبَةَ مِنَ الْعِهْنِ -أَيِ الصُّوفِ-، فَإِذَا بَكَى أَحَدُهُمْ عَلَى الطَّعَامِ أَعْطَيْنَاهُ ذَلِكَ حَتَّى يَكُونَ عِنْدَ الْإِفْطَارِ.

მოციქულმა (აღლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას) აშურას დილას ანსარების სოფლებში ასეთი შეტყობინება გააგზავნა: «ვინც დილას არამარხული შეხვდა, დაე, დღის დარჩენილი ნაწილი მარხვით გაატაროს; ხოლო ვინც დილას მარხული შეხვდა, დაე, იმარხულოს». მან თქვა: შემდგომში ჩვენ ამ დღეს ვმარხულობდით და ჩვენს ბავშვებსაც ვამარხულებდით; მათთვის იჰნისგან(ე.ი.მატყელისგან) სათამაშოს ვამზადებდით; როცა რომელიმე მათგანი

საქმელზე ტიროდა, მას ვაძლევდით, სანამ იფტარის დრო დადგებოდა¹.

- საკუთარი თავის აღზრდა მოთმინებაზე; აბუ საიდ ალხუდრი (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოსცემს, რომ შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«وَمَنْ يَتَصَبَّرْ يُصَبِّرْهُ اللَّهُ».

«ვინც ცდილობს მოითმინოს, ალლაჰი მოუმატებს მას მოთმინებას»².

— საკუთარი თავის წახალისება იმაზე, რაც ალლაჰთანაა — მარხვისთვის დიდი საზღაურია. აბუ ჰურაირა (ალლაჰი იყოს კმაყოფილი მისით) გადმოსცემს, რომ მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«قَالَ اللَّهُ: كُلُّ عَمَلٍ ابْنِ آدَمَ لَهُ، إِلَّا الصِّيَامَ، فَإِنَّهُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ».

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (1960) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (1136).

² გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (1960) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (1136).

«აღლაჰმა თქვა: ყოველი საქმე ადამის შვილს ეკუთვნის, გარდა მარხვისა, რადგან მარხვა ჩემთვისაა და მე ვაჯილდოვებ მას»¹.

საჰლ ბინ სა'დ (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოსცემს, რომ მოციქულმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«إِنَّ فِي الْجَنَّةِ بَابًا يُقَالُ لَهُ الرَّيَّانُ، يَدْخُلُ مِنْهُ الصَّائِمُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، لَا يَدْخُلُ مِنْهُ أَحَدٌ غَيْرُهُمْ، يُقَالُ: أَبْنِ الصَّائِمُونَ؟ فَيَقُومُونَ لَا يَدْخُلُ مِنْهُ أَحَدٌ غَيْرُهُمْ، فَإِذَا دَخَلُوا أُغْلِقَ فَلَمْ يَدْخُلْ مِنْهُ أَحَدٌ».

«ჭემმარიტად, სამოთხეში არის კარიბჭე, რომელსაც არ-რაიან ჰქვია. აღდგომის დღეს მასში შევლენ მარხულები, და არავინ შევა მასში მათ გარდა. გამოეცხადებათ: 'სად არიან მარხულები?' და ისინი წამოდგებიან. და არავინ შევა მასში მათ გარდა. როცა ისინი შევლენ, ის დაიკეტება და უკვე აღარავინ შევა მასში»².

დაცინვა და მასხრად აგდება

მუსლიმის მიერ თავისი მუსლიმი ძმის დაცინვა და მასხრად აგდება დიდ ცოდვათაგან ერთ-ერთია; ეს არის ურწმუნოთა და

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (1904) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (1151).

² გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (1896) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (1152).

თვალთმაქცთა (მუნაფიკები) თვისება, და მის ჩამდენს მკაცრი სასჯელი ელოდება. ამ დიდი ცოდვის სიმძიმე მით უფრო იზრდება, როდესაც ის ალლაჰის მართალ მსახურებს შეეხება.

მუსლიმის თავისი მუსლიმი ძმის დაცინვას სხვადასხვა სახე აქვს, მათ შორის: მისი შეურაცხყოფა და დამცირება; მისი ნაკლოვანებებისა და ხარვეზების გამოკვეთა, რათა მასზე იცინონ; მიბაძვა — ქმედებით, სიტყვით ან მინიშნებით; მის ნათქვამზე სიცილი, როცა ლაპარაკში აირევა ან შეცდება; მისი ხელობის გამო დაცინვა; მისი მახინჯი გარეგნობის გამო დაცინვა; და სხვა ყოველივე, რაც მის დაკნინებას შეიცავს.

მტკიცებულებები:

მტკიცებულებები მუსლიმის შეურაცხყოფისა და დაცინვის აკრძალვაზე:

თქვა უზენაესმა ალლაჰმა:

﴿رُّيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا أَلْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ۝ 212﴾

რომელნიც ურწმუნონი არიან, მოკაზმული ეჩვენათ მათ ამქვეყნიური ცხოვრება და დასცინიან იმათ, რომელთაც ირწმუნეს. და რომელნიც ღვთისმოშიშნი არიან, მათზე (ურწმუნოებზე) აღმატებულნი იქნებიან აღდგომის დღეს და ალლაჰი უთვალავს უბოდებს, ვისაც ინებებს} [ალ-ბაყარა: 212]

თქვა შეიხ ას-სა'დიმ (ალლაჰმა შეიწყალოს ის): უზენაესი ალლაჰი გვაუწყებს, რომ ვინც არ ირწმუნეს ალლაჰი, მისი აიათები/სასწაულები და მისი მოციქულები, და მის შარიათს არ დაემორჩილნენ, – მათთვის ამქვეყნიური ცხოვრება შემკობილია (მიმზიდველია); შეიმკო მათი თვალებისთვის და გულებისთვის, ამიტომაც მასზე დაკმაყოფილდნენ, მასში დამშვიდება ჰპოვეს და მათი ვნებანი, სურვილები და ყველა საქმე მთლიანად მისთვის გახდა. მას მიაშურეს, გამალებით შეუდგნენ მის მოპოვებას, იგი განადიდეს და განადიდეს ისინიც, ვინც მათსავე საქციელში თანამონაწილეობდა; მორწმუნეები კი

დაამცირეს და მასხრად იგდეს და თქვეს: "ნუთუ ესენი არიან, ვისაც ალლაჰმა ჩვენ შორის გამორჩეულად მაღლი უბოძა?"¹.

ეს მათი გონების სისუსტისა და შეზღუდული ხედვის ნიშანია, რადგან ეს ცხოვრება არის განსაცდელისა და გამოცდის ადგილი, და ამ ცხოვრებაში უბედურება და გასაჭირი მოევლინება როგორც მორწმუნეებს, ისე ურწმუნოებს. თუმცა მორწმუნე ამ ცხოვრებაში, თუნდაც უსიამოვნება მიადგეს, ითმენს და ალლაჰისგან საზღაურს ელის; და უზენაესი ალლაჰი მისი რწმენისა და მოთმინების წყალობით ისე უმსუბუქებს სიძნელეს, როგორც ეს სხვას არ ხვდება.

ნამდვილად, მთელი არსი და ჭეშმარიტი უპირატესობა — მარადიულ, საიქიო სამყოფელშია; ამიტომაც უზენაესმა ალლაჰმა თქვა:

(وَالَّذِينَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ)

¹ ას-საადის თაფსირი (გვ: 95).

{განკითხვის დღეს ამალღებთან მათზე
 ისინი, ვინც ღვთისმოშიშაა} მაშინ
 ღმრთისმოშიშნი იქნებიან უმაღლეს
 საფეხურებზე, ნეტარებითა და სიხარულით,
 სილალითა და მხიარულებით დამტკბარნი,
 ხოლო ურწმუნონი მათ ქვემოთ — ყველაზე
 ქვედა საფეხურებში, მრავალგვარ ტანჯვასა და
 დამცირებაში ჩაფლულნი, მარადიულ
 უბედურებაში, რომელიც არასოდეს შეწყდება. ამ
 აიათში არის ნუგეში მორწმუნეთათვის და
 საყვედური ურწმუნოთა მიმართ.

და თქვა დიდებულმა:

﴿الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ
 فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ 79﴾

{ისინი, რომლებიც კიცხავენ მორწმუნეებს,
 ვინც ნებაყოფლობით გასცემს მოწყალებას და
 იმათ, ვისაც თავიანთი გარჯის მეტი არაფერი
 აბადიათ და მასხრად იგდებენ მათ. ალლაჰი
 მასხრად აიგდებს მათ და მიაგებს მტანჯველ
 სასჯელს}. (ათ-თავბა: 79)

თქვა იბნ ქასირმა (ალლაჰმა შეიწყალოს ის):
 «ეს მუნაფიყების თვისებებიდანაა; არავინ არის

დაცული მათი გაკიცხვისა და დაცინვისგან ყველა ვითარებაში; ქველმოქმედებიც კი არ არიან მათგან დაცულნი. თუ ქველმოქმედთაგან ვინმე მსხვილ თანხას შეიტანს, ამბობენ: ეს თავის წარმოჩენისთვის აკეთებს». «და თუ მოიტანდა მცირეს, თავისი ძალისხმევისა და შესაძლებლობის შესაბამისად, ამბობდნენ: «ალლაჰს ნამდვილად არ სჭირდება ამ პირის მოწყალება». და ყოვლისშემძლე ალლაჰის სიტყვები: "მასხრად იგდებენ მათ — ალლაჰიც მასხრად იგდებს მათ" — ეს არის საპირწონე პასუხი მათი უსაძაგისი საქციელისა და მორწმუნეთა მასხრად აგდების გამო; რადგანაც საზღაური საქმის შესაფერისია. ამიტომ მოექცა მათ ისე, როგორც მას, ვინც მათ მასხრად იგდებს — მორწმუნეთა დასაცავად ამქვეყნად, ხოლო ფარისევლებისთვის იმქვეყნად მოამზადა მტკივნეული სასჯელი.¹

და თქვა დიდებულმა:

¹ თაფსირ იბნ ქასირ (4/184), გადამუშავებით და შემოკლებით.

﴿إِنَّهُ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا ءَامَنَّا فَأَعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ 109 فَاتَّخَذْتُمُوهُمْ سِحْرِيًّا حَتَّىٰ أَنْسَوَكُم ذِكْرِي وَكُنْتُمْ مِنْهُمْ تَضْحَكُونَ 110 إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَنَّهُمْ هُمُ الْفَاقِرُونَ﴾ 111

{ჩემი მსახურების ერთი ნაწილი ამბობდა: ღმერთო ჩვენო ვირწმუნეთ! მოგვიტევე ჩვენ და შეგვიწყალე, რამეთუ შენა ხარ მოწყალეთაგან საუკეთესო

თქვენ კი მასხრად აიგდეთ ისინი ისე, რომ ამან ჩემი ხსოვნაც კი დაგავიწყათ მაშინ, როცა მათზე იცინოდით.

მე დავაჯილდოვე ისინი დღეს იმისათვის, რომ მოითმინეს და ისინი ნეტარნი არიან} [ალ-მუ'მინუნ: 109-111].

დიდებულმა ალლაჰმა თქვა:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِّنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِّنْ نِّسَاءٍ عَسَىٰ أَن يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ بِئْسَ الْأَسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَن لَّمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾ 11

{ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ, ნუ დასცინებს ერთი ხალხი მეორე ხალხს. ეგებ ისინი უკეთესნი არიან მათზე და ნურც ქალები სხვა ქალებს, ეგებ ისინი უკეთესნი არიან მათზე; და ნუ შეურაცხყოფთ ერთმანეთს და ნუ დაუმახებთ ერთმანეთს (დამამცირებელ)

ზედმეტსახელებს. რწმენის მიღების შემდგომ, რა ცუდია დამამცირებელი სახელი! და ვინც არ მოინანიებს . სწორედ ისინი არიან უსამართლონი}. (ალ-ჰუჯურათ: 11)

და თქვა დიდებულმა:

﴿إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا يَضْحَكُونَ 29 وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَرُونَ 30 وَإِذَا أَنْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ أَنْقَلَبُوا فَكِهِينَ 31 وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَضَالُّونَ 32 وَمَا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَافِظِينَ 33 فَالْيَوْمَ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ 34 عَلَىٰ آلَارَأَيْكَ يَنْظُرُونَ 35 هَلْ يُؤْثِرُ الْكُفَّارُ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ 36﴾

{ქეშმარიტად, ისინი, რომელნიც, ცოდვილნი არიან, დასცინოდნენ იმათ, რომელთაც ირწმუნეს.

და როცა გვერდს ჩაუვლიდნენ მათ, ერთმანეთს თვალს უკრავდნენ:

და როცა უბრუნდებოდნენ თავიანთ ოჯახებს, უბრუნდებოდნენ გამხიარებულნი.

და როცა დაინახავდნენ მათ, ამბობდნენ: ესენი მართლაც გზააბნეულნი არიანო.

და ისინი კი არ წარმოგზავნილან მათ მცველებად.

ხოლო იმ დღეს ისინი, ვინც ირწმუნა, გაცინებენ ურწმუნოებს

სავარძლებზე (მსხდომნი) გამოიხედავენ.

დაჯილდოვდნენ თუ არა ურწმუნონი იმით,
რასაც აკეთებდნენ?} [ალ-მუტაფფიფინ: 29-36]

თქვა შეიხ ას-სა'დიმ (ალლაჰმა შეიწყალოს ის): «უზენაესმა ალლაჰმა ამცნო, რომ ისინი, ვინც იყვნენ ცოდვილნი, ამქვეყნად მასხრად იგდებდნენ მორწმუნეებს, დასცინოდნენ მათ, მათზე იცინოდნენ და, როცა მათ გვერდით ჩაივლიდნენ, ერთურთს თვალით ანიშნებდნენ — მათი არაფრად ჩაგდებისა და ზიზღის გამო. და ამის მიუხედავად, ხედავ მათ დამშვიდებულთ; შიშიც კი არ გაუელვებთ გულში. და როცა თავიანთ ოჯახებს დაუბრუნდებიან, დილით იქნება ეს თუ საღამოს, ბრუნდებიან მხიარულნი — ანუ, გახარებულნი, ნეტარებით აღსავსენი». ეს არის თვითმოტყუების უდიდესი გამოვლინება: მათ შეაერთეს ბოროტქმედების უკიდურესობა და ამქვეყნიურ უსაფრთხოებაში დამშვიდება, ისე, თითქოს ალლაჰისგან მოსვლოდათ წიგნი და აღთქმა, რომ ისინი ბედნიერთა შორის არიან; და საკუთარ თავებს თავადვე გამოუტანეს განაჩენი, თითქოს ისინი არიან მართალი გზის ხალხი, ხოლო მორწმუნენი — გზაბნეულნი; — ეს ყოველივე ალლაჰზე ცილისწამებით და მის

შესახებ უცოდინრობით ლაპარაკის გაბედვით. უზენაესმა ბრძანა: "თუმცა ეგენი მათდა სადარაჯოდ არ იყვნენ წარგზავნილი". ანუ: ისინი არ იყვნენ წარგზავნილნი მორწმუნეებზე ზედამხედველებად, ვალდებულნი, რომ მათ საქმეებს დარაჯობდნენ, რათა გულმოდგინედ დაებრალებინათ მათთვის გზააზნეულობა. ეს მათი მხოლოდ გადამეტებული გაჯიუტება, წინააღმდეგობა და თვალთმაქცობაა, რომელსაც არ აქვს არც საყრდენი და არც მტკიცება. ამიტომაც, მათი სასჯელი საიქიოში იქნება მათივე ქცევის შესაფერი. ალლაჰი ბრძანებს: «ხოლო (განკითხვის) დღეს ისინი, რომელთაც ირწმუნეს, დასცინიან ურწმუნოებს», როცა მათ დაინახავენ სატანჯველის ტალღებში ტრიალებს; გაქრება მათგან ის, რასაც ცილს სწამებდნენ, ხოლო მორწმუნენი უმაღლეს განსვენებასა და სიმშვიდეში არიან — «სავარძლებზე მყოფნი უცქერენ». ესენია დამშვენებული სარეცლები; უცქერენ იმას, რაც ალლაჰმა მოუშადა მათთვის ნეტარებას, და უცქერენ თავიანთი კეთილშობილი უფლის სახეს¹.

¹ ას-საადის თაფსირი (გვ: 916).

მიეზღოთ თუ არა ურწმუნოებს იმის გამო, რასაც აკეთებდნენ?!" ანუ: მიეზღოთ თუ არა მათ მათი ქმედებების მსგავსი საზღაურით? როგორც ისინი ამქვეყნად დასცინოდნენ მათ, რომელთაც ირწმუნეს, და მათ გზააბნეულობას სდებდნენ ბრალად, ისე იმქვეყნად ისინი, რომელთაც ირწმუნეს, მათ დასცინიან და იხილავენ მათ სატანჯველსა და სასჯელში, რომელიც არის გზის აცდენისა და გზააბნეულობის დასჯა. დიახ, მიეზღოთ მათ ის, რასაც აკეთებდნენ — ალლაჰის სამართლითა და სიბრძნით; და ალლაჰი ყოვლისმცოდნე, ბრძენია.

გდმოცემულია აბუ ზარრისგან (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი), რომ მან თქვა:

كَانَ بَيْنِي وَبَيْنَ رَجُلٍ مِنْ إِخْوَانِي كَلَامٌ، وَكَأَنَّهُ أَهْمُهُ أَهْمِيَّةٌ، فَعَبَّرْتُهُ بِأَمْرِهِ، فَشَكَانِي إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَلَقِيتُ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: «يَا أَبَا ذَرٍّ، إِنَّكَ أَمَرُؤُ فِيكَ جَاهِلِيَّةٌ»، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَنْ سَبَّ الرِّجَالَ سَبُّوا أَبَاهُ وَأُمَّهُ، قَالَ: «يَا أَبَا ذَرٍّ، إِنَّكَ أَمَرُؤُ فِيكَ جَاهِلِيَّةٌ...».

„ჩემსა და ჩემს ერთ ძმათაგან კაცს შორის სიტყვიერი დაპირისპირება მოხდა, მისი დედა არაბი არ იყო, და მე იგი დედის გამო დავამცირე. მან ჩემზე უჩივლა მოციქულს (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას). შემდეგ მე შევხვდი

მოციქულს (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) და მან მითხრა: @«ო აბუ ზარ, შენ კაცი ხარ, რომელშიც ჯაჰილიის ნარჩენებია»*. ვუთხარი: "ო ალლაჰის შუამავალო, ვინც ხალხს აგინებს, ისინი მის მამასა და დედას აგინებენ". მან თქვა: @«ო აბუ ზარ, შენ კაცი ხარ, შენში ჯაჰილიის ნარჩენებია...»¹.

აბუ ჰურეირა (ალლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გადმოსცემს, რომ ალლაჰის შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ، لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يَخْذُلُهُ، وَلَا يَحْقِرُهُ، التَّقْوَى هَاهُنَا - وَيُشِيرُ إِلَى صَدْرِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ - بِحَسَبِ أَمْرٍ مِنَ الشَّرِّ أَنْ يَحْقِرَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ، كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ حَرَامٌ، دَمُهُ، وَمَالُهُ، وَعِرْضُهُ».

«მუსლიმი მუსლიმის ძმად, მას უსამართლოდ არ მოექცევა, არ მიატოვებს (დახმარების გარეშე), არ დაამცირებს. ღვთისმოშიშება აი აქაა – და სამჯერ მიუთითა გულზე – ადამიანისთვის საკმარისია ბოროტებად იგიც, რომ თავისი მუსლიმი ძმა დაამციროს. მუსლიმის ყველაფერი მუსლიმისთვის აკრძალულია: მისი სისხლი, ქონება და ღირსება»².

¹ გადმოცემულია ალ-ბუხარის მიერ, ჰადისი ნომრით (30) და მუსლიმის მიერ, ნომრით (1661).

² გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (2564).

ზიანები:

მუსლიმის შეურაცხყოფისა და მისი დაცინვის ზიანი:

- ეს ალლაჰისადმი ურჩობა და დიდი ცოდვათაგანია.

- ვინც ამას ჩაიდენს, ხდება ფასიყი, და ამას თან სდევს მისი მოწმობის უარყოფა. ყურტუბიმ თქვა მას შემდეგ, რაც მოიყვანა უზენაესი ალლაჰის სიტყვები:

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِّنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ...}

«ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ, ნუ დასცინებს ერთი ხალხი მეორე ხალხს. ეგებ ისინი უკეთესნი არიან მათზე» სიტყვებამდე:

{...بِئْسَ الْأَسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ...}

... რწმენის მიღების შემდგომ ...} (ალ-ჰუჯურათ: 11) მან თქვა: «თქვეს: მნიშვნელობა ის არის, რომ ვინც თავის ძმას ზედმეტსახელით მოიხსენიებს ან მას დასცინის, ცოდვილია»¹.

¹ ალ-ყურტუბის თავსირი (ტომი 16, გვერდი 328).

- ეს საქციელი ურწმუნოთა და მუნაფიკთა ზნეობიდანაა, რადგან მათი ჩვევაა მორწმუნეთა დაცინვა ყოველ ეპოქაში.

- ეს იწვევს იმას, რომ დამცინებელი ისეა დაკავებული იმ ადამიანით, ვისაც დასცინის, რომ ავიწყდება ის, რაც უზენაესმა ალლაჰმა დაავალდებულა მას — მისი თაყვანისცემა და უზენაესი ალლაჰის მოხსენიება, როგორც თქვა უზენაესმა ალლაჰმა:

{فَاتَّخَذْتُمُوهُمْ سِحْرِيًّا حَتَّىٰ أَنْسَوَكُمْ ذِكْرِي...}

{თქვენ კი მასხრად აიგდეთ ისინი ისე, რომ ამაღ ჩემი ხსოვნაც კი დაგავიწყათ...} [ალ-მუ'მინუნ: 110].

- ის ხშირად ერთვის აკრძალულ ღიბას (ზურგს უკან სხვის ცუდად ხსენებას); ამდენად, იგი მასში ჩავარდნის გარდაუვალ გზად იქცევა, რადგანაც დამცინავი უმეტესად სხვას მის არყოფნაში — ზურგს უკან — დასცინის და სასაცილოდ აგდებს.

- ხშირად დაცინვა და შეურაცხყოფა არის ხალხის უპატივცემულობის შედეგი; ეს კი

დასაგმოზი სიამაყის ნაირსახეობაა, რომლის მატარებელი მტკივნეული სასჯელით არის დამუქრებული. და სანდო ჰადისში აბდულლაჰ იბნ მასუდისგან (ალლაჰი იყოს კმაყოფილი მასით), შუამავალმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) თქვა:

«لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ كِبَرٍ»، قَالَ رَجُلٌ: إِنَّ الرَّجُلَ يُحِبُّ أَنْ يَكُونَ ثَوْبُهُ حَسَنًا وَتَعْلُهُ حَسَنَةً، قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ، الْكِبَرُ بَطْرُ الْحَقِّ وَغَمَطُ النَّاسِ».

«ვერ შევა სამოთხეში ის, ვისაც გულში მარცვლის ოდენა სიამაყე ექნება». ერთმა კაცმა თქვა: ყველა ადამიანს უყვარს, რომ მისი ტანსაცმელი და ფეხსაცმელი იყოს ლამაზი. მან თქვა: «ჭეშმარიტად, ალლაჰი ლამაზია და უყვარს სილამაზე, სიამაყე არის სიმართლის უარყოფა და ადამიანთა დამცირება»¹. სიმართლის უარყოფა: მისი უკუგდება და უარყოფა, ქედმაღლურობისა და ძალმომრეობის გამო. ხალხის უპატივცემულობა: ანუ მათთან ცუდად მოქცევა, თავისი სიამაყის გამო.

- ეს არის საზოგადოებაში მტრობისა და სიძულვილის გავრცელების ერთ-ერთი

¹ გადმოსცა მუსლიმმა ნომრით (91).

უდიდესი მიზეზი, და შესაძლოა, მის წევრებს შორის ერთმანეთთან ბრძოლაც კი გამოიწვიოს.

- შეიძლება მასში იყოს ალლაჰის ქმნილების დაცინვა; განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც ადამიანი სხვას დასცინის მის თანდაყოლილ თვისებებზე — მისი გარეგნობის, ხმის ან კანის ფერის გამო.

- დაცინვა და შეურაცხყოფა დამცინავს აკარგვინებს ავტორიტეტს და მასთან აღარ ტოვებს კეთილშობილურ ზნეობას.

პრევენცია:

შეურაცხყოფისა და დაცინვის თავიდან აცილების გზები:

- შიში ალლაჰის წინაშე და მისი მძიმე რისხვის შიში, რომელიც ალლაჰის დაუმორჩილებას მოჰყვება.

- ადამიანმა საკუთარი თავი იმით დაიკავოს, რაც მისთვის სასარგებლოა მისი რელიგიისა და მიწიერი ცხოვრების საკითხებში; რათა საკუთარ თავს არ მისცეს შესაძლებლობა, რომ დაკავდეს ძმების ნაკლოვანებებით.

- ამპარტავნობის დატოვება და ხალხის დამცირებაზე უარის თქმა; ვინაიდან ბევრი მათგანი, ვინც სხვებს დასცინის, ამას სწორედ უბიძგებს საკუთარი გარშემომყოფების მიმართ ამპარტავნული დამოკიდებულება და მათდამი დამცირება.

- ცუდი ამხანაგობის მიტოვება, რომელიც შესაძლოა ამის მიზეზი იყოს; ვინაიდან მათი თავყრილობები ხალხის დაცინვისგან არ იცლება, რასაც ისინი ხუმრობის ერთ-ერთ გზად მიიჩნევენ.

უნდა იცოდეს, რომ მისი ყოველი წყალობა ალლაჰისგანაა, და რომ ალლაჰი ძალმოსილია იმისა, რომ წაართვას მას ის, რაშიც იმყოფება, და ჩააგდოს უფრო უარეს მდგომარეობაში, ვიდრე ის, ვისაც ის დასცინის.

- უნდა გააფრთხილოს ადამიანმა სხვა, როცა დაინახავს, რომ ის დასცინის თავის მუსლიმ ძმებს, და არ დაეთანხმოს მის ქმედებას, რათა იგი ამ საქმეში არ დაჟინდეს.

Index

დიდი ცოდვების ლექსიკონი	2
დიდი ცოდვების ლექსიკონი	2
შესავალი	2
წინასიტყვაობა	6
დიდი და პატარა ცოდვების განმარტება:	7
განსხვავება დიდ ცოდვებსა და პატარა ცოდვებს შორის: 8	
დიდ ცოდვათა რელიგიური და ამქვეყნიური საფრთხეები და ზიანები:	10
სუნნის მიმდევართა პოზიცია მძიმე ცოდვის ჩამდენისა და დაპირებისა და მუქარის ჰადისების მიმართ:	23
მძიმე ცოდვებთან გამკლავებისა და მათი მკურნალობის წესი:	26
აღლაჰზე თანაზიარის დადგენა (შირქი-მრავალღმერთიანობა)	34
მრავალღმერთიანობის აკრძალვის მტკიცებულებები და მისი სასიზღრობისა და დანაშაულის სიმძიმის განმარტება უამრავია; და მათგანია:	36
მრავალღმერთიანობას მრავალი ზიანი აქვს, მათ შორის:	39
შირქისგან (მრავალღმერთიანობისგან) დაცვის გზები: .	43
უზენაეს აღლაჰზე და მის შუამავალზე (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ტყუილის თქმა	46
უზენაესს აღლაჰზე და მის შუამავალზე (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ტყუილის აკრძალვის მტკიცებულებები, აგრეთვე მისი ამაზრზენობისა და ცოდვის სიდიდის განმარტება ბევრია; მათგან:	47

და უზენაესს ალლაჰზე და მის შუამავალზე (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ტყუილი მრავალ ზიანს იწვევს, მათ შორის:.....	52
თავის დაცვის გზები ალლაჰზე და მის მოციქულზე (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) სიცრუის დანაშაულში ჩავარდნისგან არის:.....	54
სიახლე	57
და იცოდე, რომ რელიგიაში ყოველი სიახლე (ზიდ'ა) აკრძალული და გზააზნეულობაა, ხოლო გზააზნეულობაც და მისი მიმდევარნიც ცეცხლში არიან; მისი აკრძალვის შესახებ მტკიცებულებები მრავლადაა; მათგან ვახსენებთ:	60
ზიდ'ას რამდენიმე საფრთხე და ზიანი აქვს, მათგან:	63
გაფრთხილება:	66
რია (თავმომწონეობა, მოჩვენებითობა)	69
მტკიცებულებები:	70
ზიანი:	72
თავიდან აცილება (სიფრთხილე):	78
ლოცვის მიტოვება.....	82
მტკიცებულებები:	84
ზიანები:	87
გაფრთხილება:	91
ზაქათის გადახდაზე უარის თქმა.....	96
მტკიცებულებები:	97
ზიანი:	102
თავიდან აცილება:	104
მრუშობა.....	106
მტკიცებულებები:	107

ზიანი:	113
თავიდან აცილება:	114
ქურდობა.....	119
მტკიცებულებები:	119
ზიანები:	124
პრევენცია:.....	125
ალკოჰოლის მიღება	127
მტკიცებულებები:	129
ზიანი:	132
პრევენცია:.....	136
მევახშეობა	137
მტკიცებულებები:	139
ზიანი:	143
თავიდან აცილება:	146
მშობლების მიმართ ურჩობა	150
მტკიცებულებები:	152
ზიანი:	154
მისგან თავის დაცვა:.....	156
ნათესაური კავშირების გაწყვეტა	162
მტკიცებულებები.....	163
ზიანები:	167
დაცვა:	170
მკითხაობა, წინასწარმეტყველება, ასტროლოგია და მათთან მისვლა, ვინც ამ აკრძალულ ქმედებებს მისდევს	173
მტკიცებულებები:	176
ზიანები:	183

პრევენცია:.....	187
ქანდაკებების შექმნა	190
მტკიცებულებები:	191
ზიანები:	195
პრევენცია:.....	198
მამათმავლობა	200
მტკიცებულებები:	201
ზიანი:	203
«მამათმავლობა იწვევს შფოთვას, სევდას და ზიზღს როგორც მოქმედში, ისე მოქმედებულში».....	204
პრევენცია:.....	205
მარხვის შეწყვეტა რამადანის ერთ დღეს გამართლების გარეშე.....	208
მტკიცებულებები:	210
ზიანები:	213
პრევენცია:.....	215
დაცინვა და მასხრად აგდება.....	217
მტკიცებულებები:	218
ზიანები:	229
პრევენცია:.....	232